

## DÔVODOVÁ SPRÁVA

### A. Všeobecná časť

Štatistický úrad Slovenskej republiky (ďalej len „štatistický úrad“) predkladá návrh zákona o oficiálnej štatistike a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o oficiálnej štatistike) (ďalej len „návrh zákona“) na základe úlohy č. 58 v mesiaci december z Plánu legislatívnych úloh vlády Slovenskej republiky na mesiace jún až december 2021 schváleného uznesením vlády Slovenskej republiky č. 340 zo 16. júna 2021.

Ústredným orgánom štátnej správy pre oblasť štátnej štatistiky je štatistický úrad. Jeho aktuálne postavenie a pôsobnosť ako vnútroštátneho štatistického orgánu z inštitucionálneho hľadiska významne ovplyvňujú tri skutočnosti.

Po prvé, v tejto oblasti štátnej správy sa uplatňuje dekoncentračný princíp, v rámci ktorého je štatistický úrad nielen vykonávateľom úloh štátnej štatistiky, ale zároveň koordinuje vykonávanie úloh štátnej štatistiky viacerými inými orgánmi ústrednej štátnej správy. Potreba orchestrácie plnenia úloh oficiálnej štatistiky a tvorby oficiálnej štatistiky priamo pri zdroji údajov a poskytovanie jej výstupov čo najbližšie k prevažujúcej väčšine používateľov zostane aj v novej právnej úprave zachovaná.

Druhou skutočnosťou je členstvo Slovenskej republiky (ďalej len „SR“) v Európskej únii (ďalej len „EÚ“) spojené s prenesením významného rozsahu vnútroštátnych kompetencií na nadnárodné štruktúry, s čím je spojená potreba tvoriť väčšinu štatistických informácií (štatistik, štatistických produktov) pre potreby spoločných politík EÚ harmonizovaným spôsobom. Len marginálnu časť štatistickej produkcie je možné označiť ako doslova „štátnu“ štatistiku tvorenú pre vnútroštátnu úradnú činnosť. Štatistické procesy sú preto značne ovplyvnené tzv. európskym prístupom k tvorbe, šíreniu a rozvoju štatistiky. V tomto kontexte je štatistický úrad z právneho hľadiska jediným štatistickým orgánom zodpovedným pred Európskou komisiou za plnenie úloh európskej štatistiky v Slovenskej republike. Rozvoj, tvorba a šírenie štátnej (oficiálnej) štatistiky sa podriaďuje požiadavkám formulovaným v priamo záväzných nariadeniach EÚ a v rešpektovanom Kódexe postupov pre európsku štatistiku, ktorého záväznosť upravuje všeobecný predpis v oblasti európskej štatistiky – nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 223/2009 z 11. marca 2009 o európskej štatistike a o zrušení nariadenia (ES, Euratom) č. 1101/2008 o prenose dôverných štatistických údajov Štatistickému úradu Európskych spoločenstiev, nariadenia Rady (ES) č. 322/97 o štatistike Spoločenstva a rozhodnutia Rady 89/382/EHS, Euratom o založení Výboru pre štatistické programy Európskych spoločenstiev (Ú. v. EÚ L 87, 31. 3. 2009) v platnom znení (ďalej len „nariadenie o európskej štatistike“). Na druhej strane je európsky prístup k štatistike založený na tzv. partnerstve medzi Eurostatom, štatistickým orgánom EÚ a vnútroštátnymi štatistickými orgánmi. Tieto inštitúcie tvoria formalizovaný celok Európsky štatistický systém a ich úlohy definuje pravidelne revidovaný európsky štatistický program, aktualizovaný podľa požiadaviek iných inštitúcií Európskej únie.

Obdobou Európskeho štatistického systému je potom národný štatistický systém, ktorý spoločne uspokojuje potreby orgánov a inštitúcií Európskej únie, orgánov verejnej moci na Slovensku a potreby ostatných používateľov z radov odbornej a laickej verejnosti.

Treťou skutočnosťou sú výrazné rozvojové trendy v oblasti svetovej aj európskej štatistiky, ktoré sú reakciou na digitalizáciu, potrebu ochrany kybernetického priestoru, potrebou zdieľania údajov naprieč svetom a medzi verejným sektorom a súkromným sektorom a existenciou viacerých využiteľných zdrojov údajov, ktorých dostupnosť potenciálne dokáže zmierniť alebo odstrániť administratívnu záťaž spravodajských jednotiek, od ktorých sa tradične údaje na tvorbu štatistických informácií požadujú.

Štatistický úrad navrhuje zmeniť súčasný názov predmetu výkonu štátnej správy na oficiálnu štatistiku v súlade s terminológiou OSN a EÚ, čo odzrkadľuje prvoradý dôraz štatistických orgánov štátu na dodržiavanie zásad a podriadenosť záväzku kvality pri tvorbe a šírení štatistík. Oficiálna štatistika nie je len činnosť s použitím štatistických metód a postupov a jej konkrétny agregovaný výsledok, a nie je to ani činnosť vykonávaná s ad hoc stanovenými pravidlami rešpektovanými len v rámci určitého okruhu subjektov. Je to činnosť podriadená zásadám, medzinárodným a európskym technickým normám kvality a záväzkom právnej povahy a vo výsledku orientovaná na podporu verejného záujmu, predovšetkým rozhodovania založeného na objektívnych údajoch.

V súčasnosti platný zákon č. 540/2001 Z. z. o štátnej štatistike v znení neskorších predpisov nevyhovuje súčasným potrebám rozvoja, tvorby a šírenia oficiálnej štatistiky. A nielen z hľadiska názvu. Reflektuje obdobie, v ktorom sa štátna štatistika vytvárala z údajov získaných predovšetkým zberom údajov od spravodajských jednotiek. Neskôr sa doplnila a úspešne etablovala tvorba z údajov získaných prepojením s informačnými systémami orgánov verejnej moci, v ktorých sa vedú údaje na rôzne administratívne účely, ktoré neslúžia na štatistické účely. Využívanie súkromných zdrojov údajov, ktoré bolo donedávna len okrajovou záležitosťou, naberá v EÚ na význame.

Kvalite súčasnej právnej úpravy štátnej štatistiky síce pomohla novela zákona (zákon č. 144/2021 Z. z.), ktorá bola výstupom projektu Reforma zberu a spracovania údajov vo verejnej správe, ale ani tak neobsiahla všetky potrebné systémové riešenia. Predkladaný návrh zákona má preto za cieľ odstrániť nasledujúce problémy:

1. Potreba doplnenia pojmového aparátu, zlepšenie systematiky základného právneho predpisu v oblasti oficiálnej štatistiky na vnútroštátnej úrovni;
2. Nevyriešená otázka úloh úradu v oblasti správy údajov vo vzťahu k dôverným štatistickým údajom v držbe členov národného štatistického systému;
3. Chýbajúce kritériá a transparentný spôsob výberu kandidáta na výkon funkcie predsedu úradu;
4. Nutnosť v desaťročnej periodicite pripravovať nový osobitný zákon o sčítaní obyvateľov, domov a bytov, pričom existujú legislatívne možnosti, ako legislatívny proces skrátiť,

obmedziť počet vykonávacích predpisov a získať priestor na prípravu technických riešení spracovania a poskytovania výstupov zo sčítania;

5. Chýbajúca vnútroštátna úprava využívania údajov v súkromnej držbe, ktorá bude v súlade s doplnenou právnou úpravou využívania súkromných zdrojov údajov podľa poslednej novely nariadenia o európskej štatistike, účinnou od 26. decembra 2024;
6. Absencia úpravy vybraných údajov o organizáciách zapísaných v štatistickom registri organizácií, ktoré úrad môže zmeniť na základe podnetu zapísanej organizácie;
7. Byrokratický postup pri úprave štatistických klasifikácií a číselníkov a nejasné pravidlá pri ich použití na neštatistické účely;
8. Chýbajúce ustanovenia o rozvoji oficiálnej štatistiky;
9. Praxou prekonané a protirečivé ustanovenia o šírení štatistických informácií;
10. Právny základ pre poskytovanie dôverných štatistických údajov na vedecký účel formou zabezpečeného vzdialeného prístupu;
11. Chýbajúce podrobnosti o podmienkach a postupe členov národného štatistického systému pri poskytovaní dôverných štatistických údajov na vedecký účel;
12. Chýbajúce alebo vágne vymedzené skutkové podstaty správnych deliktov za porušenie ustanovení zákona, nízke a tým neefektívne sadzby pokút;
13. Chýbajúci právny základ pre poskytovanie služieb úradu, ktoré vyžadujú využitie štatistických metód a postupov nad rámec plnenia úloh oficiálnej štatistiky s cieľom uspokojiť dopyt štátnych orgánov po realizácii takýchto služieb.

Návrh zákona predstavuje komplexnú právnú úpravu oficiálnej štatistiky, aby zodpovedala aktuálnym potrebám tvorby a šírenia štatistických informácií členmi národného štatistického systému, ktorá bude právnym základom pre rozvoj oficiálnej štatistiky v podmienkach Slovenskej republiky v súlade s možnosťami digitalizácie a požiadavkami na kvalitu, včasnosť poskytovania a bezpečnosť spracovania údajov.

Návrh zákona predstavuje zároveň vnútroštátne, legislatívne opatrenie na implementáciu rozsiahlej novely nariadenia nariadenie o európskej štatistike je hlavnou príčinou výrazného oddialenia predloženia návrhu zákona. Nariadením (EÚ) 2024/3018 sa substantívne zmenili alebo sa doplnili nasledovné ustanovenia nariadenia o európskej štatistike:

- Čl. 3 Základné pojmy (nová úprava alebo zmena): implementované resp. harmonizované v čl. I § 4 ods.1 písm. h) až j) ;
- Čl. 16a Štatistická reakcia na naliehavé politické potreby v krízových situáciách (nová úprava): implementované resp. harmonizované v čl. I § 18 ods. 9;
- Čl. 17a Prístup k administratívnym údajom a ich použitie a integrácia na rozvoj, tvorbu a šírenie európskej štatistiky (zmena): implementované resp. harmonizované v čl. I § 4 ods. 1 písm. m) a n) a § 25;
- Čl. 17b až 17e Povinnosť súkromných držiteľov údajov sprístupniť údaje na účely rozvoja, tvorby a šírenia európskej štatistiky, podmienky poskytnutia, podmienky ďalšieho spracovávanía poskytnutých údajov (nová úprava): implementované resp. harmonizované v čl. I § 4 ods. 1 písm. p) a § 27 a 28;

- Čl. 17f Zdieľanie údajov, ktoré nemajú dôverný charakter, v Európskom štatistickom systéme, medzi Európskym štatistickým systémom a Európskym systémom centrálnych bánk (nová úprava): bez potreby legislatívneho opatrenia na implementáciu;
- Čl. 17g Štatistika v procese rozvoja (nová úprava): implementované resp. pre vnútroštátne úlohy oficiálnej štatistiky harmonizované v čl. I § 61 a 62;
- Čl. 23 Prístup k dôverným údajom na účely výskumu (zmena): implementované resp. pre vnútroštátne úlohy oficiálnej štatistiky harmonizované v čl. I § 53 písm. a) až d);
- Čl. 25 Verejne dostupné údaje (zmena): implementované resp. pre vnútroštátne úlohy oficiálnej štatistiky harmonizované v čl. I § 59 ods. 3;
- Čl. 26a Príspevok k vnútroštátnym rámcom správy údajov (nová úprava): implementované resp. pre vnútroštátne úlohy oficiálnej štatistiky harmonizované v čl. I § 8 ods. 1 písm. w) a § 55 ods. 3.

Návrh zákona implementuje odporúčania z III. kola partnerského preskúmania Peer review organizovaného v rámci Európskeho štatistického systému, ktoré sa v Slovenskej republike uskutočnilo v júli 2021 až júni 2023.

Viacere ciele návrhu zákona nie je možné dlhodobo dosiahnuť bez investícií zo strany štátu. Ide najmä o budovanie a rozvoj zodpovedajúcich IKT kapacít potrebných na spracovanie údajov (úložisko údajov, webové formuláre na zber údajov, softvérové riešenia pre spravodajské jednotky, možnosť využívať dôverné štatistické údaje na vedecký účel v zabezpečenom vzdialenom virtuálnom prostredí v správe štatistického úradu, nové súčasti Jednotného informačného systému štatistického úradu slúžiace na kolaboráciu a koordinovanie členov národného štatistického systému pri vykonávaní a monitorovaní plnenia štatistického pracovného programu a údajovej základne).

Predkladaný návrh zákona bude mať negatívny vplyv a pozitívny vplyv na rozpočet verejnej správy, nebude mať vplyv na limit verejných výdavkov, bude mať negatívny vplyv a pozitívny vplyv na podnikateľské prostredie, nebude mať sociálne vplyvy, bude mať pozitívny vplyv na informatizáciu spoločnosti a pozitívny vplyv na služby verejnej správy pre občana, nebude mať žiadny vplyv na manželstvo, rodičovstvo a rodinu ani vplyv na životné prostredie.

Návrh zákona je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi Slovenskej republiky a nálezmi Ústavného súdu Slovenskej republiky, zákonmi Slovenskej republiky a medzinárodnými zmluvami a inými medzinárodnými dokumentmi, ktorými je Slovenská republika viazaná, ako aj s právom Európskej únie.

Návrh zákona nemá byť predmetom vnútrokomunitárneho pripomienkového konania.

## **B. Osobitná časť**

### **K Čl. I**

#### **k § 1, § 8 ods. 1 písm. x) a § 9**

– § 1 ods. 1

Definuje sa predmet zákona o oficiálnej štatistike.

– § 1 ods. 2

Väčšina štatistickej produkcie sa v súčasnosti týka zabezpečovania tvorby a šírenia štatistických informácií pre potreby verejných politík, ktoré spadajú medzi výlučné právomoci EÚ alebo delené právomoci s členskými štátmi. Používatel'mi štatistických informácií sú teda nielen orgány verejnej moci SR, ale aj orgány a inštitúcie EÚ a ďalší používatelia v rámci týchto priestorov. Existuje len menšina štatistickej produkcie, ktorej tvorba a šírenie vzniká z rýdzo vnútroštátnych potrieb. V týchto prípadoch zákon predstavuje ucelenú právnu úpravu pre všetky fázy štatistickej produkcie od prípravy a realizácie zberu údajov, analýzu, spracovanie, kontrolu, ochranu údajov až po tvorbu a šírenie štatistických informácií vrátane štatistických produktov. Vzhľadom na integritu procesov a technického zabezpečenia je vnútroštátna úprava oficiálnej štatistiky harmonizovaná s právnymi predpismi EÚ v oblasti európskej štatistiky. Na tvorbu a šírenie európskych štatistík sa zákon vzťahuje subsidiárne, prednosť má nariadenie o európskej štatistike a nariadenia EÚ upravujúce sektorové európske štatistiky.

– § 1 ods. 3 písm. a)

Pri plnení úloh oficiálnej štatistiky členmi národného štatistického systému je potrebné rozlišovať medzi oficiálnou štatistikou na jednej strane a zhromažďovaním a vedením údajov na neštatistické účely rôznymi kategóriami držiteľov údajov. Z tohto pohľadu zákon rozlišuje údaje, do ktorých člen národného štatistického systému zhromažďovania a vedenia zasahuje, ak sú v nich vedené údaje využiteľné na štatistické účely, a údaje, ktorých spracúvanie je mimo pôsobnosť členov národného štatistického systému. Ustanovenia zákona, ktoré sa týkajú zdrojov údajov, ustanovujú pre správcu tzv. administratívneho zdroja údajov a pre štátny orgán zodpovedný za vykonávanie rezortnej štatistiky osobitné povinnosti, a v úzko vymedzenom rozsahu sa preto vzťahuje aj na ich vedenie.

Určujúcim znakom členstva v národnom štatistickom systéme je plnenie úloh v oficiálnej štatistike v rozsahu ustanovenom v štatistickom pracovnom programe, preto rezortná štatistika je tá časť činnosti orgánov štátu, pri ktorej sa štatistické zisťovanie, tvorba a šírenie jeho výstupov vykonáva mimo rámca štatistického pracovného programu výlučne podľa pravidiel a za podmienok ustanovených všeobecne záväznými právnymi predpismi, ktoré nepatria medzi právne predpisy v oblasti európskej ani vnútroštátnej štatistiky. Vzťah rezortnej štatistiky a oficiálnej štatistiky je v tom, že údaje v rezortných štatistických zisťovaní sú zdrojom údajov v oficiálnej štatistike a taktiež výstupy rezortnej štatistiky, ktoré spĺňajú kritériá kvality

oficiálnej štatistiky môžu byť zaradené medzi štatistické produkty a ich tvorba do štatistického pracovného programu, a teda stať sa integrálnou súčasťou oficiálnej štatistiky.

– odsek 3 písm. b) a § 9

Štatistický úrad je oslovovaný orgánmi štátu so žiadosťou o zabezpečenie zberu alebo spracovania údajov aj mimo plnenia úloh oficiálnej štatistiky. Realizácia niektorých z týchto žiadostí sa transformuje (niekedy v dlhšom časovom horizonte) do podoby úloh oficiálnej štatistiky, niektoré požiadavky majú však len krátkodobý charakter. Využitie štatistických metód a štatistických postupov, ktoré predstavujú know-how štatistických orgánov, pri zbere a spracúvaní údajov nad rámec úloh oficiálnej štatistiky vo svete je možné prirovnať k využitiu outsourcingu v súkromnej sfére a pri zachovaní základnej požiadavky existencie verejného záujmu (účel ustanovený zákonom), je prípustné za predpokladu, že tým zároveň nebudú porušené štatistické princípy. Zber údajov je nutné u respondentov realizovať na báze dobrovoľnosti, okrem prípadov, ak osobitný predpis ustanovuje povinné poskytovanie údajov. Od tohto sa odvíja požiadavka na súhlas oslovenej osoby so zberom alebo spracovaním údajov o nej. Na strane štatistického úradu aj žiadateľa je potrebné zabezpečiť práva osôb na ochranu citlivých kategórií údajov vrátane dodržania všeobecných predpisov o ochrane osobných údajov a ich bezpečné spracovanie. Údaje by mali slúžiť na tvorbu agregovaných informácií, a nie na použitie v administratívnych alebo iných konaniach pred orgánmi verejnej moci. Takéto iné služby štatistického úradu treba definovať ako výlučne zmluvne dohodnuté a realizovateľné len za predpokladu prechodného dostatku voľných personálnych a technických kapacít v štatistickom úrade a zabezpečení dostatku finančných prostriedkov na ich realizáciu.

V ustanoveniach § 9 sa upravuje obsah a striktné podmienky poskytovania dvoch odplatných služieb pre explicitne definovaného žiadateľa – zberu údajov a ďalšieho spracovania úradom zozbieraných údajov. Ustanovenia upravujú poskytovanie služieb úradu, ktoré nie sú úlohami oficiálnej štatistiky, ale ich zabezpečovanie patrí k portfóliu činnosti štatistických orgánov z dôvodu držby značného množstva údajov a dlhoročného know-how v procese ich získavania ďalšieho nakladania s nimi. Vzhľadom na chýbajúci štatistický účel zberu a spracovania požadovaných údajov, a tým pádom nezaradenie týchto služieb medzi činnosti podľa štatistického pracovného programu, je potrebné tieto služby definovať ako odplatné, nenárokové a poskytované v režime všeobecného predpisu o ochrane údajov. Potreba striktného oddelenia podľa odseku 6 od plnenia úloh oficiálnej štatistiky vyplýva najmä zo štatistických princípov odbornej nezávislosti, nestrannosti a objektivity oficiálnej štatistiky podľa § 5 návrhu zákona.

Príkladom inej služby je poskytnutie odplatnej služby Slovenskému hydrometeorologickému ústavu. Štatistický úrad spolupracuje so Slovenským hydrometeorologickým ústavom pri zabezpečení údajovej základne za oblasť emisií vypúšťaných do ovzdušia. V kalendárnom roku 2025 bola podpísaná zmluva o spolupráci pre realizácii zisťovania o mobilite domácností. Účelom bolo získanie potrebných vstupných údajov pre zdokonalenie emisnej inventúry vybraných znečisťujúcich látok a skleníkových plynov za oblasť dopravy, ktorá slúži ako podklad pre zostavenie účtov emisií do ovzdušia podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 691/2011 zo 6. júla 2011 o európskych environmentálnych ekonomických

účtoch (Ú. v. EÚ L 192, 22.7.2011) v platnom znení. Na základe zmluvy štatistický úrad realizoval činnosti metodického a technického charakteru potrebné pre zabezpečenie zberu údajov v domácnostiach prostredníctvom osobného opytovania, validáciu údajov, výpočet finálnych váh a vytvorenie súboru údajov vrátane metaúdajov pre Slovenský hydrometeorologický ústav.

– § 1 ods. 4

Z dôvodu vylúčenia akýchkoľvek pochybností najmä z pohľadu ochrany spracúvaných údajov sa vymedzuje pôsobnosť zákona aj negatívne vo vzťahu k štatistickému spracúvaniu údajov podnikateľmi a súkromnými osobami.

– § 1 ods. 5

Ustanovenie upravuje rešpektovanú výnimku spracovania špecifických kategórií údajov, ktorá platí aj podľa zrušovaného zákona č. 540/2001 Z. z. o štátnej štatistike v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o štátnej štatistike“).

– § 1 ods. 6

Štatistický úrad nemôže vylúčiť uvedené kategórie údajov zo štatistického spracovania vzhľadom na plnenie tých úloh oficiálnej štatistiky, ktoré si vyžadujú vytváranie štatistických informácií aj spracúvaním utajovaných skutočností alebo limitovaných informácií (v súčasnosti súvisia najmä s EDP procedúrou a štatistikou zahraničného obchodu). Na druhej strane plne rešpektuje nutnosť osobitného režimu ich spracovania a potrebu zabezpečenia ich ochrany nad rámec podmienok a rozsahu ochrany dôverných štatistických údajov podľa zákona č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a zákona č. 541/2004 Z. z. o mierovom využívaní jadrovej energie (atómový zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

## K § 2

– odsek 1

Definuje sa oficiálna štatistika. Oproti doterajšej definícii je stručnejšia, obsahuje ďalšie pojmy platné pre celý právny poriadok striktné vymedzené v odseku 2 a v § 3 (verejný záujem, člen národného štatistického systému, národný štatistický systém) a akcentuje predmet právnej úpravy ako súbor aktivít. Pojem nahrádza dlhodobo používaný pojem „štátna štatistika“ ktorý je v medzinárodnom kontexte vnímaný ako zastaraný. Atribút „oficiálny“ viac vypovedá o prísnych normách kvality a dodržiavaní princípov garantovaných autoritou štátu. Požiadavka zavedenia pojmu „oficiálna štatistika“ bola formulovaná ako odporúčanie č. 1 z II. kola Partnerského hodnotenia Peer Review členov Európskeho štatistického systému v roku 2014.

Potreby vykonávania analytickej činnosti ako úlohy oficiálnej štatistiky je odôvodnená rastúcimi požiadavkami na údaje oficiálnej štatistiky a zároveň oficiálna štatistika čelí požiadavkám na znižovanie administratívnej záťaže respondentov štatistických zisťovaní. Alternatívou k zvyšovaniu záťaže respondentov je integrácia už existujúcich zdrojov údajov,

čo si vyžaduje ich detailné analýzy, použitie analytických nástrojov tak v rámci prípravy ako aj spracovania a to najmä:

- pri spracovaní a vizualizácii výsledkov a vytváraní nových pohľadov na výstupy oficiálnej štatistiky – analýza, transformácia a integrácia údajov z rôznych interných aj externých zdrojov,
- pri využívaní AI nástrojov a strojového učenia a na optimalizáciu spracovania údajov,
- pri interpretácii zložitých digitálnych údajov v kontexte štatistických vied,
- na koordináciu nastavenia metodík, metrík a postupov pre štatistiky, ktoré sa nachádzajú vo fáze vývoja, testovania, overovania a zlepšovania s cieľom ich integrácie do pravidelnej tvorby oficiálnej štatistiky.
- na tvorbu pozičných dokumentov Slovenskej republiky (ďalej len „SR“) v oblasti európskej štatistiky.

Potreba vykonávania analytickej činnosti zároveň reflektuje nariadenie o európskej štatistike, ktoré akcentuje analytické činnosti v európskej (oficiálnej) štatistike priamo v definíciách základných pojmov, akými sú tvorba európskej štatistiky, šírenie európskej štatistiky, použitie na štatistické účely, v úprave realizácie štatistickej zásady efektívnosti vynaložených nákladov a v rámcovej úprave kvality európskej štatistiky.

Analyzovanie údajov, identifikovanie vzorov, súvislostí a trendov či predpokladaných potrieb používateľov štatistických produktov si vyžaduje schopnosť zamestnancov štatistického úradu využívať znalosti programovania napríklad v programovacom jazyku Python alebo R a ich pripravenosť vypracúvať prehľadné reporty a čo najzrozumiteľnejšie prezentovať výsledky analýz prostredníctvom vhodného vizualizačného nástroja.

Dátoví analytici pre oblasť oficiálnej štatistiky by mali

- participovať na vývoji nových softvérových riešení na analýzu veľkých objemov údajov v rámci celého vývojového cyklu (systémová analýza, dizajn, kódovanie, užívateľské testovanie, implementácia, podpora, dokumentácia) a úzko spolupracovať s IT architektom,
- implementovať vyvinuté matematicko-štatistické metódy a zabezpečovať ich odovzdanie do prevádzky vecne príslušným útvarom,
- komunikovať s ostatnými odbornými útvarmi ŠÚ SR k problematike dátovej analýzy v prostredí štatistických analytických systémov,
- zabezpečovať podporu zamestnancom zodpovedným za realizáciu iných akčných programov rozvoja (vrátane strategických) s dopadom na analýzu údajov,
- sledovať aktuálne trendy v oblasti analýzy dát a dátovej vedy a identifikovať ďalšie potenciálne metódy a softvérové riešenia,
- analyzovať a interpretovať vzájomné vzťahy a súvislosti medzi štatistickými informáciami a zabezpečovať ich vecne správnu a odborne podloženú interpretáciu.

– odsek 2

Potreba zákonnej definície je v súčasnej dobe ťažisková z dôvodu ochrany práv dotknutých fyzických osôb a právnických osôb – štatistických jednotiek pri spracúvaní ich údajov (právo na súkromie, právo na ochranu osobných údajov, právo na podnikanie, náklady spojené

s plnením povinností podľa zákona). Z hľadiska administratívnej záťaže spravodajských jednotiek a samotných členov národného štatistického systému je nutné, aby spracúvanie údajov bolo účelné, nevyhnutné, spĺňalo požadované kritériá kvality, rešpektovalo určité definované princípy, ale aj odlišné potreby rôznych kategórií používateľov oficiálnej štatistiky.

Na ilustráciu uvádzame, že v súčasnej právnej úprave štátnej štatistiky sa pojem verejného záujmu používa v zákone č. 223/2019 Z. z. o sčítaní obyvateľov, domov a bytov v Slovenskej republike v roku 2021 a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 44/2021 Z. z. Verejný záujem v oficiálnej štatistike na riadnom vykonaní sčítania je odôvodnený účelom sčítania, ktorým je získať dostatočne spoľahlivé, podrobné a porovnateľné údaje o obyvateľoch, domoch a bytoch s cieľom umožniť plniť úlohy, ktoré vyplývajú orgánom štátnej správy a orgánom územnej samosprávy z osobitných predpisov a zo záväzkov SR vo vzťahu k EÚ v oblasti zberu periodických štatistických údajov o obyvateľstve a o hlavných rodinných, sociálnych a ekonomických charakteristikách jednotlivcov a charakteristikách ich bývania potrebných na plnenie úloh EÚ v oblastiach, ktoré patria do jej pôsobnosti.

Návrh vymedzenia verejného záujmu okrem bežných, nepomenovaných potrieb používateľov, ktorí nie sú orgánmi verejnej moci, reflektuje použitie štatistických informácií pri uplatňovaní práv. Napríklad ide o kolektívne práva autorov podľa § 58 ods. 1 písm. d) a e) Autorského zákona, ktorých presadzovanie využíva údaje podľa § 63 ods. 1 Autorského zákona alebo práva príslušníkov národnostných menšín, ktorých presadzovanie využíva údaj o počte osôb hlásiacich sa k príslušníkom národnostných menšín podľa zákona č. 184/1999 Z. z. o používaní jazykov národnostných menšín v znení neskorších predpisov zo sčítania obyvateľov, domov a bytov.

### **K § 3**

Opätovné zavedenie pojmu „národný štatistický systém“ a pojmu „člen národného štatistického systému“ do právneho poriadku odôvodňuje aplikačná prax. Pred rozsiahlou novelou sa pojmy „člen národného štatistického systému“ a „národný štatistický systém“ v zákone o štátnej štatistike používali, ale sa explicitne nedefinovali, preto sa javili ako nadbytočné. Definované pojmy sa funkčne uplatňovali a uplatňujú v odborných štatistických kruhoch aj na úrovni orgánov EÚ a zdôrazňujú osobitosť fungovania tejto oblasti štátnej správy, ktorý spočíva v prevažujúcom inštitucionálnom modeli zabezpečovania štatistických procesov v štáte, ktorý je založený na princípe dekoncentrácie. Na úrovni EÚ je v nariadení o európskej štatistike zavedený pojem Európsky štatistický systém, ktorého vnútroštátnou obdobou je národný štatistický systém.

Definujú sa členovia národného štatistického systému. Určujúcimi znakmi členstva sú postavenie v hierarchii orgánov štátnej správy a plnenie úloh oficiálnej štatistiky ustanovených v zákone (ťažiskovo v § 8 a § 13) vrátane vykonávania činností v základnom realizačnom dokumente národného štatistického systému, ktorým je novo definovaný štatistický pracovný program. Úrad ustanovuje a publikuje zoznam členov národného štatistického systému. Iní členovia národného štatistického systému sa môžu meniť v závislosti od plnenia úloh oficiálnej

štatistiky, preto zákon neustanovuje zoznam členov vymenovaním konkrétnych orgánov štátnej správy.

Štatistický úrad plní okrem postavenia štatistického orgánu aj úlohu národného koordinátora pre ďalšie orgány ústrednej štátnej správy resp. orgány s celoslovenskou pôsobnosťou, ktoré vykonávajú úlohy oficiálnej štatistiky a úlohu národného kontaktného bodu pre Európsku komisiu, ak ide zabezpečovanie tvorby a šírenia európskych štatistík. Koordinačná funkcia štatistického úradu na vnútroštátnej úrovni zdôraznená jeho odlišením od iných členov národného štatistického systému a je bližšie špecifikovaná v rámci ustanovení o postavení a úlohách úradu v § 8 ods. 3 návrhu zákona.

Zo zákona o štátnej štatistike sa preberá tiež osvedčená možnosť zabezpečovania úloh člena národného štatistického systému prostredníctvom priamo riadených, rozpočtových organizácií alebo príspevkových organizácií, na ktorých spoločné označenie v zákone sa zavádza legislatívna skratka „poverená organizácia“. Zákon ustanovuje v § 8 a § 13, ktoré úlohy oficiálnej štatistiky môže vykonávať iba člen národného štatistického systému, t. j. nemôže ich preniesť na poverenú organizáciu. Takéto úlohy tvoria menšinu úloh člena národného štatistického systému a týkajú sa manažmentu a rozhodovania s vplyvom na práva a povinnosti spravovaných subjektov alebo tretích strán (§ 28 a 29), nie vykonávania odborných činností v rámci fáz štatistického procesu.

Rovnako sa zachováva možnosť plnenia čiastkových úloh tretími osobami za podmienok ustanovených zákonom, ktorých služby je člen národného štatistického systému spravidla povinný verejne obstaráť. Z dôvodu zodpovednosti za tvorbu a rozvoj oficiálnej štatistiky a za šírenie štatistických informácií a produktov zostáva zachované pravidlo, že delegované plnenie úloh prostredníctvom poverenej organizácie alebo zmluvného partnera nie je možné zabezpečovať krízovo, teda na tretiu osobu nemôže byť delegované vykonávanie úloh oficiálnej štatistiky toho člena, ktorý nie je jej zriaďovateľom, ani plnenie čiastkovej úlohy, ktorá sa netýka úlohy člena národného štatistického systému ako objednávateľa podľa štatistického pracovného programu. Priamo v štatistickom pracovnom programe ale môže byť zohľadnená spolupráca viacerých členov národného štatistického systému na plnení rovnakej úlohy oficiálnej štatistiky, čo podporuje ustanovenie § 18 ods. 3 o určení viacerých zodpovedných členov národného štatistického systému pri realizácii štatistickej témy alebo štatistickej podtémy. V takom prípade bude môcť zmluvný partner plniť čiastkové úlohy pre viacerých členov súčasne.

## K § 4

### – odsek 1

Definujú sa štandardné pojmy potrebné na realizáciu oficiálnej štatistickej produkcie, ktoré sú harmonizované s právnou úpravou všeobecného nariadenia o európskej štatistike po jeho poslednej, rozsiahlej novele účinnej od 22. decembra 2024, ale v prevažnej miere sa zhodujú s definíciami základných pojmov v zákone o štátnej štatistike.

Bližšie k vybraným pojmom:

– k písmenu a)

Zo súčasnej definície štátnej štatistiky sa preberá v upravenej a zostručnenej podobe definícia štatistickej informácie. Tento pojem sa nedefinuje pre celý právny poriadok z dôvodu jeho všeobecnosti. Na účel rezortnej štatistiky v oblasti verejného zdravotníctva je napríklad definovaný v § 2 ods. 27 zákone č. 153/2013 Z. z. o národnom zdravotníckom informačnom systéme a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

– k písmenu b)

Dôvodom úpravy definície je potreba zahrnutia pojmu rozvoja oficiálnej štatistiky.

– k písmenu f), g), k) a l)

Základné pojmy sa preberajú z doterajšej právnej úpravy bez zmeny. Pri základnom pojme „štatistická jednotka“ je potrebné zvlášť zdôrazniť, že ním podľa sektorových nariadení EÚ v oblasti európskej štatistiky nemusia byť len osoby, ale skôr výnimočne aj veci a abstraktné objekty: byt, skupina, finančná operácia. Ak by išlo o ochranu štatistickej dôvernosti pri údají vypovedajúcom o tomto druhu štatistickej jednotky, právo na ochranu poskytnutých dôverných štatistických údajov vrátane práva udeliť súhlas s výnimočným spracovaním údajá na neštatistický účel podľa § 55 ods. 2 písm. b) prináleží dotknutej fyzickej osobe (osobné údaje) alebo podnikateľovi (obchodné tajomstvo), alebo osobe, ktorú poverili tieto osoby ochranou ich práv, pričom tieto osoby môžu, ale nemusia mať postavenie spravodajskej jednotky.

– k písmenu h)

Vymedzuje sa strešný pojem; všeobecná definícia ďalej dopĺňa určenie zdrojov údajov § 19 ods. 2

– k písmenu i)

Držiteľom údajov nemusí byť nutne len osoba, ktorá má právnu subjektivitu – v praxi je možné definovať ako držiteľa údajov aj združenia fyzických osôb alebo právnických osôb bez právnej subjektivity – vo vnútroštátnych podmienkach nie je takáto situácia frekventovaná, ale z dôvodu súladu s platným znením všeobecného nariadenia o európskej štatistike je potrebné s ňou rátať v zákone a použiť pomenovanie „entita“ – jej bližšie vymedzenie bude vo vyhláske o údajovej základni pri vymedzení zdroja údajov.

– k písmenu j)

Definícia základného pojmu sa dopĺňa v súlade so všeobecným nariadením o európskej štatistike.

– k písmenu m)

Zjednodušuje sa definícia administratívneho zdroja údajov. Zužuje sa význam pojmu vzhľadom na zavedenie pojmu výsledky rezortnej štatistiky.

– k písmenu n)

Vzhľadom na posilnenie oprávnenia štatistických orgánov mať prístup k údajom z administratívnych zdrojov údajov precizovaním čl. 17a ods. 1 nariadenia o európskej štatistike jeho poslednou novelou sa na vnútroštátnej pomery spresňuje, kto je správcom administratívneho zdroja údajov. Pri definícii sa vychádzalo z obdobných úprav definície zamestnávateľa pri výkone práce vo verejnom záujme a definície povinnej osoby na účely sprístupňovania informácií na žiadosť. Základom je „verejnoprávny“ status správcu.

– k písmenu o)

V súvislosti s § 1 ods. 3 a novou úpravou zdrojov údajov a údajovej základne (§ 18) sa definuje rezortná štatistika. Výsledky rezortnej štatistiky, teda výstupy z realizácie rezortnej štatistiky, sa od administratívnych zdrojov údajov líšia tým, že báza vstupných údajov nevzniká primárne na účely vedenia konaní o právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach fyzických osôb a právnických osôb, alebo ešte všeobecnejšie pri rozhodovacích procesoch orgánov verejnej moci, ale jej cieľom je tvorba štatistických informácií, t. j. výstupov vytvorených použitím štatistických metód a štatistických postupov obdobne ako v prípade oficiálnej štatistiky, ale bez viazanosti právnou úpravou oficiálnej štatistiky podľa vnútroštátneho zákona v oblasti oficiálnej štatistiky resp. podľa nariadení EÚ v oblasti európskej štatistiky (s určitými výnimkami, napr. podľa § 26 návrhu zákona, ktoré vyplývajú z použitia výsledkov rezortnej štatistiky ako potencionálneho zdroja pri tvorbe oficiálnej štatistiky). Tento rozdiel oproti administratívnym zdrojom údajov sa prejavuje v kvalitatívnych požiadavkách členov národného štatistického systému na požadované súbory údajov.

– k písmenu p)

Doplnením právnej úpravy nariadenia o európskej štatistike o úpravu získavania údajov súkromných držiteľov údajov sa zavádza ekvivalentná úprava pojmu súkromného držiteľa údajov.

– k písmenu q)

Dopĺňa s v aplikačnej praxi absentujúca definícia základného pojmu.

– k písmenu r) a s)

Precizujú sa definície základných pojmov štatistickej infraštruktúry.

– k písmenu t)

Pojem štatistického produktu je potrebné na účely zákona oddeliť od pojmu štatistickej informácie, ktorá je jeho obsahom.

– k písmenu u)

Definuje sa rozvoj oficiálnej štatistiky pre potreby plnenia osobitných úloh v oblasti oficiálnej štatistiky podľa siedmej časti návrhu zákona a na účel implementácie nového článku 17g nariadenia o európskej štatistike.

– odsek 2

Definíciu dôverného štatistického údajá podľa odseku 1 písm. f) dotvára ustanovenie, ktoré reflektuje moment, ktorým sa uplatňovanie princípu štatistickej dôvernosti začína na poskytnutý údaj vzťahovať. Ochrana štatistickej dôvernosti podľa predpisov v oblasti oficiálnej štatistiky sa na údaje, ktoré priamo alebo nepriamo identifikujú osobu, ktorej sa týkajú, a sú z tohto dôvodu chránené podľa osobitných predpisov, poskytuje až od okamihu, kedy sa začnú na štatistické účely spracúvať, čo nastáva už ich poskytnutím do informačných systémov člena národného štatistického systému. Predtým môžu alebo podľa povahy nemusia byť chránené podľa iných predpisov. Dôverné štatistické údaje môžu vznikať aj činnosťou štatistických orgánov, ale tu je situácia jasná. Atribút dôverného štatistického údajá má význam aj pri výstupe – údaje získané na štatistický účel sa nesmú poskytovať na iné ako štatistické účely. Ak by bol ten istý údaj spracúvaný príslušným orgánom aj na neštatistický účel, orgán, ktorý je jeho držiteľom, nie je obmedzovaný pri jeho poskytovaní na neštatistický účel, ak je jeho poskytovanie nevyhnutné na plnení úloh uložených zákonom; vzhľadom na dodržiavanie vnútorných politík kybernetickej bezpečnosti však údaj nebude môcť byť sprístupnený z informačného systému, ktorý slúži výlučne spracúvaniu štatistík.

## K § 5

Do zákona sa bez zmeny preberajú princípy zo zákona o štátnej štatistike, ktoré sú aj zásadami európskej štatistiky podľa všeobecného nariadenia o európskej štatistike. Svojím obsahom sú tieto normy bez výnimky platné a aplikované pri plnení úloh oficiálnej štatistiky.

V § 8, ktorý upravuje činnosť štatistického úradu sa používa pojem „štandard“. Uplatňovanie princípu objektivity podľa § 5 ods. 1 písm. c) spočíva okrem iného na používaní štandardov, ktoré sú transparentné pre používateľov a spravodajské jednotky, uľahčujú vzájomnú komunikáciu, zabezpečujú rýchlosť a porovnateľnosť štatistických údajov.

Kódex postupov pre európsku štatistiku v časti „Štatistické procesy“ uvádza nasledujúcu požiadavku na členov Európskeho štatistického systému: „V štatistických procesoch, ktoré štatistické orgány používajú na rozvoj, tvorbu a šírenie európskych štatistík, sa v plnej miere dodržiavajú európske a iné medzinárodné štandardy, usmernenia a osvedčené postupy, pričom sa neustále vynakladá snaha o inovácie. Sú zavedené postupy, ktorých cieľom je zabezpečiť, aby sa v rámci orgánov vykonávajúcich štatistiku dôsledne uplatňovali štandardné pojmy, definície, klasifikácie a ďalšie druhy štandardov.“.

Príkladom takýchto štandardov je Všeobecný model štatistického produkčného procesu (GSBPM), ktorý popisuje a definuje štatistický produkčný proces na tvorbu oficiálnych štatistík. Poskytuje štandardný rámec a harmonizovanú terminológiu, ktorá pomáha štatistickým organizáciám modernizovať ich procesy tvorby štatistík a zdieľať metódy a komponenty.

Na základe konsenzu medzi členmi Európskeho štatistického systému vznikol tiež Štandard Európskeho štatistického systému ako normatívny dokument vypracovaný a schválený Výborom pre Európsky štatistický systém (ESSC). Štandard poskytuje pravidlá, usmernenia

alebo rôzne špecifiká pre rozvoj, tvorbu a šírenie európskej štatistiky zamerané na dosiahnutie optimálneho stupňa poriadku v súvislosti s plnením poslania a vízie Európskeho štatistického systému. Katalóg schválených štandardov zverejňuje štatistický orgán EÚ (Eurostat) na svojom webovom sídle.

#### **K § 6**

Explicitne sa vyjadruje aj povinnosť každého člena národného štatistického systému dodržiavať kvalitu štátnej štatistiky, ktorej dosiahnutie je transparentne merateľné vymenovanými a definovanými exaktnými kritériami. Hodnotenie kvality oficiálnej štatistiky poskytuje dôkaz o dodržiavaní princípov oficiálnej štatistiky členmi národného štatistického systému.

#### **K § 7**

Vymedzuje sa postavenie štatistického úradu. Zachováva sa mu možnosť zriaďovať pracoviská mimo svojho sídla.

#### **K § 8**

V odseku 1 sa definujú úlohy štatistického úradu vrátane inštitucionalizovaných foriem spolupráce s inými orgánmi verejnej moci pri plnení konkrétnych úloh, ktoré vyplývajú zo záväzkov SR vyplývajúcich z členstva v EÚ v oblasti spoločnej menovej politiky a rozpočtovej zodpovednosti. Rámcovo sa upravuje v rozsahu určenom osobitnými nariadeniami EÚ spolupráca medzi štatistickým úradom, národnou bankou Slovenska a vybranými orgánmi verejnej moci.

– písmeno d)

Národné účty tvoria konzistentný účtovný rámec pre systematický a detailný popis ekonomiky, v ktorom sa zaznamenávajú všetky stupne ekonomického procesu (produkcia, tvorba a rozdelenie dôchodkov, ich použitie, akumulácia a finančné transakcie). Zostavenie národných účtov v podmienkach Slovenskej republiky sa riadi metodikou ESA 2010. Národné účty slúžia na hodnotenie výkonnosti ekonomiky, tvorbu hospodárskej a fiškálnej politiky, porovnávanie ekonomík medzi krajinami, výpočet príspevkov členských štátov do rozpočtu EÚ, analýzu hospodárskeho rastu, inflácie, produktivity a životnej úrovne.

– písmeno l)

Plnením tejto úlohy úradu sa zabezpečí prístup orgánov verejnej moci ku katalógu údajov zisťovaných v štatistických zisťovaniach a im prislúchajúcich metaúdajoch v strojovo čitateľnom formáte, ktorý vytvorí úrad. Katalóg neobsahuje dôverné štatistické údaje, ani neumožňuje prístup k nim. Ustanovenie nadobudne účinnosť 1. januára 2028.

– písm. w)

Reflektuje sa prijatie úlohy príslušného orgánu v správe údajov podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/868 z 30. mája 2022 o európskej správe údajov a o zmene

nariadenia (EÚ) 2018/1724 (akt o správe údajov) (Ú. v. EÚ L 152, 3.6.2022), ktoré sa obmedzuje na úlohy pri opakovanom použití dôverných štatistických údajov na vedecký účel. Toto nariadenie zavádza nový európsky spôsob správy dát a vytvára mechanizmy na podporu rozvoja dátovej ekonomiky. Poskytovanie dôverných štatistických údajov na vedecké účely podľa právnych predpisov EÚ v oblasti európskej štatistiky koreluje s právnou úpravou poskytovania údajov chránených z dôvodu štatistickej dôvernosti v držbe členov národného štatistického systému pre potreby súkromného sektora, teda aj súkromného vedeckého sektora podľa nariadenia (EÚ) 2022/868. Kategória údajov chránených z dôvodu štatistickej dôvernosti je jednou z piatich kategórií citlivých údajov, ktorých poskytovanie upravuje akt o správe údajov v čl. 3. EÚ ponecháva členským štátom možnosť voľby, či poskytovanie údajov umožní a v akom rozsahu a za akých podmienok, tieto však musia byť nediskriminačné. V SR sa na režime poskytovania dôverných štatistických údajov nebude meniť rozsah oprávnených účelov ani subjektov. Pôjde ako doteraz o poskytovanie na vedecké účely. V režime nariadenia je len poskytovanie súkromnému sektoru, teda z pohľadu doterajšieho poskytovania dôverných štatistických údajov na vedecké účely pôjde len o výskumné subjekty, ktoré nespĺňajú definíciu subjektu verejného sektora – týchto je v SR (ďalej len „SR“) menšina, vedecký sektor je tvorený prevažne verejnými a štátnymi inštitúciami. Poskytovanie údajov je z pohľadu nariadenia službou. Súvisí s tiež s chystanými novými kompetenciami úradu byť súčasťou procesu registrácie a notifikácie služieb sprostredkovania údajov a služieb dátového altruizmu, ak ide o dôverné štatistické údaje.

Z čl. 5 ods. 1 až 3 nariadenia (EÚ) 2022/868, ktorý upravuje základný rámec opakovaného použitia údajov vyplýva, že štatistický úrad ako subjekt verejného sektora, ktorý má podľa vnútroštátneho práva právomoc udeliť alebo zamietnuť prístup na opakované použitie dôverných štatistických údajov v súlade s právom Únie a vnútroštátnym právom zabezpečí zachovanie chránenej povahy údajov a môže stanoviť okrem iného aj požiadavku, že k požadovaným údajom sa prístupuje a údaje sa opakovane používajú na diaľku v zabezpečenom prostredí spracúvania, ktoré poskytuje. Slovenská republika je povinná zabezpečiť, aby boli subjekty verejného sektora na splnenie požiadaviek podľa tohto článku nariadenia (EÚ) 2022/868 vybavené potrebnými zdrojmi. To je jeden z dôvodov, pre ktoré štatistický úrad vytvára v návrhu zákona právny základ pre sprístupnenie dôverných štatistických údajov na vedecký účel prostredníctvom vzdialeného prístupu (IS MONA).

Ustanovenie § 8 ods. 1 reflektuje kompetencie navrhované pre štatistický úrad v návrhu zákona č. .../2026 Z. z. o umelej inteligencii a európskej dátovej regulácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov (LP/2026/17), pokiaľ ide o poskytovanie chránených kategórií údajov, ktorými sú dôverné štatistické údaje subjektom súkromného sektora na základe požiadaviek nariadenia (EÚ) 2022/868. V rámci národného právneho poriadku vymedzuje inštitucionálne zabezpečenie jednotlivých subjektov, ktoré budú zabezpečovať napr. funkciu jednotného informačného miesta, funkciu subjektu na podporu subjektov verejného sektora, funkciu príslušného orgánu pre služby sprostredkovania údajov a funkciu orgánu pre registráciu uznaných organizácií dátového altruizmu. Z čl. 5 ods. 1 až 3 nariadenia (EÚ) 2022/868, ktorý upravuje základný rámec opakovaného použitia údajov vyplýva, že štatistický úrad ako subjekt verejného sektora, ktorý má podľa vnútroštátneho práva právomoc udeliť alebo zamietnuť

prístup na opakované použitie dôverných štatistických údajov v súlade s právom Únie a vnútroštátnym právom zabezpečuje zachovanie chránenej povahy údajov a môže stanoviť okrem iného aj požiadavku, že k požadovaným údajom sa pristupuje a údaje sa opakovane používajú na diaľku v zabezpečenom prostredí spracúvania, ktoré poskytuje. Slovenská republika je povinná zabezpečiť, aby boli subjekty verejného sektora na splnenie požiadaviek podľa tohto článku nariadenia (EÚ) 2022/868 vybavené potrebnými zdrojmi.

Úrad spolupracuje aj s inými orgánmi verejnej moci a uzatvára s ústrednými orgánmi štátnej správy správne dohody podľa § 38 ods. 5 zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení zákona č. 238/2017 Z. z. Úrad napríklad intenzívne spolupracuje s Ministerstvom investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky v oblasti dátovej politiky štátu. Vzájomná kooperácia v tejto oblasti umožní postupné využívanie údajov z analytickej vrstvy verejnej správy a štatistických informácií a štatistických produktov národného štatistického systému resp. štatistických údajov národného štatistického systému poskytovaných úradom prostredníctvom vzdialeného prístupu (IS MONA) na tvorbu analytických výstupov potrebných na analytické a strategické účely, ale aj na podporu rozhodovacích procesov orgánov štátu.

V odseku 2 sa bližšie vymedzujú kompetencie štatistického úradu v oblasti koordinácie národného štatistického systému.

V odseku 3 sa výslovne určuje, ktoré úlohy môže úrad vykonávať prostredníctvom INFOSTATu – Inštitútu informatiky a štatistiky, ktorý je príspevkovou organizáciou úradu.

## **K § 10**

Určuje sa postavenie a spôsob výberu a menovania predsedu štatistického úradu. Na základe požiadaviek čl. 5a ods. 4 nariadenia o európskej štatistike a odporúčaní z I. až III. kola Partnerského hodnotenia členov Európskeho štatistického systému sa dopĺňa doteraz absentujúca úprava predpokladov na vykonávanie jeho funkcie a podmienok výberu kandidáta. navrhuje sa, aby kandidát prešiel verejným vypočutím a aby bližšie podmienky menovania ustanovila vláda Slovenskej republiky (ďalej len „vláda“) svojím uznesením. V samostatnom odseku sa upravuje garancia nezávislosti predsedu úradu v otázkach oficiálnej štatistiky ale presnejšie a podrobnejšie, a teda v súlade s čl. 5a ods. 4 nariadenia o európskej štatistike, ktorý upravuje podmienku nezávislosti vedúceho národného štatistického orgánu. Obdobná úprava bola zavedená aj v § 6 ods. 7 zákona č. 540/2001 Z. z. v znení neskorších predpisov jeho poslednou novelou.

## **K § 11**

Určujú sa postavenie a kompetencie podpredsedu úradu. V záujme predchádzania negatívnym skúsenostiam, kedy podpredseda úradu nebol celé roky menovaný a aby nedošlo ku koncentrácii kompetencií na základe poverenia u iného povereného vedúceho zamestnanca v úrade sa navrhuje, aby podpredseda úradu bol odborne zdatný a skúsený štatistik.

## K § 12

V záujme odbremenenia predsedu úradu pri koordinácii národného štatistického systému a vzhľadom na špecifické činnosti spojené s riadením systému sa navrhuje do právnej úpravy zahrnúť úpravu funkcie hlavného štatistika ako odborného manažéra v štátnej službe s konkrétnymi predpokladmi na výkon tejto funkcie. Uvedená funkcia je zatiaľ kreovaná vnútorným predpisom vrátane jej kompetencií. Zákonná úprava napomôže účinnejšiemu presadzovaniu opatrení a pri komunikácii vo vnútri systému v rámci koordinácie. Funkcia hlavného štatistika buď pre oblasť metodiky, alebo pre oblasť vnútroštátneho štatistického systému je bežná aj v iných členských štátoch EÚ. Organizačne je činnosť hlavného štatistika spojená s riadením sekcie štatistického úradu, ktorá komplexne zabezpečuje všetky činnosti spojené s koordináciou členov národného štatistického systému vrátane tvorby programu štátnych štatistických zisťovaní (v novej úprave štatistického programu údajovej základne), auditmi a kontrolami zameranými na dodržanie Kódexu postupov pre európsku štatistiku a tiež s metodickou podporou členov národného štatistického systému vrátane ich priebežného vzdelávania.

## K § 13

Definujú sa kompetencie iného člena národného štatistického systému. Rovnako ako v prípade kompetencií štatistického úradu, určujú sa úlohy iného člena národného štatistického systému, ktoré nemôže vykonávať jeho poverená organizácia. Takáto úprava vyplynula z diskusie z inými členmi národného štatistického systému a má za cieľ aplikovať možnosť delegovania štatistických úloh na určené subjekty tak, aby bolo zrejmé, čo delegovať možno, a čo nie.

V súvislosti s postavením iných členov národného štatistického systému sa zmení oproti súčasnemu právnenému stavu aj úprava členstva v koordinačnej rade.

Oproti súčasnej právnej úprave pribúda povinnosť používať informačné systémy štatistického úradu na konkrétne vymedzené činnosti v pri plnení úloh oficiálnej štatistiky, povinnosť zabezpečiť vzdelávanie poverených zamestnancov na vzdelávaní organizovanom štatistickým úradom a podmienka zabezpečiť plnenie úloh vedúceho štátneho zamestnanca zodpovedného za plnenie úloh oficiálnej štatistiky iným členom národného štatistického systému osobou, ktorá spĺňa osobitný kvalifikačný predpoklad na výkon štátnej služby podľa § 38 ods. 12 písm. b) zákona č. 55/2017 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov, čo má zaistiť väčšiu odbornosť pri plnení úloh a zároveň pôsobiť motivačne pre manažérov iných členov národného štatistického systému, aby vnímali dôležitosť svojho postavenia.

Ustanovuje sa povinnosť zabezpečiť prostriedky štátneho rozpočtu na úhradu výdavkov spojených s plnením úloh oficiálnej štatistiky v rozsahu úloh definovaných štatistickým pracovným programom. Podľa súčasného zákona o štátnej štatistike je zavedené len pravidlo zabezpečiť z vlastného rozpočtu len realizáciu štatistických zisťovaní vykonávaných

príslušným iným orgánom vykonávajúcim štátnu štatistiku v rozsahu štatistických zisťovaní, ktoré vykonáva.

V súlade s poznatkami z aplikačnej praxe bude štatistický úrad vyžadovať informácie, v akom rozsahu sú úlohy iného člena národného štatistického systému zabezpečované prostredníctvom iných subjektov vymedzených v § 3 ods. 4 a 5 z dôvodu monitorovania kvality a z dôvodu ochrany údajov.

#### **K § 14**

Upravuje sa osobitný kvalifikačný predpoklad vedúceho zamestnanca, ktorého nadobudnutie v ustanovenej lehote je podmienkou vykonávania jeho kompetencií podľa § 13 ods. 1 písm. k) prvého bodu. Nenadobudnutie osobitného kvalifikačného predpokladu bude mať ten následok, že iný člen národného štatistického systému bude povinný zabezpečiť výkon týchto kompetencií iným vhodným kandidátom. Podrobnosti o obsahu vzdelávania a priebehu skúšky úrad ustanoví vyhláškou.

Nástroj spočívajúci v zavedení podmienky nadobudnutia osobitného kvalifikačného predpokladu reflektuje požiadavku záväzného Kódexu postupov pre európsku štatistiku – implementácie štatistickej zásady odbornej nezávislosti, ukazovateľa 1.2: „*Vedúci národných štatistických úradov, Eurostatu a, kde je to vhodné, aj iných vnútroštátnych štatistických orgánov majú dostatočne vysoké postavenie, aby mali prístup k vysokým predstaviteľom politických orgánov a orgánov verejnej správy. Títo vedúci majú najvyššiu odbornú spôsobilosť.*“.

#### **K § 15**

Opätovne sa zriaďuje štatistická rada, ktorej právna úprava bola zo súčasného zákona o štátnej štatistika vypustená z dôvodu, že tento orgán dlhé roky adekvátne nezabezpečoval funkcie, ktoré sa od jeho činnosti a výstupov očakávali. Predmet jej činnosti sú definované v súlade s potrebami národného štatistického systému v odseku 2. Existencia a pôsobenie uvedeného orgánu je však aj odporúčaním ustanoveným čl. 5a všeobecného nariadenia o európskej štatistike: „*Každý členský štát môže zriadiť vnútroštátny orgán pre zaistenie odbornej nezávislosti tvorcov európskych štatistík. Vedúci národných štatistických úradov a prípadne vedúci štatistických útvarov iných vnútroštátnych orgánov vytvárajúcich európske štatistiky môžu využívať poradenstvo týchto orgánov. Postupy prijímania, prekladania a prepúšťania členov takýchto orgánov musia byť transparentné a založené iba na odborných kritériách.*“ a súčasťou právnych úprav národných štatistických systémov iných členských štátov EÚ. Štatistická rada predstavuje odborné fórum, ktoré má napomáhať formulovaniu rozhodnutí predsedu úradu v odborných otázkach s dlhodobým vplyvom na fungovanie a rozvoj európskeho štatistického systému resp. národného štatistického systému.

#### **K § 16**

Z doterajšej právnej úpravy sa preberá inštitút Koordinačnej rady, ktorý sa po jeho zavedení osvedčil. Zloženie rady sa viac prispôbuje súčasnej situácii, kedy značnú časť úloh iných členov národného štatistického systému plnia ich poverené organizácie.

## **K § 17**

Návrh sa predkladá z dôvodu zabezpečenia ochrany zamestnancov úradu pracujúcich v teréne, ktorí priamo oslovujú spravodajské jednotky resp. ich zástupcov a mali by mať postavenie verejného činiteľa, a tiež z dôvodu zabezpečenia dostatku finančných prostriedkov na odmeňovanie opytovateľov v prípade ich prechodného nedostatku, ktorý je potrebné riešiť uzatváraním dohôd o práci vykonávanej mimo pracovného pomeru.

Opytovateľ ako štátny zamestnanec alebo ako zamestnanec štatistického úradu je verejným činiteľom na účely Trestného zákona (§ 128). Vymedzenie verejného činiteľa na účely trestnej zodpovednosti je výlučnou doménou Trestného zákona.

## **K § 18**

### **– odsek 1**

V navrhovanej právnej úprave sa jednoznačne ráta s oddelením vymedzenia úloh oficiálnej štatistiky od vymedzenia zdrojov údajov na tvorbu štatistík. Po vzore EÚ a jej členských štátov sa vytvára programový dokument s trojročnou platnosťou, ktorý vymedzí úlohy členov národného štatistického systému, ktoré korešpondujú s o záväzkami vyplývajúcimi pre SR z Európskeho štatistického programu a z vnútroštátnych potrieb.

### **– odseky 2 a 3**

Cieľom programu je ustanoviť a verejne prezentovať činnosti členov národného štatistického systému v spojení s verejným záujmom na ich realizácii a určením členov národného štatistického systému zodpovedných za realizáciu týchto činností.

Program je postavený na využívaní analytickej Klasifikácie štatistických činností (CSA) verzia 2.0 Organizácie spojených národov, ktorá poskytuje hierarchickú štruktúru kategórií týkajúcich sa štatistických činností. Na najvyššej úrovni je usporiadaná podľa štatistických domén, ktoré sa týkajú širokého spektra štatistických činností, zahŕňajúcich tematické činnosti, činnosti súvisiace s infraštruktúrou a metodikou a strategické a riadiace činnosti v oblasti úradnej štatistiky. CSA možno použiť ako referenčný rámec vedúci k lepšej harmonizácii štruktúrovania informácií o činnostiach členov národného štatistického systému, webových stránkach zameraných na šírenie informácií, publikáciách atď. Jej domény 1 až 5 (predmetové oblasti) možno použiť aj na klasifikáciu štatistických údajov a produktov.

Doména sa v štatistických predpisoch chápe ako jeden alebo viacero súborov údajov, ktoré sa vzťahujú na konkrétne témy, za tému sa považuje obsah informácií, ktoré sa majú zbierať o štatistických jednotkách, pričom každá téma zahŕňa jednu alebo viac čiastkových tém. Čiastková téma je podrobný obsah informácií o štatistických jednotkách v súvislosti s určitou

témou, ktoré sa majú zbierať, pričom každá čiastková téma pokrýva jednu alebo viacero premenných.

Ustanovujú sa subjekty povinné vykonávať činnosti ustanovené štatistickým pracovným programom: členovia národného štatistického systému, nimi poverené organizácie a v nevyhnutných prípadoch aj spolupracujúce verejnoprávne subjekty členov národného štatistického systému, ktoré majú vzhľadom na svoje kompetencie v rámci svojej pôsobnosti alebo predmetu činnosti možnosť špecifickým spôsobom prispieť k efektívnemu plneniu úloh oficiálnej štatistiky, aj keď pôsobia mimo národného štatistického systému. Takýmito subjektmi nie sú v súlade s návrhom zákona subjekty na základe svojho postavenia držiteľov údajov, spravodajských jednotiek ani na základe konkrétnych povinností uložených inými ustanoveniami zákona o oficiálnej štatistike.

– odseky 4 až 9

Upravujú sa procesné otázky súvisiace s tvorbou programu a vecné (hmotnoprávne) predpoklady zaradenia úlohy do programu.

Upravujú sa tiež osobitné pravidlá zaradovania úloh do programu v prípade, ak je pre podporu vládnych politík v špecifických podmienkach na vnútroštátnej úrovni a podporu politík EÚ v krízových situáciách podľa čl. 16a všeobecného nariadenia o európskej štatistike resp. podľa vykonávacieho rozhodnutia Rady (EÚ) 2018/1993) alebo iných právnych aktov EÚ pre núdzové situácie], kedy je nevyhnutné vychádzať zo štatistických informácií, ktoré nepatria do štandardnej štatistickej produkcie alebo nie sú dostupné v čase ich potreby. Tieto úlohy môžu zahŕňať napríklad aj úlohy definované mimo štandardného postupu prípravy štatistického pracovného programu podľa odsekov 5 až 8 a na to prípadne nadväzujúcu realizáciu štatistických zisťovaní vymedzených mimo rámca štandardného postupu prípravy štatistických zisťovaní pri každoročnej aktualizácii údajovej základne podľa § 19 ods. 4 až 8.

Súčasťou štatistického pracovného programu sú aj pilotné štúdie realizované v prípade zistenia nových významných požiadaviek na údaje alebo zlepšenia súborov údajov identifikované Komisiou (Eurostatom) v rámci rozvoja oficiálnej štatistiky (ôsma časť zákona o oficiálnej štatistike). Pilotné štúdie vykonávajú členské štáty EÚ na dobrovoľnom základe s cieľom posúdiť relevantnosť a uskutočniteľnosť získavania údajov.

– odsek 10

V súlade s povinnosťami úradu podľa § 8 ods. 1 písm. b) a g) návrhu zákona a Kódexom postupov pre európsku štatistiku sa ustanovuje povinnosť a frekvencia vydávania správ o plnení programu.

## **K § 19**

Tvorba súčasných štatistík je založená na možnosti využívania viacerých zdrojov a to aj v ich kombinácii. Ustanovenie vymenúva jednotlivé zdroje v rôznej miere etablované v národnom štatistickom systéme. Údajová základňa bude v samostatných prílohách obsahovať vymedzenia štatistických zdrojov: jeho názov a kódové označenie, štatistickú doménu, štatistickú oblasť

a štatistický okruh podľa štatistického pracovného programu, na realizáciu ktorých sa údaje zo zdroja údajov získavajú, člena národného štatistického systému, ktorý zdroj údajov využíva, spôsob využívania zdroja údajov a rozsah, frekvencia zberu a charakteristika údajov, ktoré sa ako premenné získavajú zo zdrojov údajov na štatistické účely. V prípade štatistických zisťovaní sa uvedú aj názvy a kódové označenie štatistických formulárov. Oproti súčasnej právnej úprave sa údajová základňa ako inštitút profiluje ako dokument s neobmedzenou platnosťou, ktorý sa podľa potrieb mení a dopĺňa, a to primárne v nadväznosti na príslušné programovacie obdobie alebo zmeny v dostupnosti využiteľnosti jednotlivých zdrojov údajov. Skutočnosť, akými sú lehoty na poskytovanie údajov alebo zmeny v konkrétnych zisťovaných premenných, ktoré nezasahujú do práv držiteľov zdrojov alebo nezvyšujú administratívnu záťaž budú upravené len na zmluvnej báze resp. úpravou štatistického formulára.

## K § 20

### – odsek 1

Zákon ustanovuje povinnosť člena národného štatistického systému vykonávať štatistické zisťovanie v zhode s aktuálnou údajovou základňou, ktorá zabezpečuje systematický a koordinovaný prístup k zberu štatistických údajov v súlade s princípmi Kódexu postupov pre európsku štatistiku. Náležitosti štatistického zisťovania sa z dôvodu legislatívnej úspornosti nevymedzujú priamo v zákone, ale vykonávacím predpisom vydaným podľa § 74 písm. d).

### – odsek 2

Z hľadiska záťaže podnikateľského prostredia zostáva naďalej súčasťou zákona v § 5 ods. 7 štatistický princíp efektivity vynaložených výdavkov, ktorý znamená, že náklady na tvorbu oficiálnej štatistiky musia byť primerané dôležitosti výsledkov a plánovanému prínosu, zdroje sa musia optimálne využívať a zaťaženie spravodajských jednotiek v najväčšej možnej miere redukovať. Tento princíp prevzatý z nariadenia (EÚ) č. 223/2009 v platnom znení (nariadenie o európskej štatistike) sa uplatňuje aj pri tvorbe údajovej základne a pri zostavovaní štátneho štatistického programu.

Znenie odseku 2 výslovne zakotvuje povinnosť úradu a iných členov národného štatistického systému skúmania efektivity eventuálneho využívania štatistického zisťovania a nákladov spojených s jeho realizáciou už pri tvorbe údajovej základne. Tým, že došlo k legislatívnemu a procesnému oddeleniu oboch matérií, teda štatistických tém (produktov) od zdrojov určených na ich tvorbu, úrad spolu s inými členmi NŠS musí skúmať najprv dopyt po požadovaných údajoch (verejný záujem) a až následne hľadať kvalitné zdroje, medzi ktorými už nemajú štatistické zisťovania prioritné postavenie, naopak hľadajú sa najprv zdroje, ktoré sú nielen kvalitné (čas, úplnosť, pravdivosť), ale hlavne nezaťažujú nadmerne rozpočet úradu ani tretie strany. To v praxi SR prevažne znamená, že sa preferujú už zozbierané údaje v držbe iných orgánov verejnej moci.

### – odsek 3

Pri príprave údajovej základne a jej zmien a doplnení sa budú tak ako pri príprave doterajších programov štátnych štatistických zisťovaní identifikovať štatistické zisťovania, ktoré sa majú

zrušiť, redukovať alebo zjednodušiť s cieľom zosúladiť rastúci verejný záujem štatistické informácie s limitovanou dostupnosťou iných zdrojov údajov a potrebou redukovať zaťaženosť spravodajských jednotiek. Analýza časovej a položkovej záťaže spravodajských jednotiek a analýza účinnosti a účelnosti ustanovených štatistických zisťovaní sa bude tak, ako doteraz vykonávať na ročnej báze a jeho výsledky budú obsiahnuté v správe zverejnenej na webovom sídle úradu.

## **K § 21**

– odseky 1 a 4

Určujú sa povinnosti spravodajskej jednotky vyplývajúce z jej zaradenia do štatistického zisťovania. S cieľom zabezpečiť kvalitu vstupných údajov v požadovanom čase sú ustanovené konkrétne čiastkové povinnosti spravodajských jednotiek tvoriace rámec spravodajskej povinnosti, ktoré sú nevyhnutné predovšetkým v procese zberu údajov. Z hľadiska odloženého plnenia spravodajskej povinnosti podľa § 21 ods. 8 a správneho trestania za neplnenie spravodajskej povinnosti je významný obsah oznamovacej povinnosti spravodajskej jednotky.

– odsek 2

Špecifikujú sa podmienky vzniku spravodajskej povinnosti pre spravodajskú jednotku. V súlade s uplatňovaním princípu transparentnosti má spravodajská jednotka právo na informácie týkajúce sa podmienok vzniku spravodajskej povinnosti k príslušnému štatistickému zisťovaniu.

– odsek 3

Ustanovuje sa zákaz odmietnutia plnenia spravodajskej povinnosti s cieľom zabezpečiť vstupné údaje potrebné na zostavenie oficiálnej štatistiky. Tým sa zamedzuje možnosť neplnenia spravodajskej povinnosti.

– odsek 5

Odsek ustanovuje údaje pri plnení spravodajskej povinnosti potrebné na identifikáciu spravodajskej jednotky, ktorou je fyzická osoba alebo referenčná osoba.

– odsek 6

Odsek upravuje riešenie situácie, ak spravodajská povinnosť vznikne fyzickej osobe, ktorá nemá štátne občianstvo SR a nemá pridelený identifikátor fyzickej osoby.

– odsek 7

Vymedzujú sa podmienky ukončenia spravodajskej povinnosti v súvislosti s konkrétnym štatistickým zisťovaním. Odsek v súlade s princípom transparentnosti stanovuje konkrétne prípady, kedy spravodajskej jednotke zaniká spravodajská povinnosť k štatistickému zisťovaniu, do ktorého bola zaradená.

– odsek 8

Ustanovením sa zavádza možnosť, aby spravodajská jednotka mohla splniť spravodajskú povinnosť po uplynutí termínu, ak preukáže členovi národného štatistického systému existenciu objektívnych skutočností, ktoré jej v riadnom alebo včasnom plnení zabránili. Môže ísť o preukázanie skutočnosti, že v dôsledku zmeny ekonomickej činnosti nemôže spravodajská jednotka poskytovať požadované údaje, pretože jej v tom bránia okolnosti prechodného charakteru (technické problémy, nedostatok pracovných síl). Člen národného štatistického systému termín dodatočného plnenia spravodajskej povinnosti neurčí, keď dodatočné dodanie údajov už nemá význam pre dané štatistické zisťovanie. Táto možnosť reflektuje skutočnosť, že v niektorých prípadoch môže byť dodatočné poskytnutie údajov irelevantné, napríklad ak už uplynula doba, počas ktorej mali byť údaje spracované na štatistické účely. Cieľom tejto úpravy je vyhnúť sa neúčelnému administratívne zaťaženiu spravodajských jednotiek. Podľa § 70 ods. 5 písm. b) návrhu zákona člen národného štatistického systému zohľadní objektívne skutočnosti brániace splneniu spravodajskej povinnosti. Vo vyššie uvedených prípadoch, ktoré je správny orgán povinný v rámci správnej úvahy zodpovedne vyhodnotiť, je možné za od sankcionovania aj upustiť, ak neplnenie spravodajskej povinnosti nemá závažný vplyv na kvalitu zostavovanej štatistiky.

#### – odsek 9

Toto ustanovenie upravuje riešenie špecifickej situácie, keď spravodajská jednotka nebola zaradená do štatistického zisťovania z dôvodu neaktuálnych údajov v štatistickom registri organizácií. V takýchto prípadoch je člen národného štatistického systému oprávnený požadovať tieto údaje späť, ak majú významný vplyv na kvalitu oficiálnej štatistiky. Cieľom tejto úpravy je zabezpečiť, aby aj tie spravodajské jednotky, ktorým nevznikla spravodajská povinnosť v dôsledku administratívnych nepresností alebo neaktuálnych informácií, si ju splnili. Zároveň sa ustanovuje povinnosť člena národného štatistického systému písomne informovať spravodajskú jednotku o požiadavke na dodatočné poskytnutie údajov, pričom musí špecifikovať termín a spôsob ich dodania.

#### – odsek 10

Ustanovuje sa povinnosť týkajúca sa obce. V praxi pôjde najmä o aktuálne informácie o mieste podnikania alebo mieste výkonu činnosti spravodajskej jednotky na území obce.

### **K § 22**

#### – odseky 1 a 2

Špecifikujú sa tri spôsoby poskytovania údajov spravodajskou jednotkou na základe určenia členom národného štatistického systému. Rôzne metódy zohľadňujú technologické možnosti na strane spravodajských jednotiek a na strane člena národného štatistického systému.

Člen národného štatistického systému, ktorý realizuje štatistické zisťovanie, je oprávnený určiť formu a spôsob poskytovania údajov tak, aby bol zabezpečený efektívny a spoľahlivý zber údajov. Pri tomto rozhodovaní sa prihliada najmä na aktuálne technologické možnosti a potreby jednotlivých štatistických zisťovaní.

Účelom ustanovenia odseku 1 a 2 je vytvoriť právny rámec budúceho, reálneho využívania aj nových IKT nástrojov v národnom štatistickom systéme bez aktuálnych požiadaviek na štátny rozpočet na strane úradu. Úrad je v súčasnosti technicky v zásade pripravený aj na preberanie údajov z informačných systémov spravodajských jednotiek. Bolo vytvorené rozhranie na automatizované preberanie údajov a testovacie prostredie.

Záujem spravodajských jednotiek o využitie inovatívnych spôsobov plnenia spravodajskej povinnosti je závislý od ich záujmu poskytovať požadované údaje formou ich preberania z podnikových informačných systémov a od ich finančných možností. Zároveň je táto inovatívna forma závislá aj od záujmu tvorcov softvérových riešení a zabezpečenia prípadnej podpory zo strany štátu, osobitne finančnej podpory pre populáciu malých a stredných podnikov, na obstaranie príslušného softvéru resp. jeho aktualizácie.

– odseky 3 a 4

Podľa týchto ustanovení sa stanovuje elektronická forma štatistických formulárov a vymedzujú sa výnimky pre fyzické osoby a fyzické osoby – podnikateľov bez zamestnancov, ktoré si môžu splniť spravodajskú povinnosť vyplnením a odoslaním formulára listinnej podobe.

– odsek 5

Tento odsek zaväzuje štatistický úrad, aby tak ako doteraz publikoval vzory štatistických formulárov. Publikovanie má význam aj z pohľadu práv dotknutých fyzických osôb na ochranu ich osobných údajov, keďže formuláre obsahujú kategórie údajov, ktoré štatistické jednotky (prostredníctvom spravodajských osôb) poskytujú o sebe a ktoré sú predmetom spracovateľských operácií vykonávaných členmi národného štatistického systému, Európskeho štatistického systému a v niektorých prípadoch aj výskumnými subjektmi. Preto považujeme za potrebné túto úlohu štatistického úradu uviesť v zákone.

## **K § 23**

– odsek 1

Člen národného štatistického systému má povinnosť informovať spravodajskú jednotku o jej zaradení do štatistického zisťovania, pokiaľ jej spravodajská povinnosť nevzniká automaticky na základe § 21 ods. 2 písm. b) a o technických podmienkach poskytovania údajov. Toto ustanovenie zabezpečuje, aby si spravodajská jednotka bola vedomá svojich povinností a mohla sa na ich plnenie včas pripraviť, čím sa znižuje riziko nesprávneho alebo neúplného poskytnutia údajov. Člen národného štatistického systému je povinný poskytnúť spravodajskej jednotke adresu webových stránok, kde sa nachádzajú podrobné informácie o právnom základe, na ktorom je zisťovanie založené. Ďalej musí byť zverejnené zdôvodnenie potreby realizácie štatistického zisťovania a jeho prínosu pre tvorbu verejných politík ako aj informácie o zabezpečení ochrany dôverných štatistických údajov v súlade s platnými právnymi predpismi.

Člen národného štatistického systému je povinný poučiť spravodajskú jednotku o potrebe oznamovať skutočnosti, ktoré môžu mať vplyv na plnenie spravodajskej povinnosti (napríklad zmenu hlavnej ekonomickej činnosti príslušnému zdrojovému registru, zmenu kontaktných

osôb, nefunkčnosť elektronických prostriedkov, ktorých prostredníctvom plní spravodajskú povinnosť a pod.) a následkov v prípade nesplnenia spravodajskej povinnosti.

– odsek 2

Ustanovenie upravuje povinnosti člena národného štatistického systému pri zabezpečovaní dostupnosti štatistických formulárov prostredníctvom webového sídla a možnosti ich vyplnenia, poskytovaní metodologickej pomoci spravodajským jednotkám a zverejňovaní súvisiacich informácií na webe, ktorý spravuje alebo prevádzkuje, alebo ktorého prevádzkovateľom je poverená organizácia, alebo iný subjekt, ktorý vykonáva činnosť v mene člena národného štatistického systému podľa § 3 ods. 5 návrhu zákona. Cieľom je zabezpečiť efektívny, dostupný a používateľsky prívetivý systém zberu údajov príslušného štatistického zisťovania s dôrazom na elektronizáciu procesov a zníženie administratívneho zaťaženia spravodajských jednotiek. Pokiaľ by zavedenie elektronickej služby vyplňania štatistických formulárov prostredníctvom webu neprinieslo podľa hodnotenia iného člena národného štatistického systému zníženie administratívnej záťaže spravodajských jednotiek, člen národného štatistického systému povinnosť jej zriadenia nemá. V prechodnom ustanovení sa ráta s dobou troch rokov, ktoré členom národného štatistického systému poskytnú dostatočný priestor na zabezpečenie predmetnej formy zberu údajov od spravodajských jednotiek.

## **K § 24**

– odsek 1

Ustanovenie umožňuje členovi národného štatistického systému prijať opatrenia na úpravu spravodajskej povinnosti v prípade, že jej plnenie nie je objektívne možné v dôsledku mimoriadnych okolností (vyhlásenie výnimočného stavu, núdzového stavu alebo mimoriadnej situácie). Táto flexibilita je dôležitá na zachovanie vykonateľnosti štatistického zisťovania s cieľom zabezpečiť nevyhnutnú údajovú základňu v krízových situáciách.

– odsek 2

Obmedzuje sa platnosť prijatých opatrení na nevyhnutnú dobu počas trvania výnimočného stavu, núdzového stavu alebo mimoriadnej situácie, čím sa zabezpečuje, že tieto výnimky nebudú trvalého charakteru. Vymedzuje sa príkladom obsah dočasného opatrenia obdobne ako v § 18 ods. 9 zákona č. 540/2001 Z. z. v znení neskorších predpisov.

– odsek 3

Úprava zaväzuje člena národného štatistického systému zverejniť opatrenia prijaté počas trvania výnimočného stavu, núdzového stavu alebo mimoriadnej situácie, a informovať o ich skončení na svojom webovom sídle. Tento postup zabezpečuje transparentnosť a predchádza právnej neistote spravodajských jednotiek.

## **K § 25**

Ustanovenie upravuje prístup k administratívnym zdrojom údajov na štatistické účely pre členov národného štatistického systému. Navrhovaná úprava je v súlade s článkom 17a ods. 5 nariadenia o európskej štatistike, ktorý stanovuje mechanizmy spolupráce medzi národnými štatistickými úradmi a vnútroštátnymi orgánmi na zabezpečenie kontroly kvality údajov a

vytváranie štatistických opôr pre výberové zisťovania na základe administratívnych údajov. Implementácia týchto opatrení zlepši dostupnosť a kvalitu štatistických údajov a zosúladí prístupy na národnej aj európskej úrovni.

Zakotvuje sa oprávnenie členov národného štatistického systému požadovať prístup k údajom z administratívnych zdrojov údajov a zároveň ukladá správcom administratívnych zdrojov údajov povinnosť takýto prístup poskytnúť. Ako podmienka poskytnutia údajov sa zachováva nevyhnutnosť použitia údajov na štatistické účely, ku ktorým sa žiada prístup do administratívneho zdroja údajov, čo korešponduje s ochranou štatistickej dôverylosti vrátane zabezpečenia ochrany osobných údajov ako aj s dodržiavaním princípov objektivity a spoľahlivosti. Výslovne sa vymenúvajú vlastnosti poskytovaných súborov údajov, medzi ktoré sa zaraďuje aj požadovaný formát údajov vzhľadom na negatívne skúsenosti členov národného štatistického systému. Cieľom je zabezpečiť efektívne využívanie dostupných administratívnych zdrojov údajov na štatistické účely, čím sa znižuje záťaž respondentov štatistických zisťovaní a optimalizujú sa zdroje (finančné, ľudské) v oblasti zberu údajov.

Súčasne sa na účely predmetného ustanovenia spresňuje, kto sa považuje za správcu administratívneho zdroja údajov. Toto vymedzenie zahŕňa jednak správcu informačného systému verejnej správy, v ktorom sa administratívny zdroj údajov vedie, ako aj subjekt, ktorý požadované údaje vedie iným spôsobom ako v informačnom systéme verejnej správy.

Návrh upravuje mechanizmus poskytovania údajov správcom administratívneho zdroja údajov, a to bezodkladne, bezodplatne a v elektronickej podobe. Tento proces má prebiehať na základe písomnej žiadosti alebo dohody a zahŕňa poskytovanie metaúdajov k poskytnutým údajom, úpravu spôsobu uzatvárania dohôd o zabezpečení poskytovania údajov a vyjadrenie vzťahu ku kategóriám údajov, ktoré sú chránené podľa osobitných predpisov.

V prípade opakovaného poskytovania údajov sa medzi členom národného štatistického systému a správcom administratívneho zdroja údajov navrhuje povinnosť uzatvorenia písomnej dohody. Táto povinnosť zabezpečuje jasné vymedzenie technických, metodických a bezpečnostných aspektov poskytovania údajov, čím sa predchádza nedorozumeniam a právnym neistotám. Zároveň sa ustanovuje, že neuzavretie alebo zánik takejto dohody neoslobodzuje správcu administratívneho zdroja údajov od povinnosti poskytovať údaje, čím sa garantuje kontinuita štatistického spracovania údajov.

Zachováva sa možnosť automatizovaného prístupu k údajom prostredníctvom modulu procesnej integrácie a integrácie údajov, čo umožňuje efektívnejší tok údajov medzi jednotlivými subjektmi. Táto úprava podporuje digitalizáciu a efektívne spracovanie údajov, čím sa znižuje administratívna záťaž pre všetky zúčastnené subjekty. Automatizovaný prístup zvyšuje aktuálnosť a kvalitu údajov používaných na štatistické účely.

Povinnosť správcu administratívneho zdroja údajov prerokovať s členom národného štatistického systému zmeny týkajúce sa vytvorenia, rozvoja a ukončenia vedenia

administratívneho zdroja údajov má zabezpečiť, aby sa údaje využívané na štatistické účely udržiavali v požadovanej kvalite a aby nedošlo k ohrozeniu kontinuity ich spracovania.

V odseku 8 sa zavádza povinnosť používania štatistických klasifikácií a číselníkov v administratívnych zdrojoch údajov. Jednotné používanie štatistických číselníkov a štatistických klasifikácií vydaných právne záväzným aktom EÚ alebo členom národného štatistického systému je záväzné pre všetkých správcov administratívnych zdrojov údajov a respondentov. Cieľom je zabezpečiť kompatibilitu a porovnateľnosť údajov medzi rôznymi zdrojmi a štatistickými výstupmi, čím sa zvyšuje ich využiteľnosť a interoperabilita. Člen národného štatistického systému poskytuje správcovi administratívneho zdroja súčinnosť pri plnení tejto povinnosti.

## **K § 26**

Definuje sa rezortné zisťovanie ako proces získavania a následného spracovania údajov orgánmi verejnej moci v oblasti rezortnej štatistiky, ktorý je vykonávaný štátnymi orgánmi na základe potrieb a spôsobmi, o ktorých sa nerozhoduje v rámci národného štatistického systému. Výsledky rezortného zisťovania tradične slúžia ako dôležitý zdroj údajov pre oficiálnu štatistiku. Použitie štatistických postupov a metód odlišuje rezortnú štatistiku od administratívneho zdroja údajov, ktorý vzniká pre potreby evidencií, kontrol, dozoru a vedenia správnych konaní vo vzťahu k spravovaným subjektom. Ustanovuje povinnosť štátneho orgánu, ktorý vykonáva rezortné zisťovanie, konzultovať jeho metodiku so štatistickým úradom. Cieľom je harmonizácia metodiky a používanie štatistických klasifikácií a štatistických číselníkov, čo umožňuje lepšiu porovnateľnosť a kvalitu údajov využiteľných pre tvorbu oficiálnej štatistiky.

## **K § 27**

Cieľom návrhu je vytvoriť rámec pre efektívnu spoluprácu medzi štatistickými orgánmi a súkromnými držiteľmi údajov, pričom zohľadňuje potrebu ochrany údajov a minimalizácie administratívneho zaťaženia a zosúladiť národnú legislatívu s európskymi predpismi, konkrétne s nariadením o európskej štatistike.

### **– odsek 1**

Zakotvuje sa oprávnenie člena národného štatistického systému požiadať súkromného držiteľa údajov o bezplatné prístupnenie údajov a príslušných metaúdajov. Rovnako ako v prípade administratívnych zdrojov údajov, zachováva sa nevyhnutnosť ich použitia na štatistické účely, čím sa zároveň zamedzí nadmernej záťaži spravodajských jednotiek. Toto ustanovenie je v súlade s článkom 17b ods. 1 všeobecného nariadenia o európskej štatistike, ktorý umožňuje národným štatistickým úradom a Eurostatu žiadať súkromných držiteľov údajov o prístupnenie potrebných údajov na účely európskej štatistiky.

– odsek 2

Ustanovenie explicitne predvída potrebu zberu údajov, kedy verejný záujem prevažuje nad povinnosťou mlčanlivosti alebo súhlasom osôb podľa osobitných predpisov. Existenciu takejto potreby je úrad povinný držiteľovi preukázať v žiadosti.

– odseky 3 a 4

V súlade s článkom 17b ods. 2 a 3 nariadenia o európskej štatistike, ktoré zdôrazňujú potrebu spolupráce medzi národnými štatistickými úradmi a Eurostatom s cieľom minimalizovať zaťaženie súkromných držiteľov údajov, sa v odsekoch 3 a 4 stanovujú zásady, ktoré je štatistický úrad povinný dodržiavať pri požadovaní údajov od súkromných držiteľov údajov.

Štatistický úrad v súlade s platnými právnymi predpismi žiada primárne o iné ako osobné údaje a osobné údaje len v nevyhnutných prípadoch, ktoré návrh zákona aj nariadenie o európskej štatistike označujú ako „špecifické okolnosti“. Ide o prípady objektívnej nemožnosti získať korektné údaje z existujúcich administratívnych zdrojov a súkromné údaje predstavujú jediný dostupný a vhodný spôsob, ako efektívne zabezpečiť pravdivosť a presnosť oficiálnej štatistiky. Sú to napríklad: neočakávané zmeny v populácii, kedy dochádza k náhlemu a masívnemu pohybu obyvateľstva – reálny stav obyvateľov, obývanosť bytov, napr. vojenské konflikty – masívny prílev odídcov/utečencov, prírodné katastrofy – povodne, zemetrasenia, kedy je potrebné získať informáciu, koľko ľudí reálne v danej chvíli v domoch prebývalo, pandémie – zvýšená úmrtnosť.

Napríklad v štatistickej doméne Demografia a sociálne štatistiky, v okruhu Štatistika obyvateľstva existujú pri zbere údajov situácie, kedy štát nedokáže z administratívnych zdrojov údajov zistiť reálny stav – napríklad reálnu obývanosť bytov, presnú lokalizáciu obyvateľstva pri krízových javoch atď. Využitie údajov od súkromných držiteľov je v týchto prípadoch žiaducim postupom. Potreba spracúvania údajov v súkromnej držbe tak môže byť viazaná na plnenie tých úloh oficiálnej štatistiky, ktoré štatistický úrad zaradil do štatistického pracovného programu ako výnimočné úlohy na základe § 18 ods. 9 návrhu zákona (potreby používateľov z dôvodu mimoriadnej situácie, krízovej situácie, rozvoj nových štatistických metód a postupov).

Na tieto účely sú mimoriadne vhodné mikroúdaje, napr. od mobilných operátorov (lokalizačné mikroúdaje), od dodávateľov energií (spotreba na adresných bodoch – ak má byť nulová spotreba elektriny po dobu 12 mesiacov, je štatisticky neobývaný, ak má vysokú spotrebu, je obývaný, hoci tam nikto nie je prihlásený). Osobné údaje, ktoré by mohli byť na tvorbu štatistiky eventuálne požadované, ak sú preukázané špecifické okolnosti, sú napríklad:

- lokalizačné údaje – akékoľvek údaje spracúvané v sieti elektronických komunikácií alebo prostredníctvom služby elektronických komunikácií, ktoré určujú geografickú polohu koncového zariadenia užívateľa verejnej služby (napr. ID základňovej stanice / BTS, súradnice, čas pripojenia); osobitným predpisom je zákon č. 452/2021 Z. z. o elektronických komunikáciách v znení neskorších predpisov,
- údaje o spotrebe na adresných bodoch (dodávateľa energií) – adresa odberného miesta (premenná pre adresný bod), údaje o spotrebe na odbernom mieste (alebo údaje o nameranej

spotrebe), identifikačné údaje odberného miesta – t. j. EIC kód pri elektrine a plyne) alebo číslo odberného miesta, koncová spotreba (elektriny, plynu, tepla), charakter odberu na odbernom mieste (napr. zaradenie do tarify pre domácnosti alebo podnikateľov), náklady na dodanie tovaru a služby na odbernom mieste; osobitnými predpismi sú zákon č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov, zákon č. 321/2014 Z. z. o energetickej efektívnosti, alebo zákon č. 260/2025 Z. z. o adresnej energopomoci.

Požiadavky na údaje musia byť primerané úlohám oficiálnej štatistiky, pokiaľ ide o detailnosť, rozsah a periodicitu údajov. Štatistický úrad spolupracuje s ostatnými členmi národného štatistického systému, aby predišiel nadmernému zaťaženiu súkromných držiteľov údajov.

– odsek 5

Ustanovenie oslobodzuje mikropodniky a malé podniky od povinnosti sprístupňovať údaje, pokiaľ tieto údaje nie sú obzvlášť dôležité pre oficiálnu štatistiku na národnej úrovni. V takých prípadoch je štatistický úrad povinný riadne odôvodniť svoju požiadavku. Toto ustanovenie reflektuje na článok 17b ods. 6 nariadenia o európskej štatistike, ktorý stanovuje, že mikropodniky a malé podniky sú vo všeobecnosti vyňaté z takýchto povinností, okrem prípadov: „*keď sú údaje, ktoré majú v držbe takéto mikropodniky alebo malé podniky, v dôsledku svojej povahy a objemu na vnútroštátnej úrovni obzvlášť dôležité pre oficiálnu štatistiku.*“. Vymedzenie malých podnikov a mikropodnikov je uvedené v čl. 2 prílohy odporúčania Komisie č. 2003/1422 zo 6. mája 2003 o definícii mikropodnikov, malých a stredných podnikov (Ú. v. EÚ L 124, 20.5.2003).

– odsek 6

Ustanovenie zabezpečuje, že povinnosť sprístupniť údaje podľa tohto zákona neovplyvňuje iné zákonné povinnosti súkromných držiteľov údajov, vyplývajúce z právnych predpisov EÚ alebo národných zákonov týkajúcich sa odvetvovej štatistiky alebo mimoriadnych potrieb.

– odsek 7

Zabraňuje sa duplicitným požiadavkám na tie isté údaje od súkromných držiteľov údajov, ak už boli tieto údaje poskytnuté Eurostatu podľa príslušných predpisov. Toto ustanovenie podporuje efektívnu spoluprácu medzi národnými štatistickými úradmi a Eurostatom, ako je uvedené v článku 17b ods. 3 nariadenia o európskej štatistike, s cieľom minimalizovať zaťaženie súkromných držiteľov údajov.

– odsek 8

S cieľom posilniť dôveru medzi súkromnými držiteľmi údajov a štatistickým úradom a zabezpečiť ochranu poskytnutých údajov, sa zakotvuje zákaz zdieľania údajov získaných od súkromných držiteľov údajov mimo národného štatistického systému alebo, v prípade európskej štatistiky, mimo Európskeho štatistického systému, pokiaľ na to nie je udelený súhlas súkromného držiteľa údajov.

## K § 28

Navrhovaný § 28 upravuje proces sprístupnenia údajov v súkromnej držbe na účely vykonávania úloh oficiálnej štatistiky. Cieľom ustanovenia je zabezpečiť efektívny prístup štatistického úradu resp. iného člena národného štatistického systému k relevantným údajom, ktoré sú nevyhnutné na výkon úloh vyplývajúcich zo štatistického pracovného programu.

### – odsek 1

Návrh vymedzuje obsah žiadosti, ktorú štatistický úrad adresuje súkromnému držiteľovi údajov s presnou špecifikáciou požadovaných údajov, vrátane metaúdajov, ako aj oficiálne štatistické úlohy, ktoré legitimizujú potrebu ich sprístupnenia. Keďže transparentnosť a bezpečnosť pri sprístupňovaní údajov sú nevyhnutné, žiadosť zároveň špecifikuje podmienky prístupu, vrátane frekvencie a časových lehôt, ako aj opatrení na zabezpečenie ochrany údajov. Tým sa zabezpečuje nielen efektívne využitie údajov, ale aj ochrana citlivých informácií v súlade s príslušnými právnymi predpismi. Žiadosť úradu obsahuje aj preukázanie dôvodov, pre ktoré je nevyhnutné spracúvať údaje so sprístupneného zdroja údajov v súkromnej držbe, potreby, ktoré vyžadujú spracúvanie údajov chránených tajomstvom alebo mlčanlivosťou podľa osobitných predpisov, alebo vymedzenie špecifických okolností ktoré odôvodňujú spracúvanie osobných údajov.

### –odseky 2 a 3

Na zabezpečenie transparentných a vyvážených podmienok pre sprístupnenie údajov, odsek 2 ukladá štatistickému úradu a súkromnému držiteľovi údajov povinnosť prerokovať podmienky ich sprístupnenia. Cieľom tohto procesu je dosiahnuť dohodu, ktorá bude akceptovateľná pre obe strany a zároveň bude rešpektovať oprávnené záujmy súkromného držiteľa údajov. Ak štatistický úrad žiada o sprístupnenie údajov na plnenie svojich úloh oficiálnej štatistiky, ale na plnenie úloh oficiálnej štatistiky pre iného člena národného štatistického systému, potom sa rokovania o podmienkach sprístupnenia údajov zúčastní aj ten člen národného štatistického systému, pre ktorého sú údaje požadované. Dohoda medzi štatistickým úradom a súkromným držiteľom údajov musí mať písomnú formu a obsahovať špecifikácie uvedené v odseku 1. Táto požiadavka zabezpečuje jednoznačnosť podmienok, na ktorých sa obe strany dohodli a vytvára predpoklady pre transparentné a predvídateľné vykonávanie dohody.

### – odseky 4 a 5

Ustanovenia odsekov 4 a 5 zakotvujú postup pre prípad, ak nedôjde k uzatvoreniu dohody o sprístupnení údajov medzi štatistickým úradom a súkromným držiteľom údajov a stanovujú mechanizmus, ktorý umožňuje pokračovať v procese ich sprístupnenia. Cieľom je zabezpečiť rovnováhu medzi oprávnenými záujmami súkromného držiteľa údajov a potrebami oficiálnej štatistiky. Stanovuje sa trojmesačná lehota na uzatvorenie dohody od podania žiadosti. Táto lehota poskytuje dostatočný časový rámec na prerokovanie podmienok a zároveň zabraňuje neprimeraným prieťahom v sprístupnení údajov. Ak nedôjde k uzatvoreniu dohody, alebo ak súkromný držiteľ údajov nesplní už uzavretú dohodu, štatistický úrad môže podať novú žiadosť s aktualizovanými podmienkami a stanoviť novú lehotu na rokovania. Tento postup umožňuje opätovné vyhodnotenie požiadaviek a reflektovanie pripomienok súkromného držiteľa údajov, čím sa zvyšuje pravdepodobnosť dosiahnutia dohody. Zavádza sa možnosť štatistického úradu

vydať rozhodnutie o sprístupnení údajov, ak ani po opakovanom prerokovaní nedôjde k dohode. Tento postup vychádza z článku 17c ods. 4 a 5 všeobecného nariadenia o európskej štatistike, ktoré umožňujú prijatie potrebných opatrení na zabezpečenie prístupu k údajom pre účely oficiálnej štatistiky.

– odsek 6

Keďže zabezpečenie prístupu k údajom pre účely oficiálnej štatistiky je nevyhnutné a právne vymáhateľné, v odseku 6 sa stanovuje, že štatistický úrad v rozhodnutí poučí súkromného držiteľa údajov o možnom uložení sankcie podľa tohto zákona v prípade, že nesplní povinnosť sprístupniť údaje podľa vydaného rozhodnutia.

## K § 29

EÚ identifikuje veľký potenciál pre ciele všeobecného záujmu v používaní údajov, ktoré dobrovoľne sprístupňujú dotknuté osoby na základe svojho informovaného súhlasu, alebo v prípade iných ako osobných údajov, ktoré sprístupňujú držiteľia údajov. Takéto ciele by mali zahŕňať zdravotnú starostlivosť, boj proti zmene klímy, zlepšenie mobility, uľahčovanie rozvoja, tvorby a šírenia oficiálnej štatistiky, zlepšovanie poskytovania verejných služieb, tvorbu verejnej politiky a podporu vedeckého výskumu. Cieľom nariadenia (EÚ) 2022/868 je prispieť k vzniku dostatočne veľkých súborov údajov sprístupňovaných na základe dátového altruizmu, aby umožnili analýzu údajov a strojové učenie, a to aj v rámci EÚ. V záujme dosiahnutia uvedeného cieľa by členské štáty mali mať možnosť zaviesť príslušné organizačné alebo technické opatrenia, ktoré uľahčia dátový altruizmus.

Nariadenie (EÚ) 2022/868 vytvára harmonizované pravidlá pre opakované použitie určitých kategórií chránených údajov v držbe subjektov verejného sektora, poskytovanie služieb sprostredkovania údajov a služieb založených na dátovom altruizme v EÚ. Právnické osoby, ktoré chcú podporovať ciele všeobecného záujmu sprístupňovaním objemných relevantných údajov na základe dátového altruizmu a ktoré spĺňajú požiadavky stanovené v tomto nariadení, sa môžu zaregistrovať v jednom členskom štáte a používať označenie „organizácia dátového altruizmu uznaná v Únii“. Dodržiavanie súboru požiadaviek stanovených v nariadení (EÚ) 2022/868 takýmito uznanými organizáciami dátového altruizmu by malo priniesť dôveru v to, že údaje sprístupnené na altruistické účely slúžia cieľu všeobecného záujmu. Navrhované vnútroštátne legislatívne opatrenia na implementáciu nariadenia (EÚ) 2022/868 sú predmetom zákona č. .../2026 z. z. o umelej inteligencii a európskej dátovej regulácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Jedným z uznaných cieľov všeobecného záujmu, na ktoré môžu byť dostupné údaje altruisticky použité, sú štatistické účely (rozvoj, tvorba a šírenie európskej štatistiky). Vzhľadom na špecifický režim použitia osobných údajov na štatistické účely by sa súhlas dotknutých osôb v podľa čl. 89 všeobecného nariadenia o ochrane údajov nevyžadoval pri poskytovaní údajov uznanou organizáciou dátového altruizmu, súhlas oprávneného by však bol potrebný pri poskytovaní iných ako osobných údajov, napríklad údajov o podnikoch.

Návrh zákona v § 29 upravuje len tie osobitné aspekty, ktoré sa týkajú registrácie uznanej organizácie dátového altruizmu pre kategóriu údajov, ktoré sa majú poskytovať na rozvoj, tvorbu a šírenie oficiálnej štatistiky. Národný implementačný zákon umožňuje, aby registrácia pre altruistické poskytovanie údajov na štatistické účely bola možná až po súhlase štatistického úradu. Predmetom úpravy v § 29 sú preto: 1. podmienky udelenia súhlasu pre registráciu a 2. mechanizmus spolupráce s uznanou organizáciou dátového altruizmu pri poskytovaní údajov na štatistické účely. Skutočnosti, ktoré podľa návrhu zákona odlišujú údaje v držbe uznanej organizácie dátového altruizmu ako zdroj údajov od údajov v súkromnej držbe alebo od administratívneho zdroja údajov spočívajú v statuse držiteľa, ktorým nie je ani podnikateľ, ani správca administratívneho zdroja údajov v zmysle definície tohto základného pojmu zákona, a skutočnosť, že uznaná organizácia dátového altruizmu údaje poskytuje na rozdiel od iných držiteľov dobrovoľne.

V prípade uznaných organizácií dátového altruizmu by malo platiť, že v čase registrácie už disponujú údajmi, ktoré sú schopné a spôsobilé poskytnúť.

### **K § 30 až 35**

Zaradenie základných pravidiel a vymedzení sčítania obyvateľov, domov a bytov priamo do zákona o oficiálnej štatistike vytvára trvalý a predvídateľný rámec pre prípravu a realizáciu sčítaní. Moderné sčítanie je elektronické, údajovo integrované a čoraz viac založené na administratívnych zdrojoch údajov. Nejde už o izolovaný jednorazový projekt, ale o štandardizovaný proces v rámci oficiálnej štatistiky. Z tohto dôvodu má opodstatnenie, aby bola príprava sčítania a zber údajov systémovo upravené v zákone o oficiálnej štatistike.

#### **– § 30 ods. 1**

Zákon ustanovuje, že sčítaním sa získavajú údaje o obyvateľoch SR a údaje o domoch, bytoch a domácnostiach na území SR. Všetky tri oblasti sčítania poskytujú základné informácie, ktoré sú nevyhnutné pre efektívne plánovanie a rozvoj krajiny. Tieto údaje umožňujú vytvárať analýzy demografických trendov, ako je starnutie populácie, migračné pohyby alebo zmeny v rodinných štruktúrach, čo je kľúčové pre vytváranie politík, ktoré reagujú na tieto zmeny. Údaje o domoch, bytoch a domácnostiach sú dôležité pre rozvoj a obnovu infraštruktúry. Tým, že sčítanie je medzinárodný projekt, údaje o obyvateľoch, domoch, bytoch a domácnostiach sú medzinárodne porovnateľné a slúžia aj na medzinárodné porovnania v oblasti demografie a bývania.

#### **– § 30 ods. 2**

Zavádzajú sa základné pojmy, ktorých vymedzenie je nevyhnutným predpokladom zabezpečenia jasnosti, zrozumiteľnosti a vykonateľnosti sčítania. Pri jednotlivých definíciách sa vychádza z príslušnej vnútroštátnej, ale i európskej legislatívy, aby sa zabezpečila medzinárodná porovnateľnosť zistených údajov, čo je jedným z hlavných predpokladov úspešného sčítania. Zákomom sa netransponuje žiadna smernica EÚ, no ide o vykonanie nariadení EÚ upravujúcich povinnosť národných štatistických orgánov poskytnúť v rámci

sčítania obyvateľov, domov a bytov porovnateľné údaje. Východiskom je tiež pojmoslovie používané v rámci národného štatistického systému.

– § 30 ods. 3

Zákon ustanovuje, že štatistický úrad je zodpovedný za prípravu, zber, spracovanie údajov a šírenie výsledkov sčítania.

– § 30 ods. 4

Obec a mestská časť (ďalej len „obec“) zohráva pri realizácii sčítania kľúčovú úlohu. Úlohy obce ustanovené týmto zákonom pri príprave a zbere údajov v sčítaní sú preneseným výkonom štátnej správy. Obec je povinná vytvoriť nevyhnutné podmienky na sčítanie na svojom území, realizuje sčítanie domov a bytov. Obec zodpovedá za úplnosť sčítania z hľadiska počtu obyvateľov obce a vytvára všetky predpoklady na dosiahnutie úplného sčítania.

Obec rovnako zodpovedá za zriadenie asistenčných služieb, ktoré majú zabezpečiť maximálnu možnú mieru sčítania obyvateľov v dôchodkovom veku, digitálne vylúčených obyvateľov, obyvateľov z marginalizovaných komunit a pod. Obce sú tiež podstatným zdrojom informácií o špecifických skupinách obyvateľstva, ktoré prípadne nie sú evidované v administratívnych zdrojoch údajov, napr. osoby bez domova, osoby bez trvalého pobytu, obyvatelia bývajúci v iných obydliach (napr. v privesoch, iných prístreškoch, osadách) a pod.

– § 30 ods. 5

Odsek 5 dopĺňa všeobecné ustanovenia zákona o obsahu údajovej základne. Všeobecne záväzný predpis, ktorým sa ustanoví údajová základňa, bude obsahovať podrobnosti o získavaní údajov pre sčítanie.

Rozsah zisťovaných údajov vychádza zo skutočnosti, že SR je povinná poskytnúť štatistické údaje v stanovenej štruktúre a forme Európskej komisii a Organizácii spojených národov (ďalej len „OSN“). Sčítanie je súčasťou celosvetového programu populačných, domových a bytových cenzov pod záštitou EÚ a OSN. Všetky členské štáty EÚ majú povinnosť zaradiť do sčítania rovnaké, resp. porovnateľné definície zisťovaných údajov. Takáto striktná koordinácia sčítania v jednotlivých štátoch zabezpečí porovnateľnosť cenzových údajov a ich mnohostranné využitie nielen na národnej, európskej, ale aj širšej medzinárodnej úrovni.

Sčítanie vytvára súbor hodnotných údajov a informácií o stave spoločnosti, o jej demografických, sociálno-ekonomických a kultúrnych štruktúrach, o životných podmienkach obyvateľov a bývaní. Kľúčové sú tiež údaje o počtoch obyvateľov na úrovni republiky, krajov, okresov a obcí a hodnoverné východiská pre ich prognózy. Tieto informácie podporujú plánovanie, administratívu, rozvoj politik a vyhodnocovanie aktivít vlády a iných užívateľov.

Cieľom sčítania je zistiť údaje, ktoré sú nevyhnutné na vytváranie európskych štatistík, údaje, ktoré sú nevyhnutné na vytváranie národných štatistík, a údaje, ktoré sú žiadané používateľmi štatistík.

Referenčný dátum sčítania je ustanovený čl. 6 ods. 5 a prílohou nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2025/2458 z 26. novembra 2025 o európskej štatistike obyvateľstva, domov a bytov, ktorým sa mení nariadenie (ES) č. 862/2007 a ktorým sa zrušujú nariadenia (ES) č. 763/2008 a (EÚ) č. 1260/2013 (Ú. v. EÚ L, 2025/2458, 12.12.2025). Bol stanovený raz za desať rokov v rokoch končiacich „1“ vždy k 31.12. Tento referenčný dátum je záväzný pre všetky povinné osoby. Doba sčítania je obdobím, v ktorom sa uskutoční samotné sčítanie. V ustanovenom časovom úseku budú povinné osoby poskytovať údaje s platnosťou k rozhodujúcemu dátumu.

– § 30 ods. 6

Ustanovuje sa subsidiárna pôsobnosť ostatných ustanovení zákona na zabezpečenie činností a procesov spojených so čítaním, ktoré sú vymenované v § 28 ods. 4. Sčítanie je len osobitným prípadom využívania viacerých zdrojov údajov na získanie tematicky špecifických štatistických informácií.

– § 31 ods. 1

Určenie spôsobu zisťovania údajov pre účely sčítania obyvateľov, domov a bytov a sčítania domácností bude mať za cieľ znížiť administratívnu záťaž obyvateľov pri sčítaní, preto sa budú od obyvateľov zisťovať len tie údaje, ktoré nie sú v požadovanej forme a kvalite dostupné z iných zdrojov. Spôsob získavania údajov bude v súlade so znížením administratívnej záťaže respondentov, tak aby to bolo nákladovo čo najefektívnejšie. Preto sa nebudú od obyvateľov zisťovať údaje, ktoré má štát k dispozícii z iného zdroja, ak to nebude pre účely sčítania nevyhnutné.

– § 31 ods. 2

Elektronický zber údajov je prostriedkom na zníženie administratívnej záťaže obyvateľov, zrýchľuje spracovanie údajov, t. j. skracuje ich cestu ku koncovému používateľovi a dokáže eliminovať viaceré riziká, ktoré pri zbere údajov môžu vzniknúť.

– § 32 ods. 1

Ustanovuje sa základný okruh osôb, ktorým zákon stanovuje určité povinnosti v rámci vyplnenia formulárov pre sčítanie. Povinnými osobami pre sčítanie obyvateľov budú v tomto smere všetci obyvatelia, to znamená občania s trvalým pobytom alebo prechodným pobytom na území SR; cudzinci s trvalým, prechodným alebo tolerovaným pobytom na území SR, okrem cudzincov požívajúcich diplomatické výsady a imunity podľa medzinárodného práva a osoby s obvyklým pobytom na území SR.

U neplnoletých obyvateľov a obyvateľov s obmedzenou spôsobilosťou na právne úkony bude povinnou osobou ich zákonný zástupca.

Povinnou osobou bude aj zakladateľ alebo zriaďovateľ zariadenia, v ktorom sa poskytuje individuálne, kolektívne, dočasné alebo trvalé ubytovanie ako výlučná činnosť alebo ako vedľajšia alebo doplnková činnosť popri plnení inej funkcie daného zariadenia, najmä domov sociálnych služieb, zariadenie pre seniorov, útulok, domov na polceste, zariadenie núdzového

bývania, zariadenie podporovaného bývania, zariadenie opatrovateľskej služby, špecializované zariadenie, centrum pre deti a rodiny, diagnostické centrum, reedukačné centrum a zariadenie ústavnej zdravotnej starostlivosti. Ak zariadenie nemá zakladateľa alebo zriaďovateľa, bude povinnou osobou pre sčítanie obyvateľov štatutárny orgán tohto zariadenia (zakladateľ zariadenia, zriaďovateľ zariadenia alebo štatutárny orgán zariadenia ďalej aj ako „osoba zodpovedná za zariadenie“).

Sčítacie formuláre pre sčítanie obyvateľov sa vytvárajú takým spôsobom, aby umožnili obyvateľom sčítať sa samostatne. Obyvateľ alebo jeho zákonný zástupca je povinný vyplniť formulár pre sčítanie obyvateľov úplne, včas, správne a pravdivo. Sčítací formulár pre sčítanie obyvateľov môže za obyvateľa vyplniť aj zriaďovateľ alebo zakladateľ zariadenia, prípadne štatutárny orgán zariadenia.

– § 32 ods. 2

Sčítacie formuláre pre sčítanie obyvateľov budú vytvorené takým spôsobom, aby umožnili obyvateľom sčítať sa samostatne. Povinná osoba je povinná vyplniť formulár pre sčítanie obyvateľov úplne, včas, správne a pravdivo, pričom vo formulári uvedie údaje podľa stavu k referenčnému dátumu sčítania. Zákon ukladá povinnosť povinnej osobe uviesť údaje potrebné na identifikáciu a autentifikáciu, ako je rodné číslo alebo dátum narodenia a pohlavie obyvateľa.

– § 32 ods. 3

Sčítací formulár pre sčítanie obyvateľov môže za obyvateľa vyplniť aj iná osoba, napríklad príbuzný, osoba, ktorá s obyvateľom žije v spoločnej domácnosti alebo v odôvodnených prípadoch právnická alebo fyzická osoba, ktorá bude oprávnená poskytovať asistenčné služby.

– § 32 ods. 4

Zavádzajú sa taktiež povinnosti pre zakladateľa zariadenia, zriaďovateľa zariadenia alebo štatutárny orgán zariadenia (ďalej aj ako „osoba zodpovedná za zariadenie“) za účelom sčítania obyvateľov. Osoba zodpovedná za zariadenie je povinná osoby ubytované v zariadení počas doby sčítania informovať o tom, že prebieha sčítanie a že majú povinnosť vyplniť formulár pre sčítanie obyvateľov, zároveň je povinná vytvoriť im v rámci ich denného programu na to časový priestor a umožniť, aby im v prípade potreby bola poskytnutá asistencia. Zariadenie poskytne údaje, ktoré má k dispozícii o obyvateľovi podľa stavu k referenčnému dátumu sčítania. Zariadenie tiež poskytne údaje o tých obyvateľoch, ktorí sami nie sú schopní splniť si svoju povinnosť sčítať sa a v dobe sčítania sú ubytovaní v zariadení. Samozrejme povinnosť sa vzťahuje len na tie zo zisťovaných údajov, ktoré má osoba zodpovedná za zariadenie počas doby sčítania k dispozícii, t. z. poskytol mu ich samotný obyvateľ alebo jeho zákonný zástupca. Osoba zodpovedná za zariadenie má tiež povinnosť uchovávať údaje o obyvateľoch, ktorí boli v zariadení ubytovaní k referenčnému dátumu sčítania.

– § 32 ods. 5

Formuláre budú dostupné vo viacerých jazykových mutáciách, a to v jazykoch národnostných menšín a vybraných svetových jazykoch. Podľa zákona č. 184/1999 Z. z. o používaní jazykov

národnostných menšín v znení neskorších predpisov majú osoby patriace k národnostnej menšine právo používať jazyk národnostnej menšiny v úradnom styku za podmienok určených týmto zákonom. Jednou z podmienok je aj dosiahnutie určitého podielu osôb hlásiacich sa k národnostnej menšine v príslušnej obci vychádzajúc pritom z posledných výsledkov sčítania. Výsledky zo sčítania sa ďalej premietnu aj do prílohy k nariadeniu vlády Slovenskej republiky č. 35/2023 Z. z., ktorým sa vydáva zoznam obcí, v ktorých občania SR patriaci k národnostnej menšine tvoria najmenej 15 % obyvateľstva. Podľa § 2 ods. 7 zákona o používaní jazykov národnostných menšín sa v príslušných obciach poskytujú občanom úradné formuláre na požiadanie dvojjazyčne, a to v štátnom jazyku a v jazyku menšiny. Sčítací formulár bude preto vyhotovený aj v jazykoch národnostných menšín, a to v jazyku maďarskom, rómskom, rusínskom, ukrajinskom. Sčítacie formuláre budú z dôvodu, aby sa uľahčilo sčítanie cudzincom, dostupné aj v anglickom jazyku.

– § 33 ods. 1

Ustanovené úlohy obce pri sčítaní sú preneseným výkonom štátnej správy. Obec je povinná vytvoriť nevyhnutné podmienky na sčítanie na svojom území, realizuje sčítanie domov a bytov. Obec zodpovedá za úplnosť sčítania z hľadiska počtu obyvateľov obce a vytvára všetky predpoklady na dosiahnutie úplného sčítania. Obec rovnako zodpovedá za zriadenie asistenčných služieb, ktoré majú zabezpečiť maximálnu možnú mieru sčítania obyvateľov v dôchodkovom veku, digitálne vylúčených obyvateľov, obyvateľov z marginalizovaných komunít a pod. Obce sú tiež podstatným zdrojom informácií o špecifických skupinách obyvateľstva, ktoré prípadne nie sú evidované v administratívnych zdrojoch údajov, napríklad osoby bez domova, osoby bez trvalého pobytu, obyvatelia bývajúci v iných obydlíach, napríklad v privesoch, iných prístreškoch, osadách.

– § 33 ods. 2

V odôvodnených prípadoch zákon ustanovuje okresný úrad ako orgán plniaci úlohy obce vo vzťahu k sčítaniu.

– § 33

Ustanovujú sa povinnosti ústredných orgánov štátnej správy v súvislosti so sčítaním, ktoré budú participovať na sčítaní z hľadiska jasne vymedzených úloh, ktoré spadajú do ich vecnej pôsobnosti.

Osobitne je potrebné uviesť, že podľa § 2 ods. 1 zákona č. 281/1997 Z. z. o vojenských obvodoch a zákon, ktorým sa mení zákon Národnej rady SR č. 222/1996 Z. z. o organizácii miestnej štátnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov je vojenský obvod územný celok a správny celok slúžiaci na zabezpečenie úloh obrany a bezpečnosti štátu. Podľa § 8 ods. 1 písm. a) a b) zákona č. 281/1997 Z. z. na území vojenského obvodu ministerstvo obrany okrem úloh na zabezpečenie obrany štátu plní úlohy štátnej správy, ak tak ustanovuje osobitný zákon (napríklad zákon č. 253/1998 Z. z. o hlásení pobytu občanov Slovenskej republiky a registri obyvateľov Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov), obce (§ 4 ods. 3 zákona Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov).

– § 35

Výdavky spojené so sčítaním sa budú uhrádzať zo štátneho rozpočtu, výdavky obcí spojené so sčítaním sa budú uhrádzať zo štátneho rozpočtu z rozpočtovej kapitoly štatistického úradu.

### **K § 36 až 46**

Ustanovujú sa štatistické registre štatistického úradu, ktorých vedenie upravuje priamo zákon. Oproti zákonu o štátnej štatistike pribudol register budov, domov a bytov, ktorý vznikol z údajovej bázy Sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2021. Pri každom štatistickom registri sa ustanovuje účel jeho vedenia, vymedzujú sa subjekty, o ktorých sú údaje vedené, a kategórie vedených údajov pomocou vecných charakteristík. Zoznam vedených údajov bude ku každému registru zverejnený na webovom sídle štatistického úradu.

– § 36 ods. 1

Upravuje sa správa a prevádzka štatistických registrov, ktoré sa majú viesť elektronicky. Ustanovuje sa povinnosť dodržať zásadu nevyhnutnosti vedenia registra na plnenie úloh oficiálnej štatistiky.

– § 36 ods. 2

Ustanovuje sa zdroj údajov na tvorbu údajovej bázy štatistického registra.

– § 36 ods. 3

Ustanovujú sa povinnosti členov národného štatistického systému zverejňovať kategórie údajov vedených v štatistickom registri. Ustanovujú sa pravidlá nakladania s vedenými údajmi, ktoré sa týkajú ich sprístupňovania a ich použiteľnosti na právne účely v prípade sprístupnenia.

– § 36 ods. 4

Ustanovujú sa povinnosti člena národného štatistického systému, ak vedie štatistický register, ktorého charakteristika a účel vedenia nie sú ustanovené zákonom.

– § 37 ods. 1 a 2

Členské štáty EÚ majú podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/2152 z 27. novembra 2019 o európskych podnikových štatistikách, ktorým sa zrušuje 10 právnych aktov v oblasti podnikových štatistík v platnom znení zriadiť na vnútroštátnej úrovni jeden alebo viacero vnútroštátnych štatistických registrov ekonomických subjektov, ktorých spoločný základ je harmonizovaný podľa tohto nariadenia, ako východisko pre prípravu a koordináciu zisťovaní, a ako zdroj informácií pre štatistickú analýzu populácie ekonomických subjektov a jej demografie, na použitie administratívnych údajov a na identifikáciu a vytváranie štatistických jednotiek.

Stanovuje sa účel vedenia štatistického registra organizácií. Vymedzujú sa subjekty, o ktorých sú vedené údaje v štatistickom registri organizácií.

– § 37 ods. 3

Určuje sa preberanie dvoch kategórií údajov zo štatistického registra organizácií do referenčného registra právnických osôb, podnikateľov a orgánov verejnej moci: údaj o zaradení hlavnej ekonomickej činnosti organizácie podľa štatistickej klasifikácie ekonomickej činnosti a údaj o zaradení organizácie podľa európskeho systému národných a regionálnych účtov v EÚ. Údajmi sú kódy pridelené štatistickým úradom štatistickej organizácii.

– § 37 ods. 4

Ustanovujú sa všeobecne kategórie vedených údajov pomocou vecných charakteristík. Celý zoznam kategórií údajov bude zverejnený na webovom sídle štatistického úradu.

– § 37 ods. 5 až 7

Určujú sa pravidlá pre zápis údajov do štatistického registra organizácií. Zápis údajov podľa odseku 6 má z aspektu správneho súdnictva povahu opatrenia orgánu verejnej správy ako formy jeho činnosti, ktorou zasahuje do práv a povinností subjektu, ktorého sa týka.

– § 37 ods. 8 až 10

Z dôvodu dodržiavania štatistickej dôvernosti sa vymedzuje, ktoré z údajov vedené v štatistickom registri organizácií, sa nesprístupňujú a ktoré údaje sú zverejňované na webovom sídle štatistického úradu. Na účely osobitného predpisu – § 3 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy – štatistický úrad v štatistickom registri organizácií zverejňuje zoznam organizácií zaradených medzi subjekty verejnej správy na základe európskeho systému národných a regionálnych účtov v EÚ.

Nesprístupnenými identifikátormi osoby vedenými o organizácii v štatistickom registri organizácií sú: identifikátor DUNS (Dun & Bradstreet), identifikátor BVD (Bureau van Dijk) a identifikátor LEID (jedinečný identifikátor v EuroGroup Registri - EGR).

– § 38

Definujú sa právne tituly na zmenu údajov vedených v štatistickom registri organizácií o zapísanej organizácii. Stanovuje sa oprávnenie štatistického úradu a zároveň povinnosti zapísaných organizácií v súvislosti s aktualizáciou vedených údajov. Vymedzujú sa údaje, ktoré môže štatistický úrad zmeniť na základe žiadosti zapísanej organizácie, pričom rozhodovanie o týchto žiadostiach je podmienené vecným overením ich opodstatnenosti. S ohľadom na ochranu práv žiadateľa sa zavádzajú konkrétne kroky ako je zdôvodnenie vykonania zmeny, resp. zamietnutia žiadosti a poučenie o preskúmateľnosti súdom v oboch prípadoch. S cieľom znížiť administratívnu záťaž nemusí oznámenie o zmene údajov obsahovať odôvodnenie v prípade, ak bolo žiadateľovi vyhovené v plnom rozsahu.

Zápis vymedzených údajov o organizácii (vrátane ich zmeny resp. výmazu) do štatistického registra organizácií môže mať vplyv na vznik a zánik spravodajskej povinnosti a na vznik a zánik niektorých povinností mimo oblasť oficiálnej štatistiky na základe osobitných predpisov (napríklad spôsob vedenia účtovníctva). O zmenu vymedzených údajov môže preto požiadať aj organizácia. Preto sa upravujú podmienky a postup pre zápis údajov (vrátane jeho zmeny a výmazu), plnenie súvisiacej oznamovacej povinnosti zapisovanej organizácie pri zmene údajov a oznamovanie zápisu údajov zapisovanej organizácii. Tento zápis má z aspektu správneho súdnictva povahu opatrenia orgánu verejnej správy ako formy jeho činnosti, ktorou zasahuje do práv a povinností subjektu, ktorého sa týka.

– § 39

Vymedzujú sa subjekty, o ktorých sú vedené údaje v registri podnikov, ako najmenšia kombinácia právnických jednotiek vyrábajúca výrobky alebo poskytujúca služby. V súlade s účelom tohto registra a s rozsahom v ňom vedených údajov obsahuje register podnikov informácie o právnych jednotkách tvoriacich jednotku podnik a o vlastníckych vzťahoch medzi týmito právnymi jednotkami. Vymedzenie podniku podľa na účely vedenia údajov v registri podnikov je striktne štatistické, a to v čl. 2 ods. 3 písm. a) nariadenia (EÚ) 2019/2152 v platnom znení.

– § 40

Vymedzujú sa subjekty, o ktorých sú vedené údaje v registri skupín podnikov, ktorými sú nadnárodné a domáce skupiny podnikov združujúce podniky spojené právnymi a/alebo finančnými väzbami. Stanovuje sa účel týchto registrov ako aj rozsah vedených údajov.

– § 41

Vymedzujú sa subjekty, o ktorých sú vedené údaje v registri miestnych jednotiek, ktorými sú geograficky vymedzené štatistické jednotky typu podnik alebo jeho časť, pričom platí, že podnik môže mať niekoľko miestnych jednotiek, ale miestna jednotka nemôže patriť k viac ako jednému podniku. Stanovuje sa účel týchto registrov ako aj rozsah vedených údajov.

– § 42

Vymedzuje populáciu subjektov vykonávajúcich podnikateľskú činnosť v oblasti poľnohospodárskej výroby a činnosť prevádzkovania zariadení pre chov rýb potrebnú pre zabezpečenie vstupných údajov a následnú kompiláciu výstupov v zmysle požiadaviek európskej legislatívy. Zároveň ustanovenie stanovuje rozsah údajov vedených v štatistickom registri fariem.

Kritériá definujúce vymedzenie fariem stanovuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1091 z 18. júla 2018 o integrovaných štatistikách fariem, ktorým sa zrušujú nariadenia (ES) č. 1166/2008 a (EÚ) č. 1337/2011 v platnom znení v čl. 2 písm. a) a prílohe č. II. Vymedzenie subjektov, ktoré prevádzkujú zariadenia určené na chov rýb sa realizuje v súlade s čl. 21 delegovaného nariadenia Komisie (EÚ) 2020/691/ z 30. januára 2020, ktorým sa dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/429, pokiaľ ide o pravidlá týkajúce sa zariadení pre akvakultúru a prepravcov vodných živočíchov. Zoznam registrovaných zariadení vedie Štátna potravinová a veterinárna správa Slovenskej správy (rozpočtová organizácia Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR). Údaje vedené v štatistickom registri fariem sa nesprístupňujú v súlade s ustanovením § 36 ods. 3.

– § 43

Vymedzuje populáciu podnikateľských subjektov vykonávajúcich činnosť poskytovania ubytovacích služieb v oblasti cestovného ruchu potrebnú pre zabezpečenie vstupných údajov a následnú kompiláciu výstupov v zmysle požiadaviek európskej legislatívy. Zároveň ustanovenie definuje údaje vedené v štatistickom registri ubytovacích zariadení.

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 692/2011 zo 6. júla 2011 o európskej štatistike cestovného ruchu, ktorým sa zrušuje smernica Rady 95/57/ES v platnom znení stanovuje kritériá vymedzujúce subjekty, ktoré poskytujú krátkodobé ubytovacie služby v čl. 2 ods. 1 písm. l).

Odsek 4 definuje rozsah premenných, účel a subjekt, ktorému môžu byť na žiadosť údaje zo štatistického registra ubytovacích zariadení poskytnuté.

#### – § 44

Register subjektov zahraničného obchodu prioritne slúži na riadenie a monitorovanie spravodajskej povinnosti v zisťovaniach ZO 1-12 a ZO 2-12. Zároveň umožňuje prepojenie údajov zo zisťovaní s administratívnymi údajmi na úrovni dovozcu/vývozcu.

Vymedzuje sa populácia subjektov vykonávajúcich zahraničný obchod, ktorými sú zdaniteľné osoby a právnické osoby, ktorá nie sú zdaniteľnými osobami, registrované pre daň z pridanej hodnoty v SR a tiež právnické osoby a fyzické osoby dovážajúce a vyvážajúce tovar do a z krajín, ktoré nie sú členmi EÚ. Zároveň ustanovuje údaje vedené v registri subjektov zahraničného obchodu.

Odsek 4 ustanovuje povinnosť oznámiť prekročenie stanovenej hodnoty obchodu v rámci EÚ do desiatich dní. Prekročením tejto hodnoty osobám registrovaným pre daň z pridanej hodnoty v SR vzniká spravodajská povinnosť v štatistických zisťovaniach ZO 1-2 Hlásenie o dovoze tovaru v rámci EÚ a ZO 2-12 Hlásenie o vývoze tovaru v rámci EÚ.

Údaje štatistiky zahraničného obchodu s tovarom sú šírené na veľmi podrobnej úrovni, pričom môže ísť o údaje len jedného dovozcu alebo vývozcu. Keďže údaje o zahraničnom obchode s tovarom sú nesprístupnené až na žiadosť dovozcu a vývozcu, môže dôjsť k jeho priamej identifikácii v prípadoch zverejňovania alebo poskytovania zoznamu dovozcov a vývozcov. Preto je celý register neverejný.

Nariadenie (ES) č. 638/2004 stanovovalo členským štátom povinnosť „zriadiť a spravovať register operátorov uskutočňujúcich transakcie v rámci spoločenstva“. V podmienkach SR bol tento register rozšírený aj o hospodárske subjekty (dovozcov/vývozcov) z colných vyhlásení. Nariadenie EBS už túto povinnosť neustanovuje.

#### – § 45

Štatistický register budov, domov a bytov nadviazal na údajovú bázu získanú sčítaním domov a bytov v roku 2021. Zriadenie a vedenie tohto štatistického registra zároveň prispieva ku konsolidácii údajov o výstavbe, budovách, domoch a bytoch v jednotlivých obciach, čo napomáha plneniu kompetencií samospráv. Štatistický register budov, domov a bytov je cenným zdrojom údajov pre budúce sčítania domov a bytov a na tvorbu iných relevantných štatistík, najmä štatistiky stavebníctva a na zostavenie národných účtov, podľa Európskeho štatistického programu a na základe záväzkov SR voči medzinárodným organizáciám.

– § 46

Vymedzuje údaje, ktoré štatistický úrad vedie v štatistickom registri priestorových jednotiek a stanovuje účel tohto registra, spočívajúci v kontrole povolených kombinácií priestorových jednotiek, ktoré sa môžu vyplňať v rôznych registroch.

## **K § 47**

– odseky 1 a 2

Štatistické klasifikácie a štatistické číselníky uľahčujú tvorbu, interpretáciu a porovnateľnosť štatistických informácií. Umožňujú kategorizáciu údajov podľa definovaných znakov, zabezpečujú ich konzistentnosť (jednotnosť a kompatibilitu). Vnútroštátne úrovne štatistických klasifikácií a štatistických číselníkov umožňujú sledovať vnútroštátne špecifiká a spracovávať výstupy pre vnútroštátnych používateľov.

Z ustanovení vyplýva, že existujú tri kategórie oboch zaužívaných nástrojov porovnateľnosti.

1. medzinárodná: štatistický číselník alebo štatistické klasifikácia sú vydané globálne pôsobiacou medzinárodnou organizáciou, ktorej je SR členom;
2. európska: štatistická klasifikácia alebo štatistický číselník sú ustanovené právne záväzným aktom EÚ;
3. vnútroštátna úroveň štatistickej klasifikácie alebo štatistického číselníka podľa prvého alebo druhého bodu vydané členom národného štatistického systému na použitie pri plnení úloh Európskeho štatistického programu ale aj z dôvodu vnútroštátneho verejného záujmu;
4. vnútroštátna štatistická klasifikácia alebo vnútroštátny štatistický číselník vytvorené a používané členom národného štatistického systému na štatistický účel výlučne z dôvodu vnútroštátneho verejného záujmu.

– odseky 3 a 6

Ustanovujú sa pravidlá záväznosti a používania štatistických číselníkov a štatistických klasifikácií, ktoré nie sú vydané právnym predpisom. Ustanovuje sa verejnosť informácie o štatistickej klasifikácii a štatistickom číselníku používaných v národnom štatistickom systéme. Zakazuje sa metodická podpora členov národného štatistického systému v prípade použitia štatistickej klasifikácie alebo číselníka na iný ako štatistický účel – opačná prax vedie k neodbornosti takýchto zásahov a spôsobuje administratívnu záťaž členov národného štatistického systému. Oproti doterajšiemu právnemu stavu sa upúšťa od vydávania vnútroštátnych štatistických klasifikácií a číselníkov alebo ich vnútroštátnych úrovni formou vyhlášky. Legislatívny proces s tým spojený znamená najmä z časového hľadiska prekážku pri ich včasnom nasadení do štatistických procesov. Okrem toho aktualizácia položiek a kódov vo vyhláškach na obdobie od nadobudnutia účinnosti vyhlášky neznamena, že položky a kódy predošlej verzie klasifikácie alebo číselníka sa prestanú úplne používať – z dôvodu potreby tvorby štatistických informácií aj z historických údajov je to nemožné.

Príkladom orgánu verejnej moci využívajúceho štatistickú klasifikáciu na neštatistický účel – odsek 4 písm. c) – sú Sociálna poisťovňa (kód hlavnej ekonomickej činnosti, kód zamestnania) alebo Ministerstvo financií Slovenskej republiky (kód hlavnej ekonomickej činnosti). Príkladom inej osoby využívajúcej štatistickú klasifikáciu na neštatistický účel je agentúra

dočasného zamestnávania podľa § 31 ods. 1 písm. f) zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (kód zamestnania).

Číselníky a klasifikácie využívané pri zostavovaní štatistiky verejnej správy, za ktoré zodpovedá Štatistický úrad Slovenskej republiky, budú v súlade s ustanovením o spolupráci podľa navrhovaného § 8 ods. 1 písm. x) zákona o oficiálnej štatistike konzultované tak, ako je to aj v súčasnosti na základe zmluvy o vzájomnej spolupráci pri zostavovaní štatistiky verejnej správy uzatvorenej medzi Štatistickým úradom Slovenskej republiky, Ministerstvom financií Slovenskej republiky, Národnou bankou Slovenska a Kanceláriou Rady pre rozpočtovú zodpovednosť dňa 10.6.2026, ktorej predmetom je aj „harmonizácie metodík“ podľa čl. 3 ods. 4) zmluvy. To sa týka aj vydávania národných verzií štatistických číselníkov a štatistických klasifikácií.

Štatistický úrad Slovenskej republiky navrhuje, aby číselníky a klasifikácie boli štandardne udržiavané sledovaním časovej platnosti vo vnútri číselníka/klasifikácie. Úplne nová verzia číselníka/klasifikácie by bola zverejňovaná len v prípade ich revízie napr. NACE Rev. 2, NACE Rev. 2.1. V súčasnosti sú číselníky zverejňované na webovej stránke [https://zber.statistics.sk/metaudaje/ciselniky?\\_sk\\_susr\\_isis\\_pub\\_codelist\\_portlet\\_CodelistPortlet\\_INSTANCE\\_mvcy\\_navigationType=SEARCH\\_VIEW](https://zber.statistics.sk/metaudaje/ciselniky?_sk_susr_isis_pub_codelist_portlet_CodelistPortlet_INSTANCE_mvcy_navigationType=SEARCH_VIEW) a klasifikácie [https://zber.statistics.sk/metaudaje/klasifikacie?\\_sk\\_susr\\_isis\\_pub\\_classification\\_portlet\\_ClassificationPortlet\\_INSTANCE\\_iogq\\_navigationType=SEARCH\\_VIEW](https://zber.statistics.sk/metaudaje/klasifikacie?_sk_susr_isis_pub_classification_portlet_ClassificationPortlet_INSTANCE_iogq_navigationType=SEARCH_VIEW). Z týchto stránok ich možno stiahnuť vo formáte xlm alebo csv. Obdobným spôsobom budú zverejnené aj tie číselníky a klasifikácie, ktoré zatiaľ zverejnené neboli.

## **K piatej časti všeobecne**

Údaje poskytované alebo zdieľané medzi členmi národného štatistického systému, Európskeho štatistického systému a Európskeho systému centrálnych bánk nie sú predmetom úpravy v tejto časti zákona. Táto problematika je upravená nariadením o európskej štatistike, nariadeniami EÚ o sektorových európskych štatistikách a čiastočne v šiestej časti zákona (Štatistická dôvernosť).

## **K § 48**

– k odsekom 1 až 5

Predmetom je definovanie šírenia štatistických informácií a príslušnosti členov národného štatistického systému zodpovedných za šírenie štatistických informácií a štatistických produktov vytvorených v rámci národného štatistického systému. Určuje rovnaký prístup používateľov k štatistickým informáciám. Upravuje sa identicky ako v čl. 19 nariadenia o európskej štatistike šírenie anonymizovaných mikroúdajov, ale v prípade údajov zo štatistík, ktoré sa zostavujú výlučne na základe štátneho štatistického programu. Upravuje sa osobitná situácia, ktorou je možnosť šíriť aj dôverný štatistický údaj, ak dá štatistická jednotka na to súhlas. Podmienky udelenia takého súhlasu upravuje návrh zákona v § 53 ods. 4.

– k odseku 6

Jednou z hlavných úloh štatistických orgánov na celom svete je priebežné poskytovanie štatistických informácií všetkým bez rozdielu na účel ich potrieb. Ustanovením odseku 6 sa zabezpečuje aj automatizovaný prístup k štatistickým informáciám a štatistickým produktom, ktoré vytvoril úrad.

– k odseku 7

Čl. 26 Ústavy SR zaručuje právo na slobodný prístup k informáciám. Realizáciu tohto práva garantujú viaceré zákony. Popri zákone č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov je takýmto zákonom aj zákon o oficiálnej štatistike. Oficiálna štatistika má tri funkcie, tvoriť oficiálnu štatistiku, rozvíjať oficiálnu štatistiku a šíriť oficiálnu štatistiku, t. j. štatistické informácie a z nich vytvorené štatistické produkty.

Režim poskytovania informácií na žiadosť podľa § 14 zákona o slobode informácií je pre kategóriu štatistických informácií úplne nevhodný a nadbytočný. Režim poskytovania štatistických informácií a štatistických produktov na žiadosť upravuje § 51 návrhu zákona. Návrh zákona neobmedzuje právo na sprístupnenie štatistických informácií a štatistických produktov na opakované použitie podľa § 21b až § 21l zákona o slobode informácií.

#### **K § 49**

Definuje podmienky zverejňovania štatistických produktov vytvorených v rámci národného štatistického systému, určuje povinnosti členov národného štatistického systému zverejňovať výňatky z katalógu produktov a vopred informovať verejnosť o termínoch zverejňovania štatistických produktov prostredníctvom kalendára zverejňovania.

#### **K § 50**

Uvedená časť definuje podmienky prednostného poskytovania štatistických informácií a štatistických produktov. Okrem iného určuje obsah zmluvy, na základe ktorej je možné prednostne poskytnúť štatistické informácie a štatistické produkty orgánom verejnej moci a povinnosť členov národného štatistického systému zverejňovať na svojom webovom sídle zoznam subjektov, ktorým sú prednostne poskytované štatistické informácie alebo štatistické produkty. Striktná úprava vychádza z požiadaviek Kódexu postupov pre európsku štatistiku. Oficiálna štatistika je založená na štandardne rovnakom prístupe každého v rovnakom čase k štatistickým informáciám. Prednostný prístup má byť výnimočný a riadne odôvodnený v prospech iného verejného záujmu – výkonu úradnej činnosti alebo práva na slobodný prístup k informáciám realizovaného prostredníctvom mediálnych služieb.

#### **K § 51**

Uvedená časť definuje podmienky poskytovania štatistických informácií a štatistických produktov na základe individuálnej žiadosti. Taxatívne uvádza vecné dôvody, kedy je možné žiadosť odmietnuť. Určuje podmienky možného spoplatňovania za spracovanie požadovaných štatistických informácií a štatistických produktov. Ak je člen národného štatistického systému alebo poverená organizácia, ktorí štatistický produkt vytvorili, štátnou rozpočtovou

organizáciou, prijatá odplata musí byť v súlade s § 22 ods. 4 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov sústredovaná na príjmovom účte.

## **K § 52**

Jednotlivé ustanovenia majú prispieť k udržaniu a zvyšovaniu kredibility oficiálnej štatistiky.

Určuje členom národného štatistického systému povinnosti postupu v prípade zneužitia štatistických informácií ich pozmenenia, doplnenia, zamlčania alebo nesprávnej interpretácie štatistických informácií. V prípadoch zneužitia nie sú vylúčené ani trestnoprávne a občianskoprávne následky.

Rovnako určuje povinnosti postupu pri neuvedení zdroja štatistických informácií a štatistických produktov. Uvádza povinnosť pre členov národného štatistického systému informovať verejnosť o význame a podmienkach tvorby oficiálnej štatistiky a šírenia štatistických informácií. Sleduje sa tým budovanie dôvery v oficiálne informačné zdroje, povedomia verejnosti o zdrojoch podložených faktov, význame štatistických informácií pre vedu, techniku a verejnú politiku a povedomie o význame poskytovania údajov potrebných na tvorbu štatistických informácií.

Definuje sa tiež širšie koncipovaná spolupráca týkajúca sa spoločenského prínosu využívania štatistiky subjektmi verejného sektora, ktoré je možné len v prípade zvyšovania povedomia, systematického vzdelávania a zvyšovania dátovej gramotnosti. Dátová gramotnosť sa sústreďuje na zvýšenie zručností a kompetencií potrebných na pochopenie a používanie údajov a na zvýšenie resp. optimalizáciu využívania údajov na rozhodovanie a tvorbu politík.

## **K šiestej časti zákona všeobecne**

Ochrana údajov získaných na štatistické účely, nazývaná aj štatistická dôvernosť, je základnou zásadou oficiálnej štatistiky. Štatistická dôvernosť znamená, že údaje o jednotlivcoch alebo podnikateľských subjektoch sa môžu používať len na štatistické účely a že sa musia prijať pravidlá a opatrenia, ktoré zabránia ich zverejneniu.

Údajmi spracúvanými na štatistický účel, t. j. účel súvisiaci so zabezpečením tvorby štatistických informácií, rozvojom štatistických metód, noriem alebo postupov alebo so šírením štatistických informácií môžu byť aj kategórie údajov, ktorých podmienky spracúvania sú z dôvodu ochrany dotknutých osôb upravené primárne inými všeobecne záväznými právnymi predpismi, pričom nariadenie o európskej štatistike a zákon predstavujú osobitnú úpravu podmienok ich ochrany. Ide najmä o osobné údaje, údaje tvoriace predmet obchodného tajomstva alebo iného tajomstva garantovaného zákonom, údaje chránené z dôvodu ochrany práv duševného vlastníctva alebo údaje, chránené povinnosťou mlčanlivosti podľa osobitného predpisu. Člen národného štatistického systému spracúva tieto údaje nielen na tvorbu štatistickej informácie alebo súboru mikroúdajov, ale v nevyhnutnej miere aj na účel úradnej komunikácie so spravodajskou jednotkou [oslovovanie spravodajských jednotiek (podnikov,

fyzických osôb v sčítaní a členov domácností), kontrola poskytnutých údajov a metodické usmerňovanie spravodajskej jednotky, ukladanie pokút)], so správcom administratívneho zdroja údajov, s držiteľom zdroja súkromných údajov, pri vykonávaní úloh oficiálnej štatistiky prostredníctvom tretej osoby podľa § 16 ods. 1 alebo ods. 3 alebo pri zabezpečovaní tvorby, zmeny, prevádzky alebo skončenia informačného systému verejnej správy určeného na vykonávanie úloh oficiálnej štatistiky.

### **K § 53**

Zavádzajú sa základné pojmy, ktorých vymedzenie je nevyhnutným predpokladom zabezpečenia jasnosti a zrozumiteľnosti pri zabezpečovaní ochrany dôverných štatistických údajov a ich poskytovaní na vedecké účely.

Pod vedeckým účelom sa rozumie uskutočňovanie výskumu alebo vývoja na základe zákona č. 172/2005 Z. z. o organizácii štátnej podpory výskumu a vývoja a o doplnení zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov alebo činnosť tzv. analytickej jednotky, ktorá je orgánom štátu, alebo – to je prevažujúca situácia – je organizačným útvarom orgánu štátu zriadená na účel tvorby odborných výstupov, ktoré svojimi závermi podporujú opatrenia štátu v určitej verejnej politike a vychádzajú zo spracovania údajov metódami a postupmi, ktoré sa aplikujú pri výskume (v praxi sa vžili pomenovania „analytická činnosť“ a spracúvanie údajov „na analytické účely“).

Definujú sa výskumné subjekty. Predmetom činnosti výskumných subjektov požadujúcich prístup k dôverným štatistickým údajom musí byť výskum a vývoj alebo analytická činnosť.

Dôverný štatistický údaj na vedecký účel je potrebné dôsledne odlišovať od dôverného štatistického údajá v pojmovej rovine aj v rovine aplikácie zákona a nariadenia o európskej štatistike. Definícia je zhodná s definíciou v nariadení o európskej štatistike. Definícia je dôležitá z hľadiska rozdielnosti úpravy týchto údajov v procese prípravy závislej od spôsobu sprístupnenia výskumnému subjektu podľa § 56 ods. 5 až 7. Proces prípravy [§ 53 písm. e)] má znížiť riziko nepriamej identifikácie štatistickej jednotky, ktorej sa údaj týka, na primeranú úroveň, t. j. ochrániť údaj na mieru pri ktorej je ešte využiteľný na vedecký účel. Údaje sprístupňované vo Výskumnom dátovom centre Štatistického úradu Slovenskej republiky (ďalej len „výskumné dátové centrum“) sú vzhľadom na podmienky zabezpečenia práce s nimi chránené len pred priamou identifikáciou.

Dôverné štatistické údaje na vedecký účel je možné poskytnúť aj zahraničným výskumným subjektom. Do tejto skupiny patria len subjekty uskutočňujúce výskum a vývoj, nie analytické jednotky orgánov cudzích štátov. Oprávneným výskumným subjektom môže byť aj vedecká inštitúcia zriadená medzinárodnou organizáciou, ktorej je SR členom.

Člen národného štatistického systému je povinný dodržiavať štatistickú dôvernosť v štatistických údajoch a zabezpečiť, aby boli pre každým šírením štatistických informácií aplikované metódy ochrany dôverných údajov tak, aby nebolo možné priamo ani nepriamo

identifikovať konkrétnu štatistickú jednotku a odhaliť tak údaje, ktoré sa jej týkajú. Takisto sa aplikujú vhodné metódy ochrany údajov pred poskytnutím mikroúdajov na vedecký účel.

## K § 54

### – odsek 1

Na zabezpečenie plnenia úloh oficiálnej štatistiky je nevyhnutná možnosť spracúvania dôverných štatistických údajov na štatistické účely bez súhlasu štatistickej jednotky, ktorej sa údaje týkajú. Ustanovenie sa nevzťahuje na šírenie dôverných štatistických údajov.

### – odsek 2

Z dôvodu právnej istoty dotknutých štatistických jednotiek a zabezpečenia správnosti a jednotnosti postupov v aplikačnej praxi ustanovujú sa vybrané činnosti nevyhnutné pre plnenie úloh oficiálnej štatistiky, pri ktorých dochádza k spracovaniu dôverných štatistických údajov okrem vlastnej tvorby štatistík. Tieto činnosti zahŕňajú aj zdieľanie údajov medzi vnútroštátnymi a európskymi štatistickými orgánmi na štatistické účely. Odôvodnený príklad účelu zdieľania údajov v rámci európskeho štatistického systému obsahuje recitál 36 nového nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2025/2458 z 26. novembra 2025 o európskej štatistike obyvateľstva, domov a bytov, ktorým sa mení nariadenie (ES) č. 862/2007 a ktorým sa zrušujú nariadenia (ES) č. 763/2008 a (EÚ) č. 1260/2013: „*Zdroje údajov dostupné na národnej úrovni nie vždy dokážu presne zachytiť javy súvisiace s voľným pohybom osôb v Únii, s prístupom osôb k cezhraničným službám súvisiacim s udalosťami vitálnej štatistiky a s uplatňovaním práv osôb na kúpu a vlastníctvo nehnuteľností na bývanie využívaných ako primárne, dovolenkové a sekundárne ubytovanie v celej Únii. Zároveň sa vyskytujú asymetrie v dvojstranných migračných tokoch a ťažkosti s meraním skupín obyvateľstva, napríklad v prípade migrantov, ľudí bez domova alebo obyvateľov bez štátnej príslušnosti. Spoločné využívanie údajov na účely zostavovania štatistiky obyvateľstva a migrácie a zabezpečenia ich kvality by sa preto malo posilniť a považovať za ďalší zdroj údajov. Takéto posilnené spoločné využívanie údajov by sa malo vzťahovať na celú škálu relevantných údajov vrátane údajov, ktoré jednoznačne neumožňujú, či už priamo alebo nepriamo, identifikáciu štatistických jednotiek. Malo by byť možné, aby sa vzťahovalo na údaje, ktoré potenciálne podliehajú požiadavkám na dôvernosť štatistických údajov. Členské štáty by sa mali vo svojom vlastnom záujme a v záujme ostatných členských štátov podieľať na činnostiach v oblasti spoločného využívania údajov vrátane pilotných projektov na posudzovanie inovatívnych bezpečných riešení. Komisia (Eurostat) by mala takisto vytvoriť bezpečnú infraštruktúru na uľahčenie takéhoto spoločného využívania údajov a zároveň zabezpečiť všetky potrebné záruky na ochranu údajov.*“.

### – odsek 3

Ustanovujú sa pravidlá poskytovania dôverných štatistických údajov medzi členmi národného štatistického systému. Umožnená je výmena údajov na základe dohody, a to výlučne v rozsahu nevyhnutnom na tvorbu štatistických informácií, na ktorú je konkrétny člen príslušný podľa štatistického pracovného programu. Zámerom tejto úpravy je podporiť efektívnu spoluprácu v rámci národného štatistického systému, predísť duplicite zberu údajov a umožniť ich efektívne

využitie tam, kde je to oprávnené potrebné. Podmienkou je však existencia písomnej dohody, ktorá slúži ako nástroj právnej istoty a preukázateľnosti rozsahu a účelu poskytovania údajov. Ak nie je stranou dohody štatistický úrad, takáto dohoda už nepodlieha jej predchádzajúcemu schváleniu s účinkom neplatnosti, ako podľa § 30 ods. 8 zákona č. 540/2001 Z. z. v znení zákona č. 144/2021 Z. z. Nadalej však platí, že úrad musí byť s jej obsahom oboznámený vopred. Tento mechanizmus zabezpečuje centralizovaný dohľad nad zdieľaním dôverných údajov v rámci celého národného štatistického systému, resp. zdieľaním dôverných štatistických údajov medzi členom národného štatistického systému a Národnou bankou Slovenska.

– odsek 4

Špecifikujú sa minimálne náležitosti, ktoré musia byť dohodnuté v dohode podľa odseku 3.

– odsek 5

Ustanovuje sa aplikácia odsekov 3 a 4 aj pri zdieľaní údajov v rámci Európskeho štatistického systému a vo vzťahu k členom Európskeho systému centrálnych bánk.

– odsek 6

Upravuje sa kompetencia člena národného štatistického systému, ktorý dôverné štatistické údaje získal vlastným zberom a poskytol ich Eurostatu, výlučne udeliť súhlas s ich ďalším zasielaním v súlade s odsekom 2 písm. b). Ide o ustanovenie, ktorého cieľom je zabezpečiť kontrolu nad ďalším nakladaním s dôvernými štatistickými údajmi pochádzajúcimi z národného štatistického systému.

Úprava reflektuje zásadu, že výlučné oprávnenie nakladať s dôvernými údajmi získanými zberom má len ten subjekt, ktorý údaje primárne zhromaždil a ktorý nesie zodpovednosť za zabezpečenie štatistickej dôvernosti. Zamedzuje sa tým situáciám, v ktorých by mohol iný subjekt rozhodovať o ďalšom poskytovaní údajov, ktoré nezískal vlastnou činnosťou, čím sa posilňuje právna istota a ochrana dôverných údajov.

## **K § 55**

– odseky 1 a 2

Definujú sa iné ako štatistické účely spracovania dôverných štatistických údajov, ktoré súvisia s plnením úloh štatistického úradu nepriamo súvisiacich s jeho postavením štatistického orgánu podľa osobitných predpisov (napr. správca informačného systému), správneho orgánu pri ukladaní pokút, alebo súvisia s realizáciou činností vyhradených štatistickým orgánom napríklad poskytovanie dôverných štatistických údajov na vedecký účel. Odkazuje sa na právny základ spracúvanie údajov na iný ako štatistický účel. Explicitne sa ustanovuje, kedy sa na takéto spracúvanie nevyžaduje súhlas dotknutej štatistickej jednotky.

Člen národného štatistického systému využíva výskumný a analytický potenciál dôverných štatistických mikroúdajov. V opodstatnených prípadoch ich poskytuje na vedecké účely alebo členovi európskeho systému centrálnych bánk na účel podľa osobitného predpisu. Ak ich na

vedecké účely poskytuje iný člen národného štatistického systému, môže tento využiť infraštruktúru štatistického úradu využívanú na poskytovanie dôverných štatistických údajov (vzdialený prístup alebo výskumné dátové centrum). Každá z uvedených možností poskytnutia dôverných štatistických údajov môže nastať iba za súčasného zachovania štatistickej dôvernosti. Na vedecké účely štatistický úrad ročne vybaví rádovo niekoľko desiatok žiadostí, v roku 2024 ich bolo konkrétne 31. Jednou z hlavných príčin nižšieho počtu žiadostí bola absencia možnosti vzdialeného prístupu k dôverným údajom. S cieľom zvýšenia efektivity pri poskytovaní dôverných údajov na vedecké, výskumné a analytické účely plánuje štatistický úrad nasledovať najlepšie postupy Eurostatu a ostatných členských krajín a zaviesť prístup k dôverným údajom prostredníctvom systému vzdialeného prístupu. Pôjde o vybudovanie nového informačného systému ***Systém vzdialeného prístupu k dôverným štatistickým údajom*** (remote access) ***MONA (Microdata Online Analysis)*** v správe štatistického úradu.

Jeho základným princípom by bolo sprístupnenie dôverných údajov na diaľku v zabezpečenom prostredí. Najdôležitejším aspektom celého systému je zabezpečenie štatistickej dôvernosti, najmä prístup k údajom vrátane práce s nimi bez možnosti ich kopírovať alebo exportovať a poskytovanie nástrojov na dátovú analýzu a dátový manažment v zabezpečenom prostredí. MONA by bola realizovaná ako izolované vzdialené výskumné dátové centrum (Remote Data Center), určené na prácu s dôvernými štatistickými mikroúdajmi bez možnosti ich exfiltrácie. Bezpečnosť celého systému by bola zaistená na niekoľkých úrovniach.

- Prístup k mikroúdajom bude poskytnutý len vopred prevereným inštitúciám.
- Používatelia budú preverení pomocou dvojfaktorovej autentifikácie a kontroly IP adresy.
- Používateľ získa prístup len k požadovaným údajom.
- Aktivita používateľov bude monitorovaná.
- Mikroúdaje neopustia systém vzdialeného prístupu.
- Zostavené výstupy používateľom budú skontrolované povereným zamestnancom a poskytnuté až po jeho odsúhlasení.
- Prenos medzi systémom vzdialeného prístupu a pracovnou stanicou používateľa bude šifrovaný.

Zriadenie vzdialeného prístupu by umožnilo zvýšiť efektivitu, včasnosť, pohodlnosť a rozsah využívania dôverných štatistických údajov na vedecké, výskumné a analytické účely (viď tabuľka).

|                                                  | <b>Sprístupnenie prostredníctvom IS MONA<br/>[Vzdialený prístup<br/>podľa § 56 ods. 5 písm. b)]</b> |
|--------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Ochrana údajov - zmena hodnôt                    | Nízka                                                                                               |
| Informačná hodnota údajov                        | Vysoká                                                                                              |
| Čas potrebný na prípravu údajov                  | Nízky                                                                                               |
| Pohodlie pri práci s údajmi                      | Vysoké                                                                                              |
| Riziko súvisiace s poskytnutím prístupu k údajom | Nízke                                                                                               |
| Miesto uloženia údajov                           | ŠÚSR Bratislava                                                                                     |

Umožnenie vyššie opísaného vzdialeného prístupu k údajom vyžaduje v prvom rade vybudovanie samostatnej infraštruktúry oddelenej od existujúcej infraštruktúry štatistického úradu z dôvodov bezpečnosti. Ďalej je potrebné vytvoriť nový informačný systém na ukladanie a spracovávanie údajov, vytváranie nových výstupov, na komplexnú správu prístupov k týmto údajom za súčasného zabezpečenia ochrany týchto údajov pred ich kopírovaním alebo exportovaním. Súčasťou je aj zakúpenie licencií softvérových produktov na dátovú analýzu a dátový manažment za účelom umožnenia práce so sprístupnenými údajmi.

Aj napriek pomerne úzkej skupine používateľov, pre ktorých je systém určený, musí tento mať dostatočnú kapacitu na realizáciu operácií s veľkým objemom údajov. Predpokladá sa, že súčasne v systéme bude pracovať viacero používateľov a administrátori. Dôležitým parametrom je rýchlosť výberu údajov z centrálného dátového úložiska. Systém by mal spĺňať nasledujúce podmienky:

1. realizácia jednoduchých SQL dotazov do 5 sekúnd,
2. realizácia zložitých SQL dotazov do 15 sekúnd.

Systém by mal poskytnúť používateľom prístup k analyticky najhodnotnejším údajom, ku ktorým v súčasnosti môžu pristupovať výhradne osobnou návštevou vo výskumnom dátovom centre. Štatistický úrad by zabezpečil implementáciu technického riešenia a bol by zároveň vlastníkom služby, držiteľom údajov a vlastníkom procesov poskytovania mikroúdajov (správa oprávnení, kontrola výstupov a prevádzkové pravidlá). Služba by bola poskytovaná celoslovensky a podľa nastavených podmienok aj oprávneným zahraničným subjektom.

Financovanie MONA by bolo zabezpečené z upraveného rozpočtu kapitoly štatistického úradu. Žiadny z už existujúcich informačných systémov verejnej správy (napríklad prevádzkovaných MIRRI SR ako sú KAV – Konsolidovaná analytická vrstva, CIP – Centrálna integračná platforma, MOU – Manažment osobných údajov) neposkytuje potrebné funkcionality pre zabezpečený prístup a prácu s údajmi.

Po vyhodnotení predbežne stanoveného rozpočtového vplyvu na vytvorenie a prevádzku informačného systému MONA, ktorá zahŕňa náklady na vytvorenie a následnú prevádzku systému vrátane infraštruktúry, licencií a nevyhnutných prvkov pre bezpečnú prevádzku služby, najmä zálohovanie a obnovu, integračné väzby a bezpečnostné a akceptačné testy, bolo vyhodnotené, že realizáciu celého projektu zriadenia a implementácie IS MONA bude potrebné presunúť na obdobie po roku 2029 z dôvodu pomerne veľkej finančnej náročnosti a potreby hľadania viaczdrojového financovania.

– odsek 3

Upravujú sa pravidlá pre opakované použitie dôverných štatistických údajov v súlade s osobitnými predpismi, najmä v kontexte právnych rámcov týkajúcich sa opätovného použitia informácií verejného sektora [nariadenie (EÚ) 2022/868]. Výslovne sa stanovuje, že tzv. opakované použitie dôverných štatistických údajov je možné výlučne na vedecký účel a len

podnikateľskými subjektmi vykonávajúcimi výskum a vývoj podľa osobitného predpisu. Druhá veta zveruje štatistickému úradu úlohu plniť funkciu príslušného orgánu na pomoc orgánom verejnej správy v tomto procese.

– odsek 4

Upravuje sa postup udeľovania súhlasu so sprístupnením dôverných štatistických údajov, ktoré Eurostatu poskytol štatistický úrad, na účely vedeckého výskumu. Cieľom ustanovenia je zabezpečiť súlad s právnymi predpismi EÚ a ochrániť národné štatistické údaje pred neoprávneným alebo neprimeraným prístupom, aj v prípadoch, keď sa údaje už nachádzajú v držbe Eurostatu. Štatistický úrad ako orgán zodpovedný za ochranu dôverných štatistických údajov má zároveň možnosť posúdiť, či výskumný subjekt, ktorý o údaje žiada, spĺňa všetky zákonné podmienky, najmä z pohľadu štatistickej dôvernosti, ochrany osobných údajov a bezpečnosti spracúvania.

– odsek 5

Definujú sa formálne a obsahové náležitosti súhlasu štatistickej jednotky so spracovaním dôverného štatistického údajá, ak nejde o účely ustanovené v odseku 1 písm. a). Zavádza sa povinnosť, aby tento súhlas mal písomnú formu a obsahoval presnú identifikáciu predmetného dôverného štatistického údajá, ako aj konkrétny účel jeho použitia. Cieľom tejto úpravy je zabezpečiť transparentnosť a právnu istotu pri poskytovaní súhlasu so šírením a spracúvaním dôverných štatistických údajov. Druhá veta výslovne ukladá povinnosť obstarania tohto súhlasu subjektu, ktorý nie je členom národného štatistického systému, a ktorý požaduje poskytnutie dôverného štatistického údajá podľa odseku 1 písm. b). Pravidlo zabraňuje presunu administratívnej záťaže na členov národného štatistického systému v prípade použitia dôverných štatistických údajov na iný ako štatistický účel. Uvedený spôsob nakladania predpokladá aj nariadenie o európskej štatistike. Pokiaľ ide o takto spracúvané osobné údaje, súhlas štatistickej jednotky je v súlade so všeobecným nariadením o ochrane údajov kedykoľvek odvolateľný.

## **K § 56**

– odsek 1

Navrhované ustanovenie výslovne deklaruje, že na poskytnutie dôverných štatistických údajov na vedecké účely nevzniká právny nárok automaticky podaním žiadosti. Poskytovanie takýchto údajov je teda výlučne podmienené splnením zákonných predpokladov, ktoré sa viažu na ochranu štatistickej dôvernosti a použitie údajov na vedecký účel. Prístup k dôverným údajom podlieha prísnyim pravidlám, ktoré majú zabezpečiť, že dôverné štatistické údaje budú sprístupnené len vtedy, ak je to nevyhnutné na naplnenie vedeckého účelu za súčasného zachovania štatistickej dôvernosti.

– odsek 2

Ustanovuje sa podmienka, že prístup k dôverným štatistickým údajom na vedecký účel možno výskumnému subjektu poskytnúť výlučne na základe písomnej zmluvy uzavretej medzi výskumným subjektom a členom národného štatistického systému. Zmluvný režim predstavuje právny rámec na zabezpečenie ochrany štatistickej dôvernosti, upravuje rozsah oprávnení výskumného subjektu, ako aj jeho povinnosti pri spracúvaní dôverných údajov, a slúži ako kontrolný mechanizmus pri overovaní splnenia zákonom stanovených podmienok. V prípade, že výskumný subjekt nemá právnu subjektivitu (napr. ide o organizačnú zložku univerzity, výskumného ústavu alebo ústredného orgánu štátnej správy), povinnosti v zmluvnom vzťahu

preberá právnická osoba alebo fyzická osoba – podnikateľ, ktorej je organizačnou zložkou. Zákon tak zabezpečuje právnu istotu v procesoch poskytovania dôverných údajov a jasnú identifikáciu zodpovedného subjektu, ktorý bude zmluvne zaviazaný na plnenie povinností v oblasti ochrany dôvernosti a použitia údajov na vedecké účely.

Zmluva o poskytnutí dôverných štatistických údajov musí obsahovať náležitosti ustanovené v záväznom právnom predpise o postupe člena národného štatistického systému pri poskytovaní a ochrane dôverných štatistických údajov na vedecký účel.

– odsek 3

Ustanovenie taxatívne vymenúva podmienky, ktoré musia byť splnené, aby mohol člen národného štatistického systému poskytnúť dôverné štatistické údaje na vedecký účel:

- písm. a)  
Požaduje sa a overuje postavenie žiadateľa ako výskumného subjektu resp. analytickej jednotky využitím údajov z verejných registrov.
- písm. b)  
Žiadosť musí byť formálne správna, vrátane identifikácie oprávnenej osoby a predloženia relevantných príloh.
- písm. c)  
Prístup môže byť umožnený iba k štatistickým údajom, ktoré člen národného štatistického systému spracúva na základe štatistického pracovného programu.
- písm. d)  
Požadované údaje je možné pripraviť do podoby spĺňajúcej kritériá štatistickej dôvernosti. V prípade extenzívnych požiadaviek nie je možné údaje pripraviť do požadovanej formy tak, aby bola limitovaná možnosť nepriamej identifikácie štatistických jednotiek.
- písm. e)  
Poskytnutie dôverných štatistických údajov sa musí uskutočniť v rámci plynutia doby ich oprávneného spracovania tak, aby bolo možné zrealizovať vedecký účel. V prípade opakovaného sprístupnenia údajov sa zmluvne dojednáva doba oprávneného spracovania údajov. Po jej uplynutí nie je možné sprístupniť ďalšie dôverné štatistické údaje na vedecký účel stanovený v zmluve.
- písm. f)  
Nevyhnutné je preukázanie existencie vedeckého účelu, teda konkrétneho, vecne vymedzeného cieľa výskumu, ku ktorému sú štatistické údaje nevyhnutné. Tým sa zabezpečuje, že dôverné údaje sa neposkytujú na všeobecné či nešpecifikované účely.
- písm. g)  
Výskumný subjekt preukazuje spôsobilosť zabezpečiť plnenie opatrení na ochranu poskytovaných dôverných štatistických údajov. Táto podmienka je nevyhnutná na

zabezpečenie primeranej úrovne informačnej a kybernetickej bezpečnosti pri spracúvaní citlivých údajov mimo priestorov člena národného štatistického systému. Preukazovanie tejto podmienky a nevyžaduje od subjektov, ktoré sú prevádzkovateľmi základnej služby v súlade so zákonom č. 69/2018 Z. z. o kybernetickej bezpečnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Štatistický úrad bude od ostatných výskumných subjektov požadovať, aby v ich dátovom prostredí platili bezpečnostné opatrenia vydané vykonávacím predpisom štatistického úradu [§ 74 písm. f)] a tieto boli dodržiavané počas celej doby spracovania. Ich zavedenie bude predmetom preukazovania pred uzavretím zmluvy.

- písm. h)  
Výskumný subjekt odôvodní nutnosť prístupu k požadovaným dôverným štatistickým údajom na splnenie vedeckého účelu. Z odôvodnenia musí byť zrejmé, že bez použitia požadovaných údajov nie je možné uskutočniť vedecký účel.
- písm. i)  
Je kladený dôraz na sprístupňovanie dôverných štatistických údajov len vtedy, keď nie je možné vedecký účel dosiahnuť prostredníctvom verejne dostupných agregovaných štatistických informácií.
- písm. j)  
Ak výskumný subjekt požaduje mikroúdaje zo štatistiky zahraničného obchodu, ktoré obsahujú vymieňané dôverné štatistické údaje poskytnuté iným členským štátom podľa čl. 11 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/2152 z 27. novembra 2019 o európskych podnikových štatistikách, ktorým sa zrušuje 10 právnych aktov v oblasti podnikových štatistik, tieto mu môžu byť poskytnuté len so súhlasom orgánu členského štátu, ktorý údaje poskytol.

#### – odsek 4

Ustanovenie explicitne stanovuje, že poskytnutie dôverných štatistických údajov na vedecký účel je bezodplatné. Cieľom tohto ustanovenia je podporiť výskum a vývoj, predovšetkým neziskový, akademický výskum a verejný záujem, a to odstránením finančnej prekážky prístupu k údajom potrebným na realizáciu výskumných projektov. Bezodplatnosť poskytovania dôverných štatistických údajov je v súlade so zásadou otvorenosti verejných údajov pre vedecké účely, ako aj s medzinárodnými odporúčaniami v oblasti sprístupňovania verejných štatistických zdrojov. Reflektuje zároveň záväzky SR podporovať výskum a inovácie, ako aj rozvoj vedecky podloženej verejnej politiky. Bezodplatnosť sa vzťahuje výlučne na prístup k dôverným štatistickým údajom na vedecký účel a nevylučuje možnosť účtovania nákladov v prípade, ak by šlo o mimoriadne technické, organizačné alebo administratívne nároky (napr. špeciálne spracovanie údajov na mieru mimo štandardného režimu, kontrola výstupov). V bežnom režime však má platiť zásada bezodplatnosti ako nástroj podpory verejnoprospešného výskumu.

– odsek 5

Vymedzujú sa spôsoby technického sprístupnenia dôverných štatistických údajov výskumným subjektom na vedecké účely. Výber konkrétneho spôsobu prístupu závisí od charakteru a citlivosti údajov, úrovne rizika z hľadiska ochrany dôvernosti, ako aj od technickej a organizačnej pripravenosti príslušného člena národného štatistického systému a výskumného subjektu.

Zákon o oficiálnej štatistike rozlišuje tri hlavné formy sprístupnenia:

- Priame odovzdanie súboru dôverných štatistických údajov na zabezpečenom technickom nosiči alebo cez zabezpečený elektronický prenos údajov – tento spôsob je vhodný najmä pri menej rizikových údajoch, v ktorých je možné aplikáciou metód ochrany minimalizovať riziko nepriamej identifikácie štatistických jednotiek za súčasného zachovania analytickej hodnoty údajov.
- Vzdialený prístup k údajom prostredníctvom zabezpečeného systému, ktorý umožňuje spracovanie údajov bez ich fyzického prenesenia – tento spôsob je vhodný pre širokú škálu údajov, ktoré neopúšťajú prostredie člena národného štatistického systému. Využitie tohto spôsobu je odložené na rok 2030 z dôvodu potreby vybudovania nevyhnutného IKT (IS MONA).

Výskumný subjekt môže prostredníctvom vzdialeného prístupu pracovať s dôvernými údajmi, k dispozícii však dostáva iba ním vytvorené štatistické informácie. Zriadenie vzdialeného prístupu umožní zvýšiť efektivitu, včasnosť, pohodlnosť a rozsah využívania dôverných štatistických údajov na vedecký účel, na poskytovanie dôverných štatistických údajov na štatistický účel v rámci národného štatistického systému a Európskeho štatistického systému a na rozvoj oficiálnej štatistiky. Systém by mal poskytnúť používateľom prístup k analyticky najhodnotnejším údajom, ku ktorým v súčasnosti môžu pristupovať výhradne osobnou návštevou vo výskumnom dátovom centre. Prevádzkovaním vzdialeného prístupu k údajom prostredníctvom zabezpečeného systému štatistický úrad nasleduje najlepšie postupy Eurostatu a viacerých členských krajín EÚ.

Jeho základným princípom je sprístupnenie dôverných údajov na diaľku v zabezpečenom prostredí. Najdôležitejším aspektom celého systému je zabezpečenie štatistickej dôvernosti.

Bezpečnosť celého systému bude zaistená na niekoľkých úrovniach:

1. Prístup k mikroúdajom bude poskytnutý len vopred prevereným inštitúciám.
2. Používatelia budú pri prístupe autentifikovaní prostredníctvom eIDAS.
3. Používateľ získa prístup len k požadovaným údajom.
4. Aktivita používateľov bude monitorovaná.
5. Mikroúdaje neopustia systém vzdialeného prístupu.
6. Zostavené výstupy používateľom budú skontrolované povereným zamestnancom a poskytnuté až po jeho odsúhlasení.
7. Prenos medzi systémom vzdialeného prístupu a pracovnou stanicou používateľa bude šifrovaný.

Podľa zákona č. .../2026 Z. z. o umelej inteligencii a európskej dátovej regulácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov má štatistický úrad postavenie príslušného orgánu v oblasti správy údajov pre dátové prostredie národného štatistického systému, ktoré spočíva v zabezpečení rolí:

1. príslušného orgánu na pomoc subjektom verejného sektora, ktorými sú iní členovia národného štatistického systému a vybavovanie žiadostí o opakované použitie údajov chránených z dôvodu ochrany dôverných štatistických údajov, ktoré povoľujú alebo zamietajú prístup na opakované použitie dôverných štatistických údajov.
2. príslušného orgánu pre služby sprostredkovania dôverných štatistických údajov,
3. príslušného orgánu pre organizácie dátového altruizmu uľahčujúce rozvoj, tvorbu a šírenie oficiálnej štatistiky.

Aj z implementácie uvedených úloh štatistického úradu vyplýva potreba kyberneticky a informačne bezpečného poskytovania dôverných štatistických údajov na vedecké účely, čo môže byť zabezpečené po vzore Eurostatu a viacerých jej členských štátov zriadením a prevádzkovaním informačnej technológie umožňujúcej vzdialený prístup oprávnených žiadateľov o poskytnutie dôverných štatistických údajov, ktoré patria medzi určité kategórie digitálnych údajov na opakované použitie v zmysle čl. 3 ods. 1 písm. b) aktu o správe údajov. Informačná technológia zabezpečí poskytovanie údajov za prísnych bezpečnostných opatrení smerom od orgánov vykonávajúcich štátnu štatistiku (aktuálne 13 orgánov štátnej správy) k oprávneným používateľom.

- Prístup vo výskumnom dátovom centre – tento spôsob je procesne analogický so vzdialeným prístupom, avšak miestom práce s údajmi je kontrolované prostredie na pracovisku štatistického úradu. Využíva sa pri poskytovaní prístupu k vysoko citlivým údajom alebo k údajom s vysokým rizikom nepriamej identifikácie štatistických jednotiek.

– odsek 6

V prípade poskytnutia dôverných štatistických údajov na vedecký účel prostredníctvom priameho odovzdania údajov na zabezpečenom technickom nosiči alebo cez zabezpečený elektronický prenos údajov sa dôverné údaje prenášajú do informačných systémov výskumných subjektov a člen národného štatistického systému, ktorý ich poskytol, prenáša zodpovednosť za ich zabezpečenie na výskumný subjekt. S cieľom obmedzenia možného rizika odhalenia dôverných údajov je preto nevyhnutné eliminovať možnosť priamej identifikácie a minimalizovať riziko nepriamej identifikácie štatistickej jednotky, ktorej sa poskytnuté údaje týkajú.

– odsek 7

V prípade poskytnutia dôverných štatistických údajov na vedecký účel prostredníctvom vzdialeného prístupu alebo prístupu vo výskumnom dátovom centre sa dôverné údaje neprenášajú do informačných systémov výskumných subjektov a člen národného štatistického systému, ktorý ich poskytol, tak neprenáša zodpovednosť za ich zabezpečenie na výskumný subjekt. S cieľom zamedzenia možného rizika odhalenia dôverných údajov je preto dostatočné

ho obmedziť na elimináciu možnosti priamej identifikácie štatistickej jednotky, ktorej sa poskytnuté údaje týkajú.

– odsek 8

Upravuje sa časový rámec oprávneného spracúvania dôverných štatistických údajov výskumným subjektom na vedecké účely. Právna úprava stanovuje jednak začiatok, jednak koniec a zároveň maximálnu dĺžku obdobia, počas ktorého možno spracúvať poskytnuté údaje. Začiatok oprávnenej doby sa viaže na prvý deň poskytnutia dôverných štatistických údajov výskumnému subjektu. Koniec tejto doby nastáva v momente, keď sa naplní vedecký účel, ktorý bol definovaný v zmluve o poskytnutí dôverných štatistických údajov. Zároveň zákon zavádza hornú hranicu tohto obdobia, ktorá je pevne stanovená na päť rokov od účinnosti zmluvy – bez ohľadu na skutočný priebeh výskumu. Tým sa vytvára časovo ohraničený rámec spracúvania údajov, ktorý je potrebný na zabezpečenie ochrany dôverných údajov a zamedzenie ich neprimeraného alebo neúčelného využívania. Po uplynutí tejto lehoty musí dôjsť buď k ukončeniu prístupu k údajom, alebo – v odôvodnených prípadoch – k formálnemu predĺženiu doby prostredníctvom dodatku k zmluve. Ustanovenie je v súlade s princípmi časovej primeranosti a účelového obmedzenia spracovania údajov.

– odsek 9

Upravuje sa možnosť predĺženia oprávnenej doby spracúvania dôverných štatistických údajov na vedecké účely, a to nad rámec pôvodne dohodnutej doby podľa zmluvy. Upravuje sa situácia, keď výskumný subjekt preukáže, že vedecký účel, na ktorý mu boli údaje poskytnuté, stále trvá, a jeho naplnenie si vyžaduje ďalšiu prácu s už poskytnutými údajmi. Na túto možnosť však zákon kladie tri základné podmienky: preukázanie trvania účelu, maximálne trvanie predĺženia najviac na dobu piatich rokov od dňa prvého poskytnutia údajov a nevyhnutnosť písomného dohodnutia predĺženia.

– odsek 10

Stanovuje sa procesný rámec podávania žiadosti o poskytnutie dôverných štatistických údajov na vedecký účel. Zavádza sa povinnosť, aby žiadosť bola adresovaná priamo členovi národného štatistického systému, ktorý spracúva požadované dôverné štatistické údaje, čím sa zabezpečuje vecná a kompetenčná príslušnosť pri vybavovaní žiadostí. Žiadosť je predkladaná výlučne prostredníctvom jednotného formulára, ktorého záväzný vzor zverejňuje štatistický úrad na svojom webovom sídle. Zámerom je dosiahnuť šandardizáciu a zjednodušenie procesu posudzovania žiadostí, ako aj zabezpečiť, aby žiadosti obsahovali všetky náležitosti potrebné na ich rýchle a efektívne vybavenie.

## **K § 57**

– odsek 1

Vymedzujú sa povinnosti výskumného subjektu, ktorému boli na základe zmluvy sprístupnené dôverné štatistické údaje na vedecké účely. Cieľom je zabezpečiť dodržiavanie princípu štatistickej dôvernosti a zabrániť akémukoľvek zneužitiu alebo neoprávnenému nakladaniu s poskytnutými údajmi. Výskumnému subjektu sa ukladá:

- písm. a)

Striktné viazanie použitia údajov na vedecký účel vymedzený v zmluve.

- písm. b)

Obmedzenie prístupu k údajom len na oprávnené osoby.

- písm. c)

Zákaz spájania poskytnutých údajov s inými mikroúdajmi s cieľom identifikácie štatistickej jednotky. Obmedzenie sa týka iba prepájania údajov prostredníctvom nepriamych identifikátorov v prípade, ak je cieľom tohto kroku identifikácia konkrétnej štatistickej jednotky a jej údajov. Netýka sa prepájania agregovaných výstupov vytvorených použitím údajov na vedecký účel s inými zdrojmi údajov.

- písm. d)

Vylúčenie tretích strán z množiny oprávnených osôb.

- písm. e)

Obmedzenie zverejnenia iných ako agregovaných údajov, ktoré neobsahujú poskytnuté dôverné štatistické údaje a ktoré neumožňujú priamu ani nepriamu identifikáciu ktorejkoľvek štatistickej jednotky.

- písm. f)

Závazok nenávratného zničenia poskytnutých údajov po uplynutí doby ich oprávneného spracovania, ak boli odovzdané na technickom nosiči. Ustanovenie má za cieľ eliminovať riziko spojené s prenosom zodpovednosti za zabezpečenie údajov na výskumný subjekt po skončení doby ich oprávneného spracovania.

- písm. g)

Oznamovaciu povinnosť v prípade zmeny výskumného pracovníka, čo umožňuje členom národného štatistického systému priebežnú kontrolu oprávnených osôb.

- písm. h)

Povinnosť zabezpečiť opatrenia kybernetickej a informačnej bezpečnosti, a to pri spracúvaní údajov mimo výskumného dátového centra. Ide o bezpečnostné opatrenia podľa § 20 zákona č. 69/2018 Z. z. o kybernetickej bezpečnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 287/2021 Z. z.. Výskumné subjekty, na ktoré sa nevzťahuje tento zákon, budú povinné dodržiavať opatrenia ustanovené vo vyhláske štatistického úradu vydanéj podľa § 74 písm. f).

- písm. i)

Povinnosť poučiť výskumníkov majúcich prístup k údajom o ich právach a povinnostiach, čím sa zvyšuje ich osobná zodpovednosť za ochranu dôverných štatistických údajov.

- písm. j)

Dodržiavanie prevádzkových pravidiel platných pre výskumné dátové centrum alebo pre systém vzdialeného prístupu.

- písm. k)

Spätné poskytovanie informácií o výstupoch, na ktorých tvorbu boli dôverné štatistické údaje použité, čo umožňuje štatistickému úradu sledovať zabezpečenie ich ochrany a efektívnosť a správnosť ich využitia. Informácie sa členom národného štatistického systému poskytujú na ich výzvu.

– odsek 2

Členovi národného štatistického systému sa priznáva právo overovať splnenie predpokladov zo strany výskumného subjektu nielen pred uzavretím zmluvy, ale aj počas jej trvania. Ide o významný kontrolný mechanizmus, ktorý má zabezpečiť, aby sa dôverné štatistické údaje sprístupňovali a využívali iba oprávnenými subjektmi a za zákonom stanovených podmienok. Ak člen národného štatistického systému zistí, že výskumný subjekt prestal spĺňať zákonné predpoklady, je povinný odstúpiť od zmluvy, čím sa zamedzí ďalšiemu spracúvaniu dôverných údajov neoprávneným spôsobom. kontrola sa vykoná na základe monitoringu plnenia podmienok zmluvy, môže byť však aj formalizovaná, keďže povinnosti uložené zákonom aj v prípade výskumných subjektov možné kontrolovať v režime vonkajšej kontroly v štátnej správe.

– odsek 3

Zabezpečuje sa preventívna ochrana štatistickej dôvernosti v prípade dôvodného podozrenia, že výskumný subjekt svojím konaním alebo opomenutím mohol porušiť povinnosti pri zaobchádzaní s dôvernými štatistickými údajmi. Upravuje sa povinnosť člena národného štatistického systému odstúpiť od zmluvy, ak existuje dôvodné podozrenie z takéhoto porušenia, a zároveň výskumný subjekt nepreukáže opak hodnoverným spôsobom. Ide o opatrenie predbežnej opatrnosti, ktoré umožňuje členovi národného štatistického systému včasne reagovať na vzniknuté riziká narušenia štatistickej dôvernosti.

## **K § 58**

Ustanovenia upravujú postup štatistického úradu pri úprave štatistických výsledkov štatistiky zahraničného obchodu s tovarom.

Štatistika zahraničného obchodu s tovarom je šírená na úrovni tovarových položiek kombinovanej nomenklatúry v kombinácii s partnerskou krajinou, aby sa zohľadnili potreby používateľov vrátane medzinárodných organizácií, akými sú napríklad OSN, WTO, OECD. Takáto úroveň podrobností môže viesť k tomu, že môžu byť šírené údaje len jedného dovozcu alebo vývozcu. Ak by v takejto situácii došlo a zverejnenie štatistických informácií o zahraničnom obchode s tovarom by mohlo poškodiť dovozcu alebo vývozcu, tento má možnosť požiadať o úpravu štatistických údajov ním vykázaných tak, aby tohto dovozcu alebo vývozcu nebolo možné priamo alebo nepriamo identifikovať.

## **K § 59**

– odsek 1

Zosúlad'uje sa povinnosť realizácie administratívnych, technických a organizačných opatrení na zachovanie štatistickej dôvernosti so znením čl. 20 nariadenia o európskej štatistike. Vymedzujú sa rámcovo bezpečnostné opatrenia podľa § 20 zákona č. 69/2018 Z. z. o kybernetickej bezpečnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 287/2021 Z. z. na zachovanie kybernetickej bezpečnosti a informačnej bezpečnosti ako súčasť opatrení na ochranu štatistickej dôvernosti.

– k novému odseku 2

Čl. 26 Ústavy SR zaručuje právo na slobodný prístup k informáciám. Realizáciu tohto práva garantujú viaceré zákony. Popri zákone č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov je takýmto zákonom aj zákon o oficiálnej štatistike. Oficiálna štatistika má tri funkcie, tvoriť oficiálnu štatistiku, rozvíjať oficiálnu štatistiku a šíriť oficiálnu štatistiku, t. j. štatistické informácie a z nich vytvorené štatistické produkty.

Pod kategóriu dôverných štatistických údajov spadajú rôzne skupiny údajov, medzi nimi nielen osobné údaje, ale aj údaje o podnikateľských subjektoch. Okrem aspektu možnej identifikácie štatistickej jednotky je pri klasifikácii údajov za dôverný štatistický údaj rozhodný fakt, že bol poskytnutý na štatistické účely orgánu vykonávajúcemu oficiálnu štatistiku, a nie ako povinnej osobe podľa § 2 ods. 1 zákona o slobode informácií.

Režim sprístupňovania dôverných štatistických údajov z ktorých sa vytvárajú štatistické informácie a štatistické produkty je bezvýnimčne upravený štatistickými predpismi, a nemožno ich poskytovať na žiadosť podľa § 14 zákona o slobodnom prístupe k informáciám. Rovnako len štatistický predpis [čl. 23 nariadenia o európskej štatistike, § 30 zákona č. 540/2001 Z. z. o štátnej štatistike, nariadenie Komisie (EÚ) č. 557/2013 zo 17. júna 2013, ktorým sa vykonáva nariadenie o európskej štatistike, § 55 ods. 2 písm. a) prvý bod a druhý bod a § 56 návrhu zákona] určuje podmienky sprístupnenia dôverných štatistických údajov na vedecký účel, kde žiadateľ musí preukázať účel a splnenie podmienok na spracúvanie tejto kategórie údajov ale aj účel poskytnutia údajov.

Osobitné ustanovenia zákona o slobode informácií, ktoré upravujú sprístupňovanie informácií na opakované použitie sa nevzťahujú na dôverné štatistické údaje a dôverné štatistické údaje na vedecký účel, ako uvádza § 21c ods. 1 písm. i) zákona o slobode informácií.

– odsek 2

Spresňuje sa rozsah a uplatniteľnosť opatrení na zachovanie štatistickej dôvernosti. Tieto majú byť uplatňované primerane a slúžiť na ochranu štatistických jednotiek, ktorých sa tieto údaje týkajú, a zároveň umožniť vykonávanie štatistických činností v súlade s verejným záujmom. Prvá veta ustanovuje zásadu proporcionality, podľa ktorej uplatnené opatrenia na zachovanie dôvernosti nesmú prekračovať mieru nevyhnutnú na dosiahnutie účelu spracovania dôverných údajov. Druhá veta výslovne vylučuje uplatnenie týchto opatrení v prípade, že ide o spracovanie dôverného štatistického údajov, ktorý je zároveň verejne dostupný, a to výlučne na štatistické účely. Zákon tým zohľadňuje praktickú potrebu rozlišovať medzi skutočne dôvernými údajmi a údajmi, ktoré sú síce formálne dôverné, ale ich verejná dostupnosť ich z kategórie dôverných štatistických údajov vylučuje.

– odsek 3

Určuje sa kompetencia členov národného štatistického systému rozhodovať o potrebe opätovného vykonania procesu prípravy dôverných štatistických údajov, ktoré už boli

v minulosti poskytnuté. Zavádza sa jasné pravidlo, že o tejto potrebe rozhoduje výlučne člen národného štatistického systému, ktorý je pôvodcom alebo správcom týchto údajov.

– odsek 4

Ustanovuje sa povinnosť mlčanlivosti a jej predmet. Na základe doterajších skúseností sa navrhuje čo najširší okruh osôb prichádzajúcich do styku s dôvernými štatistickými údajmi. Člen národného štatistického systému a tretia osoba sú povinní preukazovať písomné oboznámenie fyzickej osoby, ktorá v ich mene oprávnene spracúva dôverné štatistické údaje, s povinnosťou mlčanlivosti. Člen národného štatistického systému vedie záznamy o používateľoch dôverných štatistických údajov a o účele, na ktorý boli tieto údaje poskytnuté. Ide jednak o ustálenú zmluvnú prax ako aj požiadavku vyplývajúcu zo všeobecného nariadenia o ochrane údajov v prípade osobných údajov.

## **K § 60**

Ustanovujú sa osobitné pravidlá uplatňovania práv dotknutých osôb pri spracúvaní ich osobných údajov na štatistické účely podľa návrhu zákona. Návrh zákonnej úpravy sa len čiastočne preberá z § 30a doterajšieho zákona č. 540/2001 Z. z. o štátnej štatistike, ak je konkrétne zúženie práv dotknutej osoby priznaných všeobecným nariadením o ochrane údajov EÚ odôvodnené potrebami plnenia úloh oficiálnej štatistiky vo verejnom záujme, teda tzv. štatistickými účelmi podľa čl. 89 všeobecného nariadenia o ochrane údajov.

V odseku 2, ktoré sa týka zmluvného partnera člena národného štatistického systému, ktorý sa podieľa na plnení jeho úloh, sa ustanovuje jeho postavenie sprostredkovateľov podľa všeobecného nariadenia o ochrane údajov; na režim spracúvania osobných údajov sa uplatňujú ustanovenia o sprostredkovateľskej zmluve.

## **K § 61**

Rozvoj oficiálnej štatistiky založený na vývoji a inováciách je nevyhnutnou súčasťou oficiálnej štatistiky, osobitne v existujúcom podnikateľskom prostredí, ktoré je definované konkurenciou veľkého počtu súkromných poskytovateľov údajov, stále rýchlejšie sa meniacim dátovým ekosystémom a rýchlym nárastom čoraz naliehavejších požiadaviek na nové, včasnejšie a podrobnejšie štatistiky. V rámci Európskeho štatistického systému sa vývoj a inovácie realizujú prostredníctvom grantovej podpory Eurostatu.

Inovácie môžu byť zamerané najmä na využívanie digitálnych technológií, rozšírenie využívania zdrojov údajov vrátane nových digitálnych zdrojov, uplatňovanie nových technológií (napr. umelú inteligenciu), presadzovanie inovatívnejších postupov. Výskum v oblasti štatistiky môže prispieť ku skvalitneniu produktov návrhom a overením nových metód a nástrojov v oblasti štatistiky a matematiky. Vývoj a inovácie tak môžu vytvárať podmienky pre tvorbu informácií, ktoré rýchlejšie predvídajú a reagujú na budúce výzvy v spoločnosti.

## K § 62

Štatistika v procese rozvoja alebo aj experimentálna štatistika využíva nové zdroje údajov a metodiky s cieľom reagovať na vyvíjajúce sa potreby používateľov, najmä v oblastiach, kde zavedené metódy ešte nie sú úplne vyspelé alebo kde je potrebné zachytiť nové javy. Tieto štatistiky sú označené ako experimentálne z dôvodu obmedzení v harmonizácii, pokrytí alebo metodike a často sú k nim pripojené podrobné metodické poznámky. Európska komisia (Eurostat) napríklad meria vzťah medzi príjmom, spotrebou a bohatstvom na úrovni domácností. Ďalším príkladom je využívanie Wikipédie ako nového zdroja na tvorbu štatistík o návštevnosti lokalít svetového dedičstva UNESCO. Meria sa tak nielen popularita pamiatok, ale aj kultúrna spotreba verejnosti.

V roku 2017 Eurostat zaviedol koncept „experimentálna štatistika“, ktorým pomenoval štatistické výstupy, ktoré pochádzajú z nových typov zdrojov, sú získavané novými metódami, ale nedosiahli potrebnú úroveň z hľadiska harmonizácie, pokrytia alebo metodiky, aby sa mohli zaradiť k európskej štatistike. Experimentálna štatistika vyplnila medzery, ktoré vznikali medzi existujúcimi štatistickými zisťovaniami a novými nepredvídateľnými potrebami používateľov. Postupne sa ukázalo, aké má toto odvetvie limity: štatistické výstupy sú rôznorodej úrovne a neexistovali zadefinované kritériá na prechod z experimentálnej štatistiky na oficiálnu európsku štatistiku.

Na základe týchto skúseností bol v roku 2024 v rámci novely nariadenia o európskej štatistike zavedený nový pojem „štatistika vo vývoji“. Európsku štatistiku vo vývoji možno definovať ako novovytvorené, alebo výrazne revidované štatistické výstupy a poznatky vypracované Európskou komisiou (Eurostat) a vnútroštátnymi štatistickými úradmi, ktoré sa nachádzajú vo fáza vývoja, testovania, overovania a zlepšovania, s cieľom ich integrácie do pravidelnej tvorby európskej štatistiky. Zvyčajne sa vyvíjajú iteratívne s využitím najmodernejších metódik a technológií a často integrujú viacero zdrojov údajov a modelovacích techník.

Princípy na ktorých je založený procesný rámec štatistiky vo vývoji:

1. Podpora inovácií prostredníctvom vyváženia agilítou a štruktúrou (formalizovaný proces, režijné opatrenia);
2. Zameranie sa na relevantnosť výstupov od počiatočnej fázy;
3. Kalibrácia kvality podľa potrieb používateľov;
4. Pokrok prostredníctvom iterácie cyklu „rozvoj, testovanie a zlepšovanie“;
5. Akceptovanie možnosti prípadného zlyhania.

Vysokoúrovňový popis procesu integrácie štatistiky vo vývoji do európskej štatistiky:

1. Iniciačná fáza;
2. Rozvoj a diseminácia;
3. Integrácia do európskej štatistiky;
4. Štatistika je súčasťou európskej štatistiky.

## K ôsmej časti zákona (§ 63 až 72)

Zákon o oficiálnej štatistike ustanovuje, akým konaním sa osoba dopustí správneho deliktu, za spáchanie ktorého ustanovuje príslušnú sankciu.

Uloženie pokuty má viesť porušiteľa k tomu, aby sa vyvaroval obdobného konania (individuálna prevencia), že odradí od obdobnej činnosti iných (generálna prevencia) a že bude v menšej miere naplnená aj represívna funkcia správneho trestania tým, že dôjde k určitému zásahu do majetkovej sféry účastníka konania. Primárnym cieľom správneho trestania teda nie je sankcionovanie, ale zabezpečenie nevyhnutnej údajovej základne pre tvorbu verejných politík štátu a Únie plnením povinnosti spravodajských jednotiek, správcov administratívnych zdrojov, štátnych orgánov poskytujúcich výsledky rezortnej štatistiky, súkromných držiteľov údajov, organizácií registrovaných v štatistickom registri organizácií a subjektov zahraničného obchodu. Okrem toho je člen národného štatistického systému povinný v súlade so štatistickými zásadami eliminovať konanie vedúce k protiprávnemu šíreniu štatistických informácií pred stanoveným termínom prvého zverejnenia a porušeniu ochrany dôverných štatistických údajov o štatistických jednotkách.

Široký popis skutkových podstát správnych deliktov oproti skutkovým podstatám podľa súčasnej právnej úpravy vyplýva z aplikačnej praxe. Niektoré súčasné skutkové podstaty je potrebné sprecizovať vzhľadom na ich súčasnú pomerne všeobecnú formuláciu spôsobujúcu aplikačné problémy (neplnenie spravodajskej povinnosti, porušenie štatistickej dôvernosti). Iné skutkové podstaty sú zavedené nanovo, pretože ide o prípady s podstatným vplyvom na tvorbu štatistiky (poskytovanie údajov správcami administratívnych zdrojov, štátnymi orgánmi poskytujúcimi výsledky rezortnej štatistiky, súkromnými držiteľmi údajov), pričom nie sú v súčasnej právnej úprave sankcionované a teda ani nemajú preventívny účinok na porušiteľov. Skutkovo sa vymedzuje napríklad konanie správcu administratívneho zdroja resp. štátneho orgánu zodpovedného za vykonávanie rezortného zisťovania, ktorým sa dopustí porušenia povinnosti poskytnutia údajov na účely štátnej štatistiky. V dôsledku neposkytnutia údajov z administratívneho zdroja údajov resp. z výsledkov rezortnej štatistiky príde k závažnému ohrozeniu spracovania štatistických informácií, čo môže mať negatívny vplyv na plnenie záväzku SR vyplývajúceho z európskej legislatívy v oblasti štatistiky, na poskytovanie štatistických informácií národným používateľom, a tým významný negatívny vplyv na dôveryhodnosť štatistického úradu.

Iné nové skutkové podstaty (porušenie povinnosti vo vzťahu k štatistickému registru podľa § 36 ods. 3 zákona, porušenie pravidiel šírenia štatistických informácií) majú odzrkadliť potreby členov národného štatistického systému na kvalitu a renomé štatistiky.

Osobitne citlivé môže byť porušovanie ochrany štatistickej dôvernosti. Čl. 26 nariadenia o európskej štatistike od členských štátov požaduje prijať „primerané opatrenia na zabránenie a sankcionovanie akýchkoľvek porušení štatistickej dôvernosti. Stanovené sankcie musia byť účinné, primerané a odrádzajúce.“. Táto skutočnosť odôvodňuje výšku navrhovanej pokuty podľa § 70 ods. 1 písm. d) návrhu zákona a je nutné uviesť, že je to ďaleko pod hranicou pokút, ktoré sa ukladajú za porušenie práva EÚ v iných zákonoch SR. Upúšťa sa od kvalifikácie

porušenia štatistickej dôvernosti ako priestupku a odpadá tak skúmanie zavinenia. Je to dané objektívnou stránkou páchania tohto deliktu, kde zreťazením aktivít, ktoré sú v rozpore s predpismi informačnej a kybernetickej bezpečnosti, nastáva škodlivý následok, a nie je možné objektívne zistiť zavinenie konkrétnych osôb, pričom na druhej strane porušiteľ koná v mene právneho subjektu, ktorý nedodrížiava alebo nekontroluje a nevynucuje dodržiavanie pravidiel na ochranu štatistickej dôvernosti uložené zmluvou a zákonom. Samotné prejednanie deliktu sa zveruje členom národného štatistického systému, a nie okresným úradom, ktoré nedisponujú znalosťami fungovania národného štatistického systému.

Najfrekvencovanejšími skutkovými podstatami porušovania povinností uložených zákonom zostávajú porušenia spravodajskej povinnosti. Návrh zákona umožňuje členovi národného štatistického systému príslušnému na zber údajov v štatistickom zisťovaní zohľadniť pri správnom trestaní viaceré skutočnosti, ktoré majú vplyv na začatie konania o správnom delikte alebo na výšku uloženej pokuty.

Z hľadiska vedenia správneho konania sa navrhuje ako v doterajšej právnej úprave procesne postupovať podľa zákona č. 71//1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov. Úlohou konajúceho člena národného štatistického systému a predmetom správneho konania je zistiť, či sa skutok stal, či ho spáchal účastník konania, či je skutok porušením zákona o oficiálnej štatistike a či neexistujú okolnosti vylučujúce protiprávnosť činu spôsobujúce zánik deliktuálnej zodpovednosti alebo sankcionovateľnosti prerokovávaných porušení zákona.

Podľa § 21 ods. 4 písm. c) návrhu zákona je spravodajská jednotka povinná vopred, teda pred termínom plnenia spravodajskej povinnosti, informovať príslušného člena národného štatistického systému, že nebude z objektívnych príčin schopná splniť svoju spravodajskú povinnosť riadne a včas. Vzhľadom na čas potrebný na spracovanie údajov získaných zebrom od spravodajských jednotiek je člen národného štatistického systému oprávnený v súlade s § 21 ods. 8 návrhu zákona vyhodnotiť, či má neskoršie riadne splnenie spravodajskej povinnosti pre tvorbu štatistiky význam. Ak význam má a člen národného štatistického systému vyhodnotí dôvody oznámené spravodajskou jednotkou ako objektívne, určí spravodajskej jednotke nový termín riadneho splnenia povinnosti a s prihliadnutím na technické podmienky zberu určí spôsob, akým je možné povinnosť dodatočne splniť. Ak k poskytnutiu údajov zo strany spravodajskej jednotky dôjde, k spáchaniu správneho deliktu nedôjde a nie je dôvod začať konanie o správnom delikte.

Ďalšia situácia, ktorú návrh zákona osobitne rieši z pohľadu plnenia spravodajskej povinnosti, je zistenie člena národného štatistického systému po uplynutí termínu na plnenie spravodajskej povinnosti, že táto povinnosť splnená nie je. Člen národného štatistického systému ako správny orgán má dve možnosti odvíjajúce sa od posúdenia všeobecného kritéria závažnosti porušenia povinnosti definovanej v § 70 ods. 5 písm. a) návrhu zákona. Ak vyhodnotí vplyv na kvalitu štatistiky tak, že nesplnením spravodajskej povinnosti nebude jej kvalita znížená alebo ohrozená, konanie o správnom delikte nezačne. V opačnom prípade v súlade s § 21 ods. 8 návrhu zákona skúma, či sú na strane spravodajskej jednotky objektívne dôvody na dodatočné

plnenie spravodajskej povinnosti a súčasne aj skutočnosť, či má neskoršie poskytnutie údajov význam vzhľadom na lehotu potrebnú na spracovanie údajov získaných zberom. Ak má neskoršie riadne poskytnutie význam, určí spravodajskej jednotke písomne termín a spôsob splnenia spravodajskej povinnosti a po jej splnení skonanie o správnom delikte zastaví.

Posudzovanie závažnosti vplyvu porušenia povinnosti uloženej návrhom zákona alebo na jeho základe je v kompetencii príslušného člena národného štatistického systému. Objektívnou medzou takéhoto rozhodovania je kvalita oficiálnej štatistiky. V konečnom dôsledku je aj spôsob aplikácie ustanovení návrhu zákona, ktoré upravuje správne trestanie predmetom monitorovania a metodického usmerňovania zo strany štatistického úradu ako koordinátora národného štatistického systému a subjektu zodpovedného voči Európskej komisii za tvorbu a šírenie európskych štatistík.

Výška pokuty za neplnenie spravodajskej povinnosti niektorým zo spôsobov uvedených v § 63 ods. 1 písm. a) alebo b) návrhu zákona o štátnej štatistike nestanovuje dolné hranice sadzby pokuty, ale len ich horné hranice, takže dáva členovi národného štatistického systému široký priestor pre správnu úvahu pri zohľadňovaní príčin a následkov protiprávneho konania. Už v súčasnosti štatistický úrad ako správny orgán pri ukladaní sankcií (pokút) za neplnenie spravodajskej povinnosti rešpektuje ustálenú judikatúru súdov v odvetví správneho práva, ktorá poukazuje na skutočnosť, že správne trestanie nemá mať likvidačný charakter. Preto štatistický úrad na základe správnej úvahy ukladá v jednotlivom správnom konaní pokutu za nesplnenie spravodajskej povinnosti v spodnej hranici zákonom ustanovenej výšky pokuty vo výške maximálne 200 EUR, pri opakovanom porušení vo výške 300 EUR, hoci maximálna výška pokuty podľa doterajšej právnej úpravy je určená až sumou 3 320 EUR [§ 32 ods. 1 písm. a) zákona o štátnej štatistike]. Použitie štyroch horných hraníc sadzieb pokuty, ktoré vyplýva z ustanovenia § 70 ods. 1 písm. a) pre skutkové podstaty porušenia spravodajskej povinnosti odzrkadľuje objektívne kritérium frekvenciu zberu údajov od spravodajskej jednotky, na ktorom možno ilustrovať, že za závažnejšie porušenie sa zásadne bude považovať neplnenie spravodajskej povinnosti pri štatistických zisťovaniach s nižšou frekvenciou zberu požadovaných údajov počas kalendárneho roka. Prvé tri horné sadzby pokuty (500, 1500 a 3000 EUR) za porušenie spravodajskej povinnosti sú pod hranicou maximálnej sadzby pokuty podľa doterajšej právnej úpravy.

Pri ukladaní pokuty za správny delikt je úlohou člena národného štatistického systému v správnom konaní prihliadnuť aj na závažnosť, spôsob, následky, okolnosti protiprávneho konania alebo opomenutia, ako aj na to, či mu boli uložené členom národného štatistického systému za tie isté protiprávne konania v minulosti pokuty. Podľa § 70 ods. 5 písm. b) návrhu zákona člen národného štatistického systému zohľadní objektívne skutočnosti brániace splneniu spravodajskej povinnosti podľa zákona, napríklad môže ísť o preukázanie skutočnosti, že v dôsledku zmeny ekonomickej činnosti nemôže spravodajská jednotka poskytovať požadované údaje, pretože nemá čo vykazovať, alebo v čase plnenia spravodajskej povinnosti existujú v dôsledku vyššej moci (napr. prírodné pohromy) alebo vzhľadom na ekonomický a právny stav hospodárskeho subjektu okolnosti, že nemá technické zázemie ani personálne zdroje na plnenie spravodajskej povinnosti. Vo vyššie uvedených prípadoch, ktoré je správny

orgán povinný v rámci správnej úvahy zodpovedne vyhodnotiť, je možné za splnenia určených podmienok od sankcionovania aj upustiť, avšak inštitút prerokovania správneho deliktu namiesto uloženia pokuty by bol pri prerokúvaní neplnenia spravodajskej povinnosti vzhľadom na početnosť povinných spravodajských jednotiek a pomerne veľkú mieru neplnenia spravodajskej povinnosti zdĺhavou a administratívne nákladnou činnosťou.

Koncept správneho trestania v návrhu zákona po vyhodnotení pripomienkového konania považuje štatistický úrad za súladný s úlohami uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 243 z 3. júna 2026 k návrhu zákona, ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v súvislosti so stabilizačnými opatreniami pre podnikateľské prostredie do 31. decembra 2026 „C. 26. *preskúmať legislatívnu úpravu s cieľom zaviesť inštitút druhej šance, kedy finančná sankcia nasleduje až po druhom porušení predpisov*“ a „a C.30 *znižiť sankcie za neplnenie povinností voči Štatistickému úradu SR v oblasti štatistického zisťovania*“. Hoci v prípade ukladania sankcií nejde o poskytovanie druhej šance, je prístup k spravodajským jednotkám založený na rovnakom zaobchádzaní, vzájomnej komunikácii (výslovné zakotvenie oznamovacích povinností nielen na strane spravodajskej jednotky ale aj na strane člena národného štatistického systému vrátane poskytovania metodickej pomoci), elektronizácii plnenia spravodajskej povinnosti a určuje viacero objektívnych skutočností na strane spravodajskej jednotky aj správneho orgánu, ktoré umožňujú vyhnúť sa sankcii alebo modifikovať jej výšku.

Zavádza sa inštitút prioritizácie politiky, ktorý má určité spoločné znaky s prioritizačnou politikou podľa predpisov v oblasti protimonopolného práva. Vzhľadom na rozmanitosť štatistických tém alebo čiastkových štatistických tém, mieru návratnosti úplne a správne vyplnených štatistických formulárov a význam štatistických informácií pre kľúčových používateľov je vhodné, aby sa členovia národného štatistického systému sústredili z dôvodu administratívnej náročnosti konaní o správnych deliktoch v prípade zvyšujúcej sa tendencie neplnenia spravodajskej povinnosti na postihovanie tých spravodajských jednotiek, ktoré významnou mierou znižujú kvalitu štatistických informácií neposkytnutím údajov v požadovanom čase alebo poskytnutím neúplných údajov alebo údajov nezodpovedajúcich skutočnosti. Kritérium závažnosti pri výberovom postihovaní spravodajských jednotiek predstavuje objektívne kritérium vzhľadom na ustanovené kritériá kvality štatistického výstupu a nadväzujúce ukazovatele a normované postupy a štandardy tvorby štatistík.

## K § 73

Z dôvodu nerušenej realizácie štatistického procesu pri spracúvaní údajov na základe vymedzeného okruhu dohôd uzavretých podľa zákona o oficiálnej štatistike, sa vylučuje pôsobnosť tých ustanovení oboch kódexov, ktoré by na základe uplatnenej zmluvnej voľnosti mohli negatívne ovplyvniť štatistický proces, alebo jeho výstup, čím by došlo k ohrozeniu verejného záujmu, t. j. plnenia záväzkov člena národného štatistického systému napr. vo vzťahu k Európskej únii. Ak sa kódexy súkromného práva aplikujú na zmluvné vzťahy bez obmedzení, návrh zákona pomenúva tieto dvojstranné úkony ako zmluvy, pri dvojstranných úkonoch zmluvnej povahy, kde sa neaplikujú ustanovenia o ukončení zmlúv alebo zabezpečení záväzkov zo zmlúv, označujú sa tieto dvojstranné úkony ako dohody. Ide o čisto praktické

hľadisko, ktoré avizuje uvedené osobitosti. V odseku 3 sa stanovuje spôsob uzatvárania a ukončenia dohôd.

#### **K § 74**

Vymedzuje sa predmet úpravy vykonávacích právnych predpisov k zákonu o oficiálnej štatistike. V prípade pod písmenom d) sa s ohľadom na osvedčenú prax ustanovuje hraničný termín pre vydanie vykonávacieho predpisu v súlade s potrebami členov národného štatistického systému a adaptáciu držiteľov údajov využiteľných pre potreby oficiálnej štatistiky. Vykonávací predpis podľa písmena e) (podrobnosti o charakteristikách premenných v sčítaní obyvateľov a v sčítaní domov a bytov, formulároch pre sčítanie obyvateľov a formulároch pre sčítanie domov a bytov) bude vydaný až v rámci prípravy príslušného sčítania obyvateľov, domov a bytov z dôvodu nadväznosti na právne predpisy EÚ aktuálne v čase jeho realizácie.

#### **K § 75**

Upravujú sa rozhodovacie procesy v oblasti oficiálnej štatistiky, ktoré nie sú správnymi konaniami, a preto pôsobnosť správneho poriadku nie je vôbec daná.

V ďalších rozhodovacích procesoch podľa návrhu zákona, ktoré sú osobitnými druhmi správneho konania sa uplatňuje subsidiárna pôsobnosť správneho poriadku:

- konaní o sprístupnení údajov v súkromnej držbe upravenom v § 28 ods. 5 a 6 návrhu zákona,
- v konaní o úprave výsledkov štatistiky zahraničného obchodu v § 58 a
- v konaní o správnom delikte v § 71.

#### **K § 76**

Zákon výslovne ustanovuje, na ktoré štatistické inštitúty, procesy a podprocesy sa zákon o e-Governmente nevzťahuje z dôvodu ich osobitnej povahy.

#### **K § 77**

Z dôvodu právnej istoty sa ustanovuje, ktoré inštitúty a subjekty sa bez potreby ďalších legislatívnych úprav alebo iných zásahov považujú za inštitúty a subjekty podľa zákona o oficiálnej štatistike. Ustanovujú sa normy potrebné na posudzovanie právnych vzťahov najmä zmluvného charakteru, ktoré vznikli na základe zrušovaného zákona o štátnej štatistike členov národného štatistického systému a zabezpečujúce ich kontinuitu alebo zrušenie. Zároveň sa vybraným orgánom štátnej správy ukladajú lehoty na zosúladenie niektorých postupov a inštitútov s novým zákonom o oficiálnej štatistike.

## **K § 78 a k prílohe**

V súvislosti so štatistickým zberom údajov na účely monitorovania úrovne dodržiavania pravidiel transparentného odmeňovania žien a mužov sa predloženým návrhom zákona transponuje do slovenského právneho poriadku čl. 31 smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/970 z 10. mája 2023, ktorou sa posilňuje uplatňovanie zásady rovnakej odmeny pre mužov a ženy za rovnakú prácu alebo prácu rovnakej hodnoty prostredníctvom transparentnosti odmeňovania a mechanizmov presadzovania (Ú. v. EÚ L 132, 17.5.2023). Čl. 31 citovanej smernice bude transponovaný aj do vyhlášky, ktorou sa ustanovuje údajová základňa a do vyhlášky, ktorou sa ustanovuje štatistický pracovný program na roky 2027 až 2029.

## **K § 79**

V nadväznosti na zmeny v oblasti vydávania štatistických klasifikácií a štatistických číselníkov sa rušia príslušné vykonávacie právne predpisy, ktorými boli vydávané. Zároveň sa rušia vykonávacie právne predpisy, ktoré sú obsolentné.

## **K čl. II**

Údaje podľa § 50 ods. 1 leteckého zákona sú nevyhnutné na tvorbu, šírenie a rozvoj oficiálnej štatistiky (európskej štatistiky za Slovenskú republiku) v štatistickej doméne Doprava. Tieto činnosti sú v súčasnosti plnením úloh štátnej štatistiky, ako vyplýva z § 1 a § 4 ods. 1 zákona č. 540/2001 Z. z. o štátnej štatistike v znení zákona č. 144/2021 Z. z.

Podľa čl. 17a ods. 1 nariadenia o európskej štatistike: „Vnútroštátne verejné a poloverejné subjekty podľa vnútroštátneho práva zodpovedné za administratívne zdroje údajov, databázy, systémy interoperability alebo údaje, ktoré sú relevantné a nevyhnutné pre rozvoj, tvorbu a šírenie európskej štatistiky, umožnia národným štatistickým úradom a iným vnútroštátnym orgánom bezplatný prístup k týmto údajom a príslušným metaúdajom, ich použitie a integráciu, a to včas a s dostatočnou periodicitou a granularitou na účely rozvoja, tvorby a šírenia európskej štatistiky.“.

Navrhovaná úprava zabezpečí zosúladenie predloženého návrhu zákona s medzinárodným leteckým právom. Vzhľadom na aktuálny stav legislatívneho procesu návrhu nového zákona o civilnom letectve, ktorý sa predkladá na rokovanie vlády v rovnakom čase ako návrh zákona a má byť účinný od 1. apríla 2027, čo je tri mesiace po nadobudnutí účinnosti návrhu zákona, je potrebné upraviť predmetnú problematiku zmenou zákona č. 143/1998 Z. z.

Štatistický úrad SR je podľa čl. 20 ods. 2 a 3 nariadenia o európskej štatistike, § 3 ods. 1 písm. e) a ods. 6 a § 30 zákona č. 540/2001 Z. z. povinný dodržiavať základný princíp ochrany štatistickej dôvernosti, ktorý okrem iného zahŕňa povinnosť nesprístupňovať poskytnuté dôverné štatistické údaje bez súhlasu štatistickej jednotky na iný ako štatistický účel. Termín "štátna štatistika" označuje základný pojem právneho poriadku SR, preto odkaz na osobitný zákon nie je potrebné doplniť.

### **K čl. III**

Zmena sa navrhuje z dôvodu premenovania oblasti ústrednej štátnej správy. Názov „oficiálna štatistika“ pochádza z oficiálnych dokumentov a komunikácie OSN. Na navrhovanú zmenu bude nadväzovať aj zmena nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 113/2017, ktorým sa ustanovujú odbory štátnej služby podľa § 6 ods. 1 zákona č. 55/2017 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov, pretože podľa § 3 písm. o) patrí medzi špeciálne odbory štátnej služby aj odbor 2.15 Štátna štatistika.

### **K čl. IV**

Návrh zákona o oficiálnej štatistike nahrádza doterajší koncept štátnej štatistiky konceptom oficiálnej štatistiky. Z uvedeného dôvodu sa odporúčanou úpravou zabezpečí súlad zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov s novou právnou úpravou oficiálnej štatistiky a odstránia sa odkazy na zrušovaný právny predpis a vykonávacie predpisy.

### **K čl. V**

V článku V sa predkladanou novelou zosúlaďuje aktuálne znenie § 3 ods. 1 a 2 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 549/2013 z 21. mája 2013 o európskom systéme národných a regionálnych účtov v Európskej únii.

### **K čl. VI a VII**

Vypustenie textu zosúlaďuje Autorský zákon s princípom oficiálnej štatistiky, ktorým je štatistická dôvernosť podľa § 3 ods. 1 písm. e) a ods. 6 návrhu zákona resp. zásada štatistickej dôvernosti podľa čl. 2 ods. 1 písm. e) nariadenia o európskej štatistike.

Ustanovenie Autorského zákona v účinnom znení ukladá štatistickému úradu poskytovať vymedzeným oprávneným osobám "informácie", pričom sa nerozlišuje medzi poskytovaním štatistickej informácie a poskytovaním dôverného štatistického údaj. Štatistickú informáciu, ktorá predstavuje agregovaný údaj, podľa ktorého nie je štatistická jednotka ani nepriamo identifikovateľná, štatistický úrad môže poskytnúť, ale vzhľadom na účel ustanovenia § 59 ods. 1 Autorského zákona je zrejmé, že o takúto informáciu. Poskytovanie dôverných štatistických údajov je prípustné len na štatistický účel. Výnimkami sú len poskytovanie na vedecký účel alebo poskytovanie na základe jednoznačného súhlasu štatistickej jednotky. Aby bolo poskytnutie dôverných štatistických údajov o štatistickej jednotke na účely podľa § 59 Autorského zákona napriek už uvedenému v súlade s vyššie uvedeným základným princípom resp. štatistickou zásadou, musel by existovať právny akt EÚ alebo medzinárodná zmluva s prednosťou pred zákonom, ktorá by aplikáciu predmetného základného princípu/štatistickej zásady prelamovala. Podľa čl. 20 ods. 2 písm. a) nariadenia o európskej štatistike *"národné štatistické úrady a iné vnútroštátne orgány a Komisia (Eurostat) môžu šíriť štatistické výsledky,*

*ktoré by mohli umožniť identifikáciu štatistickej jednotky, v týchto výnimočných prípadoch: a) ak sú osobitné podmienky a spôsoby stanovené právnym aktom Európskeho parlamentu a Rady prijatým v súlade s článkom 251 zmluvy a štatistické výsledky sa upravujú tak, aby ich šírením nebola dotknutá štatistická dôvernosť, kedykoľvek o to požiada štatistická jednotka".* Takýmto nariadením je v oblasti podnikových štatistík nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/2152 z 27. novembra 2019 o európskych podnikových štatistikách, ktorým sa zrušuje 10 právnych aktov v oblasti podnikových štatistík v platnom znení. Dovožom a vývozom sa na základe nariadenia (EÚ) 2019/2152 poskytuje ochrana štatistických výsledkov v štatistike zahraničného obchodu, ak o ňu požiadajú štatistický úrad. Výnimka z poskytovania dôverných štatistických údajov sa teda ustanovuje na účel šírenia európskej štatistiky, nie na účel správneho, súdneho alebo iného, štátom vedeného konania alebo iného rozhodovacieho procesu mimo oblasť oficiálnej štatistiky – poskytovanie a spracúvanie údajov o štatistickej jednotke nad rámec plnenia úloh oficiálnej štatistiky totiž ohrozuje dôveru verejnosti a štatistických jednotiek v objektivitu a odbornú nezávislosť štatistických orgánov a znižuje mieru odpovedí v štatistických zisťovaniach.

Z rovnakého dôvodu ochrany štatistickej dôvernosti sa navrhuje upraviť aj znenie zákona, ktorý predmetom čl. VII návrhu zákona.

## **K čl. VIII**

### **K bodom 1, 2 a 4**

Zákon č. 76/2026 Z. z. o rovnakom odmeňovaní mužov a žien za rovnakú prácu alebo za prácu rovnakej hodnoty a o zmene a doplnení niektorých zákonov v § 18 ods. 1 ukladá zamestnávateľom, ktorí vznikli pred jeho účinnosťou, povinnosť zaviesť štruktúry odmeňovania podľa § 3 do 31. júla 2026, čo znamená, že relevantné mzdové dáta sa začínajú systematicky zbierať až od 1. augusta 2026. Prvú správu o odmeňovaní podávajú zamestnávatelia s najmenej 150 zamestnancami podľa § 18 ods. 3 do 7. júna 2027 s údajmi za obdobie od 1. augusta 2026 do 31. decembra 2026, a preto je žiadúce upraviť, že aj počet zamestnancov na podanie prvej správy sa bude odvíjať od tohto referenčného obdobia. Zároveň je potrebné, aby bol zber predmetných údajov realizovaný prostredníctvom elektronického formulára určeného Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky. Uvedený postup je nevyhnutný na zabezpečenie jednotného rozsahu, štruktúry a formátu poskytovaných údajov, čím sa vytvárajú predpoklady pre ich konzistentnosť, porovnateľnosť a správnu interpretáciu naprieč všetkými dotknutými zamestnávateľmi. Používanie jednotného elektronického formulára zároveň zabezpečuje dosiahnutie potrebnej spoľahlivosti a objektívnosti pre vyhodnocovanie uplatňovania zásady rovnakého odmeňovania.

### **K bodu 3**

Nadpis, text príslušného ustanovenia zákona č. 76/2026 Z. z. a poznámky pod čiarou sa zosúladí so zákonom o oficiálnej štatistike.

## K čl. IX

Ustanovuje sa delená účinnosť zákona o oficiálnej štatistike.

Termín účinnosti 1. január 2027 je platný pre väčšinu ustanovení a navrhuje sa ako najskorší možný dátum po schválení návrhu zákona z dôvodu nutnosti zabezpečiť využívanie údajov v súkromnej držbe ako zdroja údajov a z dôvodu končiaceho sa posledného trojročného programovacieho obdobia zberu údajov podľa doterajšieho zákona; počas roka 2026 je potrebné pripraviť štatistický pracovný program a na roky 2027 až 2029 podľa ustanovení § 18 a zostaviť údajovú základňu podľa čl. I § 19 v súčinnosti s inými členmi národného štatistického systému. Prípravné činnosti budú prebiehať paralelne s implementáciou súvisiacich zmenových požiadaviek na jednotný informačný systém štatistických údajov, prostredníctvom ktorého sa realizujú štatistický pracovný program a údajová základňa.

Neskoršia účinnosť niektorých ustanovení je odôvodnená špecifickými skutočnosťami:

- a) časovou dotáciou na sprístupňuje katalógu metaúdajov k údajom požadovaným v štatistických zisťovaniach v strojovo čitateľnom otvorenom formáte a prípravu informácie požadovanej od iných členov národného štatistického systému podľa čl. I § 8 ods. 1 písm. l) a q),
- b) verejným obstarávaním, prípravou a testovaním informačného systému vzdialeného prístupu k dôverným štatistickým údajom (IS MONA) podľa čl. I § 8 ods. 1 písm. e) tretieho bodu a § 56 ods. 5 písm. b); na zabezpečenie prevádzky IS MONA nie sú v štátnom rozpočte alokované dostatočné finančné prostriedky a úrad rieši možnosť viaczdrojového krytia.

Legisvakačná lehota je postačujúca na zabezpečenie cieľov návrhu zákona.

**K návrhu vyhlášky, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o obsahu, štruktúre a periodicite správy o kvalite a jej aktualizácie vydaných iným členom národného štatistického systému alebo jeho poverenou organizáciou podľa § 74 písm. a) návrhu zákona**

Preberá sa doterajšia právna úprava podrobností o obsahu a štruktúre správy o zostavenej štatistike podľa vyhlášky Štatistického úradu Slovenskej republiky č. 432/2023 Z. z. o správe o kvalite zostavenej štatistiky.

Správy o kvalite sú neoddeliteľnou súčasťou systému metaúdajov každého člena národného (európskeho) štatistického systému v SR. Predmetom správy o kvalite je štatistický produkt určený na zverejnenie. Môže ísť o štatistický produkt vytvorený v rámci európskeho štatistického programu na vnútroštátnej úrovni alebo o štatistický produkt vytvorený mimo rámca európskej štatistiky a definovaný členom národného štatistického systému. Stanovenie náležitostí správ o kvalite vykonávacím právnym predpisom je vhodným nástrojom na zabezpečenie jednotnej štruktúry a požadovaného obsahu týchto dokumentov, ktorý sa osvedčil v európskom štatistickom systéme.

Oproti správam o kvalite štatistík vypracovaným podľa nariadení Európskej únie, má prehľadnosť a zrozumiteľnosť informácií v správach o kvalite podľa návrhu vyhlášky za cieľ aj zlepšenie dostupnosti a využiteľnosti údajov zostavenej štatistiky pre čo najväčší počet používateľov oficiálnej štatistiky. Správy o kvalite slúžia zároveň na monitorovanie a hodnotenie kvality štatistík zo strany štatistického úradu ako koordinátora národného štatistického systému.

Správa má byť zverejnená v súlade so štandardami informačných systémov verejnej správy v slovenskom aj anglickom jazyku. Zverejňovanie správ má byť zabezpečené prostredníctvom informačného systému štatistického úradu. Tvorba správ o kvalite zostavených štatistík bude pokrytá v rámci existujúcich personálnych kapacít a finančných limitov príslušných členov národného štatistického systému.

## **K § 1**

Ako predloha vytvárania týchto správ v záujme využitia osvedčených postupov sa navrhuje požadovať štruktúru správ, ktorá je harmonizovaná so štandardizovanou štruktúrou správy o kvalite SIMS (Single Integrated Metadata Structure, dostupné na <https://ec.europa.eu/eurostat/web/metadata/reference-metadata-reporting-standards>) vytvorenou Komisiou (Eurostat) na účely popisu údajov šírených prostredníctvom webového sídla. Správy o kvalite zostavených štatistík poskytujú používateľom informácie, ktoré pomáhajú pri interpretácii šírených štatistických údajov. Okrem kontaktných údajov a krátko a ľahko zrozumiteľného popisu súboru údajov obsahujú aj základné a ostatné kritériá kvality údajov: informácie o inštitucionálnom mandáte, politike dôvernosti, politike zverejňovania, periodicite zverejňovania, dostupnosti, riadení kvality, relevantnosti, presnosti a spoľahlivosti, včasnosti a dochvilnosti, porovnateľnosti a koherentnosti, nákladoch a záťaži respondentov, revízii údajov a štatistickom spracovaní.

## **K § 2**

Upravujú sa základné pojmy na účely vyhlášky.

Povinnosť člena národného štatistického systému vypracúvať a zverejňovať správu o kvalite podľa § 13 návrhu zákona sa vzťahuje na štatistické produkty zverejnené príslušným členom národného štatistického systému v súlade so štatistickým pracovným programom. Predmetom správy o kvalite nie je štatistický produkt vytvorený na žiadosť (§ 51 návrhu zákona).

Správu o kvalite je možné vytvoriť a publikovať k zostavenej štatistike (štatistický produkt) alebo skupine obsahovo súvisiacich zostavených štatistík v rámci štatistickej domény (napríklad Práca, Náklady práce).

Definícia metaúdajov je zhodná s definíciou v internetovom slovníku Európskej komisie (Eurostat) (<https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Glossary:Metadata>) a zodpovedá cieľom návrhu vyhlášky. Podrobnejšie informácie k definícii metaúdajov, ich členení a používaniu v európskej štatistike sú dostupné na stránkach Európskej komisie (Eurostat): [Search - Eurostat \(europa.eu\)](#).

## **K § 3**

V odsekoch 1 až 3 sa ustanovujú lehoty na vypracovanie a zverejnenie správ o kvalite zostavených štatistík v závislosti od obdobia, za aké sa zostavuje konkrétna štatistika.

## **K § 4**

Navrhovaný dátum účinnosti reflektuje nadobudnutie účinnosti prevažnej časti ustanovení návrhu zákona. V § 76 návrhu zákona sa určuje, že správy o kvalite štatistických produktov, ktoré neboli vydané do nadobudnutia účinnosti návrhu zákona, sa vytvoria podľa nového predpisu.

## **K prílohe vyhlášky**

Štruktúra správy o kvalite uvedená v prílohe bola prijatá ako štandard v rámci Európskeho štatistického systému a je záväzná pre členov národného štatistického systému na základe pravidiel formulovaných v Kódexe postupov pre európsku štatistiku, ktorého záväznosť ustanovuje čl. 11 nariadenia o európskej štatistike. Štruktúra správy o kvalite reflektuje záväzok ku kvalite (napríklad ukazovateľ 4.3), správnu metodiku (napríklad ukazovateľ 7.1.) a prístupnosť a zrozumiteľnosť európskej štatistiky (napríklad ukazovateľ 15.7).

Výpočet jednotlivých indikátorov je podrobne popísaný v metodickom materiáli vydanom Komisiou (Eurostat) „ESS Handbook for quality and metadata reports“ dostupnom na webovom sídle Eurostatu a v Národnej príručke kvality Národného štatistického systému, ktorý je interným materiálom Národného štatistického systému a je k dispozícii všetkým jeho členom a ich zodpovedným zamestnancom v rámci komunikačnej platformy Confluence.

Povinné polia predstavujú minimálny základ pre hodnotenie kvality štatistických produktov podľa štandardizovanej štruktúry metaúdajov SIMS.

**K návrhu vyhlášky, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o plnení podmienky nadobudnutia osobitného kvalifikačného predpokladu, obsahu vzdelávania a o vykonaní skúšky na účel nadobudnutia osobitného kvalifikačného predpokladu podľa § 74 písm. b) návrhu zákona**

#### **K § 1**

Definuje sa predmet úpravy v súlade so splnomocňovacím ustanovením.

#### **K § 2 a k prílohe**

Definuje sa osobitný kvalifikačný predpoklad a spôsob jeho nadobudnutia vrátane uplatniteľných výnimiek spočívajúcich v možnosti neabsolvovať odbornú prípravu a skúšku, ak (štátny) zamestnanec splní aspoň jednu z taxatívne vymedzených podmienok.

#### **K § 3**

Ustanovuje sa obsah a rozsah odbornej prípravy.

#### **k § 4**

Určuje sa forma a priebeh skúšky.

#### **K § 4**

Určuje sa zloženie komisie, navrhovanie a menovanie členov komisie a riešenie zaujatosti.

#### **K § 5**

Ustanovuje účinnosť predpisu. Termín, do ktorého sú povinní nadobudnúť osobitný kvalifikačný predpoklad zamestnanci určení za zodpovedných za plnenie úloh iného orgánu vykonávajúceho štátnu štatistiku podľa § 11 ods. 2 zákona o štátnej štatistike, a zamestnanci vymenovaní za zodpovedné osoby od 1. 1. 2027 do 31. 3. 2027 je predmetom prechodnej úpravy v § 76 návrhu zákona. V spojení so šesťmesačnou lehotou na nadobudnutie osobitného kvalifikačného predpokladu pre zodpovednú osobu je vytvorený priestor na zabezpečenie prvého kola odbornej prípravy bez nutnosti odkladu účinnosti ustanovenia § 16 návrhu zákona a vyhlášky.

## **K návrhu vyhlášky, ktorou sa ustanovuje Štátny štatistický program na roky 2027 až 2029 podľa § 74 písm. c) návrhu zákona**

Cieľom oficiálnej štatistiky je poskytovanie štatistických informácií, ktoré sú potrebné na posudzovanie demografického a sociálno-ekonomického vývoja a stavu životného prostredia v SR. Na dosiahnutie tohto cieľa štatistický úrad a ostatní členovia národného štatistického systému zhromažďujú, spracovávajú, analyzujú a uchovávajú údaje a zverejňujú štatistické informácie. Uvedené činnosti, usporiadané podľa štatistických domén, oblastí, okruhov a tém, sú predmetom Štatistického pracovného programu (ďalej len „pracovný program“), ktorý štatistický úrad vydáva vyhláškou na trojročné obdobie. Do pracovného programu sa zahŕňajú aj podporné činnosti ako sú: vedenie štatistických registrov, správa metainformačného systému a rozvojové činnosti, prípadne experimentálne činnosti. Pracovný program obsahuje činnosti, ktoré pokračujú z minulých období a vykonávajú sa v pravidelných, ročných alebo viacročných intervaloch, resp. nepravidelne, a nové činnosti – príkladom sú jednoróčné, dvojročné a viacročné štatistické zisťovania podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2025/2458 z 26. novembra 2025 o európskej štatistike obyvateľstva, domov a bytov, ktorým sa mení nariadenie (ES) č. 862/2007 a ktorým sa zrušujú nariadenia (ES) č. 763/2008 a (EÚ) č. 1260/2013.

Popis činností je formulovaný tak, aby v rámci štatistického produkčného procesu pokryl všetky fázy štatistického hodnototvorného procesu „Generic Statistical Business Process Model“ (ďalej len „GSBPM“), v ktorých sa tieto činnosti vykonávajú. Pojem „poskytovanie štatistických informácií“ sa uvádza v kontexte realizovania všetkých predchádzajúcich krokov. Zoznam a vymedzenie zdrojov údajov využívaných v príslušnom programovacom období na tvorbu oficiálnej štatistiky obsahuje údajová základňa, ktorá sa vydáva osobitným vykonávacím predpisom. Produkty šírené štatistickým úradom sú registrované a dostupné v Katalógu produktov. Informácie z hľadiska metód, procesov a zdrojov použitých pri kompilácii štatistických výstupov vytvorených k jednotlivým štatistickým témam poskytujú správy o kvalite. Správy o kvalite sú integrálnou súčasťou metaúdajov, pomáhajú používateľom pri interpretácii údajov, k čomu prispieva skutočnosť, že sú výrazne obsahovo orientované.

Elektronický zoznam uvedený v ustanovení slúži spravodajským jednotkám na plnenie spravodajskej povinnosti podľa § 21 zákona a používateľom štátnej štatistiky na uplatnenie práva na informácie a dotknutým osobám pri uplatňovaní práva na ochranu ich osobných údajov. Aktuálna adresa zoznamu štatistických formulárov je <https://zber.statistics.sk/>.

## **K návrhu vyhlášky, ktorou sa ustanovuje údajová základňa podľa § 74 písm. d) návrhu zákona**

### **K § 1**

Ustanovuje sa predmet úpravy, pričom sa zdôrazňuje väzba údajovej základne na úlohy člena národného štatistického systému ustanovené štatistickým pracovným programom.

### **K § 2**

Ustanovujú sa vymedzenia pojmov použitých vo vyhláške.

#### **– odsek 1**

Pri realizácii štatistického zisťovania vymedzeného podľa prílohy č. 1 sa z dôvodu presného vymedzenia rozsahu populácie spravodajských jednotiek a ich spravodajskej povinnosti definujú použité metódy zberu údajov štatistikom zisťovaní. v súlade so základným metodickým rámcom národného štatistického systému.

#### **– odseky 2 až 5**

Z dôvodu potrieb aplikačnej praxe sa určujú štatistické klasifikácie rozhodné pri vymedzení spravodajskej jednotky od 1. januára 2027. V priebehu programovacieho obdobia 2027 až 2029 bude štatistická klasifikácia ekonomických činností postupne nahrádzaná novou verziou na základe delegovaného nariadenia Komisie (EÚ) 2023/137 z 10. októbra 2022, ktorým sa mení nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1893/2006, ktorým sa zavádza štatistická klasifikácia ekonomických činností NACE Revision 2 (Ú. v. EÚ L 19, 20.1.2023), čo vyvolá potrebu vydať novelu vyhlášky s cieľom aktualizovať v prílohách kódy a názvy ekonomických činností dotknutých subjektov. Kódy SK NACE a ESA 2010 sú uvedené nielen v štatistických registroch, ale sú zverejnené aj v referenčnom registri právnických osôb, podnikateľov a orgánov verejnej moci, ktorého správcom je úrad.

### **K § 3**

Vymedzujú sa prílohy vyhlášky, ktoré upravujú vymedzenie zdrojov údajov využívaných členmi národného štatistického systému.

### **K § 4**

Ustanovujú sa výlučné spôsoby poskytovania údajov v konkrétnych štatistických zisťovaniach.

### **K § 5**

Zrušovacie ustanovenie. Kontinuita s predošlým programovacím obdobím z dôvodu dobiehajúcich povinností držiteľov údajov a orgánov vykonávajúcich štátnu štatistiku musí byť zachovaná aj v prípade, že došlo k zrušeniu zákona o štátnej štatistike. Preto sa k zrušeniu vyhlášky č. 425/2023 Z. z. v znení neskorších predpisov pristúpi až vo vykonávacom predpise.

### **K § 6**

Navrhovaná účinnosť vyhlášky 1. január 2027 reflektuje účinnosť návrhu zákona a začiatok nového programového obdobia. Delená účinnosť vyhlášky sa navrhuje z dôvodu, že je potrebné

zabezpečiť, aby spravodajské jednotky a správcovia administratívnych zdrojov poskytli členom národného štatistického systému aj štatistické údaje v lehotách ustanovených podľa predchádzajúcej platnej úpravy (vyhláška č. 425/2023 Z. z. v znení neskorších predpisov vydaná podľa § 12 zákona o štátnej štatistike), ktoré sa skončia do 31. decembra 2027.

#### **K prílohám č. 1 až 8**

V prílohe č. 1 údajovej základne sú zaradené štatistické zisťovania vykonávané členmi národného štatistického systému.

V rámci ďalších príloh údajovej základne sú zaradené ďalšie zdroje údajov využívané na tvorbu oficiálnej štatistiky podľa § 19 ods. 2 zákona. Sem patria údaje, ktoré boli prevzaté z administratívnych zdrojov údajov, získané ako výsledky rezortných štatistických zisťovaní, zo súkromných zdrojov údajov, z referenčných registrov, zo súbor zdieľaných členmi európskeho štatistického systému a iné zdroje údajov ustanovené v podobe taxatívneho zoznamu s využitím odkazov na osobitné predpisy.

Novým prvkom je z hľadiska legislatívnej techniky odbúranie úvodných zoznamov v prílohách a odstránenie neprehľadného číslovania v jednotlivých vymedzeniach.

Z vecného hľadiska je doplnené priradenie štatistického okruhu prevzatej z vyhlášky, ktorou sa ustanoví aktuálny štátny štatistický program na príslušné trojročné obdobie.

Pri administratívnych zdrojoch údajov a výsledkoch rezortných štatistík sa nebudú uvádzať lehoty na poskytnutie údajov, ktoré vzhľadom na ich rozsah a operatívne zmeny sú vymedzené dohodami s príslušnými držiteľmi údajov na zmluvnej báze.

#### **K prílohe č. 9**

Pôjde o transpozíčnú prílohu.

V súvislosti so štatistickým zberom údajov na účely monitorovania úrovne dodržiavania pravidiel transparentného odmeňovania žien a mužov sa predloženým návrhom vyhlášky transponuje do slovenského právneho poriadku čl. 31 smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/970 z 10. mája 2023, ktorou sa posilňuje uplatňovanie zásady rovnakej odmeny pre mužov a ženy za rovnakú prácu alebo prácu rovnakej hodnoty prostredníctvom transparentnosti odmeňovania a mechanizmov presadzovania (Ú. v. EÚ L 132, 17.5.2023).

**K návrhu vyhlášky, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o charakteristikách premenných v sčítaní obyvateľov a v sčítaní domov a bytov, formulároch pre sčítanie obyvateľov a formulároch pre sčítanie domov a bytov podľa § 74 písm. e) návrhu zákona**

Predmetom vyhlášky má byť ustanovenie podrobností o charakteristikách a štruktúre zisťovaných údajov o témach podľa zoznamu uvedeného vo vyhláške, ktorou sa ustanovuje údajová základňa, podrobnosti o spôsobe zisťovania údajov a vzory sčítacích formulárov pre sčítanie obyvateľov a sčítacích formulárov pre sčítanie domov a bytov.

Témy sčítania a ich členenie na zisťované premenné sa spresní v súlade s príslušným vykonávacím aktom Európskej únie, ktorý bude vydaný k nariadeniu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2025/2458 z 26. novembra 2025 o európskej štatistike obyvateľstva, domov a bytov, ktorým sa mení nariadenie (ES) č. 862/2007 a ktorým sa zrušujú nariadenia (ES) č. 763/2008 a (EÚ) č. 1260/2013 po jeho vydaní tak, aby príslušné požiadavky reflektoval aj koncept sčítania, ktorý predloží štatistický úrad vláde na schválenie.

Sčítanie je špecifickým zdrojom údajov pre tvorbu európskej štatistiky obyvateľstva, domov a bytov resp. vo svojej výslednej podobe predstavuje údajov získavaných v desaťročnej periodicite o obyvateľstve (jednotlivcoch, rodinách a domácnostiach) a o bývaní (domoch a bytoch) v Európskej únii a jej členských štátoch.

Účelom vykonávacieho aktu Európskej únie je vymedziť témy sčítania a členiť ich vo všetkých členských štátoch rovnakým spôsobom v záujme zabezpečenia porovnateľnosti údajov zo sčítania uskutočneného v členských štátoch a s cieľom umožniť vypracovávanie spoľahlivých prehľadov za celú Európsku úniu. Obsahom sčítacích formulárov bude aj niekoľko premenných, ktorými sa zisťujú údaje o čisto vnútroštátnych témach na základe štatistických cieľov vymedzených osobitnými zákonmi: ide o náboženstvo (zákon č. 370/2019 Z. z. o finančnej podpore činnosti cirkví a náboženských spoločností) a národnosť (napríklad zákon č. 184/1999 Z. z. o používaní jazykov národnostných menšín).

Vyhláška bude obsahovať:

1. Zoznam zisťovaných údajov (premenných) osobitne pre sčítanie obyvateľov a pre sčítanie domov a bytov.
2. Každá téma uvedená v údajovej základni bude mať uvedené príslušné zisťované údaje (premenné), napríklad k téme miesto pobytu budú prislúchať premenné trvalý pobyt a obvyklý pobyt, pričom vo výnimočných prípadoch názov premennej nemusí byť plne identický s názvom premennej na elektronickom formulári z dôvodu priblíženia sa laickej verejnosti; napr. doprava do zamestnania alebo spôsob dopravy do zamestnania;
3. Definíciu údajov (premennej) na účel sčítania, napríklad miestom narodenia sa rozumie bydlisko matky v čase narodenia obyvateľa;
4. Štruktúru zisťovaných údajov, napríklad rodinný stav: slobodný/slobodná, rozvedený/rozvedená, ženatý/ vydatá, vdovec/vdova;
5. Spôsob zisťovania údajov, daný tým, či ide o zisťovanú premennú (prostredníctvom administratívnych zdrojov údajov), zberanú premennú (prostredníctvom sčítacieho

formuláru) alebo odvodenú premennú (na základe údajov zistených prvými dvoma spôsobmi, napríklad vek obyvateľa);

6. Vzory elektronických sčítacích formulárov na sčítanie obyvateľov a elektronických sčítacích formulárov pre domy a byty.

Vyhláška ustanoví druhy sčítacích formulárov určených povinným osobám sčítaní obyvateľov v závislosti od miery elektronizácie priebehu sčítania (výberu IKT nástrojov) a dostupné prostriedky autentifikácie a druhy sčítacích formulárov určených pre obce v sčítaní domov a bytov.

Dizajn nasledujúceho sčítania obyvateľov, domov a bytov predpokladá plne elektronický zber údajov o domoch a bytoch a údajov o obyvateľoch, preto obsahom vyhlášky nebudú návrhy formulárov v listinnej podobe. Vyhláška bude zahŕňať návrh obsahu elektronických sčítacích formulárov bez dizajnu (farba, členenie, zalomenie a podobne) a bez konkrétnych pravidiel na vyplnenie sčítacieho formulára a bez konkrétnych pravidiel na zobrazenie vyplnených údajov, ktorých obsah a rozsah sa ustáli až po vyhodnotení fázy pilotného sčítania.

Vyššie uvedené skutočnosti odôvodňujú, že štatistický úrad nepredkladá v materiáli návrhu zákona paraagrafové znenie vyhlášky.

**K návrhu vyhlášky, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o postupe člena národného štatistického systému a jeho poverenej organizácie pri poskytovaní a ochrane dôverných štatistických údajov na vedecký účel a o obsahu zmluvy o poskytnutí dôverných štatistických údajov na vedecký účel podľa § 74 písm. f) návrhu zákona.**

Vyhláška podrobne upravuje požiadavky člena národného štatistického systému na výskumný subjekt, ktorý od neho požaduje dôverné štatistické údaje na vedecký účel, teda na účel, ktorý nie je štatistickým účelom.

Predmetom úpravy sú podmienky poskytnutia údajov, ktorých preukazovanie pred uzavretím zmluvy ako i počas celej doby poskytnutia musí výskumný subjekt dodržiavať a člen národného štatistického systému je ich oprávnený a povinný kontrolovať. Návrh vyhlášky vychádza z postupov, ktoré sa v doterajšej praxi z hľadiska dodržiavania fyzickej a personálnej ochrany údajov osvedčili. Návrh vyhlášky stanoví v § 7 a prílohách č. 1 a 2 bezpečnostné opatrenia na dodržiavanie kybernetickej bezpečnosti a informačnej bezpečnosti, ktoré sa vzťahujú na subjekty, ktoré nepatria do pôsobnosti zákona č. 69/2018 Z. z. o kybernetickej bezpečnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Bezpečnostné opatrenia sa ďalej líšia podľa toho, či sa prístup k dôverným štatistickým údajom poskytuje prostredníctvom nosiča údajov, alebo cez zabezpečený prenos dát, alebo pôjde v budúcnosti o sprístupnenie prostredníctvom vzdialeného prístupu (IS MONA). Do návrhu vyhlášky úrad pri jej tvorbe zahrnie v rámci základných pojmov nevyhnutný pojmový aparát z oblasti kybernetickej bezpečnosti a informačnej bezpečnosti, ktorý bude korešpondovať s návrhmi bezpečnostných opatrení uvedených v prílohách.